

PvdA

**Organisatorisch en
financieel verslag**

1980 - 1981

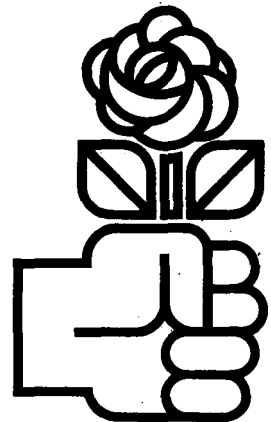
DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Organisatorisch en financieel verslag

1980 - 1981

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

BIJEENKOMSTEN

Politie in discussie	48
Regionaal overleg	48, 49

TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN

Kandidaatstelling	50 t/m 55
Aktie	56
· Polka	56
· Kampo	56
· Kampanjekommissie	57
· Kampanjemakers	57
· Kampanjenet	57
· Kampanjemedewerkers	57
· Sprekerskoördinatie	57, 58
· Themabijeenkomsten	58
· Kampanjebijeenkomsten	58, 59
· Materiaal	59, 60
· Advertenties	60, 61
· Evaluatiekommissie	61, 62

EERSTE KAMERVERKIEZINGEN

63 t/m 71

INTERNATIONAAL SEKRETARIAAT

Kontakten met de Tweede Kamerfractie	72
Akties	72, 73
Midden-Oosten	73
Latijns-Amerika	73
Scandilux	73, 74
Polen	74
Socialistische Internationale	74
Federatie van socialistische partijen in de EG	74, 75
Kontakten met partijen	75
Spreekbeurten	75
Brede Kommissie Buitenland	75, 76
Defensiekommissie	76
EG-kommissie	76, 77
Latijns-Amerikakommissie	77, 78
Ontwikkelingssamenwerking	78, 79
Stuurgroep Europese politiek	79

EUROPESE BEWEGING

80, 81

ROOIE VROUWEN

83 t/m 88

TREFFPUNT VOOR SOCIALISME EN LEVENSOVERTUIGING

89, 90

TWEEDE KAMERFRAKTIE

91 t/m 100

NEDERLANDSE LEDEN SOCIALISTISCHE FRAKTIE EUROPESE PARLEMENT

101 t/m 121

FINANCIËEL VERSLAG

Verslag penningmeester	122 t/m 124
Accountantsverslag	B 1 t/m B 34

INLEIDING

Stond de vorige verslagperiode vooral in het teken van de discussie over het verkiezingsprogram, de periode oktober 1980 tot en met september 1981 is vooral beheerst door de verkiezingen voor de Tweede Kamer.

In het kader van de te voeren kampanje is door vele partijgenoten op lokaal, regionaal en landelijk niveau hard gewerkt en zijn er vele bijeenkomsten georganiseerd. Onder die bijeenkomsten nemen er twee een bijzondere plaats in.

Op 2 mei kwamen duizenden partijgenoten vanuit het gehele land naar Rotterdam om het 1 mei-feest te vieren. Deze bijeenkomst bracht een zeer gevarieerd programma en toespraken van Joop den Uyl en Max van den Berg en gaf velen het gevoel terug dat we met velen zijn en dat we een verhaal te vertellen hebben dat zeker nu belangrijk is.

Op 3 mei hield Joop den Uyl in het Amsterdamse Paradiso een twee uur durende toespraak onder de titel Tegen de stroom in. Op overtuigende en indrukwekkende wijze gaf hij daarin inhoud aan ons verhaal tegen oprukkend rechts denken.

Jammer genoeg, maar niet onverwacht, bleek het gegroeide vertrouwen in ons verhaal en onze macht niet voldoende om een achteruitgang voor onze partij bij de kamerverkiezingen te voorkomen. De Partij van de Arbeid verloor vergeleken met de bijzonder goede verkiezingen van 1977 negen kamerzetels en de fractie telt nu 44 leden. Hoewel er zeker oorzaken voor de nederlaag kunnen worden aangegeven buiten de Partij van de Arbeid, moet ook gekonstateerd worden dat binnen de partij grote verdeeldheid bestond over de uitvoerbaarheid van het verkiezingsprogram en zelfs over de juistheid van een aantal belangrijke programonderdelen. Doordat deze verschillende discussies met grote "openhartigheid" werden gevoerd, was het beeld van de partij in verkiezingstijd eerder dat van een verdeeld huis dan van een partij die vol overtuiging voor zijn program opkwam.

Ongetwijfeld heeft dit ook invloed gehad op de ontwikkeling van het ledenbestand. Tegenover 7331 nieuwe leden moesten in de verslagperiode 10.000 leden worden afgevoerd. Hoewel deze cijfers op zich niet tot ernstige gevolgen voor de begroting van de partij leiden, moeten ze wel worden gezien als een ernstige waarschuwing. Een waarschuwing tegen de wijze waarop door vooraanstaande leden de discussie wordt gevoerd over keuzes die door de partij zijn gemaakt, maar ook een waarschuwing tegen het onvoldoende wervend optreden naar buiten - bij voorbeeld met ledenwinacties - en aan de andere kant onvoldoende bindend optreden naar de eigen leden.

De komende jaren zullen het uiterste vragen van de partij om de eenheid te behouden, of zo men wil te herstellen, en de partij groot te maken en houden. Niet alleen omdat we dat willen voor de partij, maar vooral omdat dat noodzakelijk is voor de belangen die we willen verdedigen en de idealen waarvoor we reeds lang opkomen. Uit het rijke verleden van het democratisch-socialisme kunnen we het vertrouwen putten dat we erin zullen slagen op basis van ons beginselprogramma en met erkenning van de huidige sociaal-ekonomische problemen een beleid te ontwikkelen dat inspireert en geloofwaardig is. Een beleid waarvoor we met een eensgezinde partij de politieke macht herstellen en vergroten die we nodig hebben om onze beginselen tot praktijk te maken.

WIM VAN VELZEN

PARTIJBESTUUR

Samenstelling

Met ingang van 1 november 1980 legde Anneke Reuvekamp (tweede sekretaris) wegens het aanvaarden van een functie bij het ministerie van onderwijs en wetenschappen het lidmaatschap van het partijbestuur neer. Zij werd opgevolgd door J.F. Buurmeijer, terwijl F. Rottenberg tot lid van het dagelijks bestuur en tevens tweede sekretaris werd benoemd.

Op 30 september 1981 werd het partijbestuur gevormd door:

- *)M.J. van den Berg, voorzitter
 - *)J.C.Th. van der Doef, eerste vice-voorzitter
 - *)A. Peper, tweede vice-voorzitter
 - *)W.J. van Velzen, sekretaris
 - *)H.G. Ouwerkerk, penningmeester
 - *)M. van Traa, internationaal sekretaris
- M.G. Schröder, bestuurslid, belast met het werk met de vrouwelijke leden

A.L. ter Beek
J.F. Buurmeijer
E. van Dijk
S. van der Gaast-Bakker Schut
G.J. Heyne den Bak
J. Hoogendoorn
C. Kerling-Simons
C. Poppe
P. Reckman
*)F. Rottenberg
P. Smulders
B. Tromp
J.M. den Uyl
W. van de Zandschulp

De met *aangegeven leden vormden het dagelijks bestuur. Ingevolge artikel 35 van de statuten woonden pgn. J.M. den Uyl als voorzitter van de Tweede Kamerfractie (na de kabinetsformatie pgn. W. Meijer) en pge. M.G. Schröder als bestuurslid belast met het werk met de vrouwelijke leden de vergaderingen van het dagelijks bestuur bij. Zij hadden een adviserende stem.

Ingevolge artikel 50 van het huishoudelijk reglement woonden pgn. W. Gortzak als directeur van de Wiardi Beckman Stichting en Rob van Gijzel als vertegenwoordiger van de Jonge Socialisten de partij-

bestuursvergaderingen bij. De plaats van pgn. W. Gortzak werd na zijn vertrek per 1 april 1981 naar Het Parool, waar bij de functie van hoofdredakteur aanvaardde, ingenomen door pgn. M. Krop, waarnemend- directeur.

Portefeuilleverdeling

- Organisatie, financiën, reglementen: Van Velzen, Ouwerkerk, Heyne den Bak en Tromp
- SGGP: Ouwerkerk
- Aktiewerk: DB, Rottenberg, Van de Zandschulp en Hoogendoorn
- Ombudswerk: Kerling
- Kampanjeactiviteiten: Van den Berg, Van Velzen, Van der Doef, Heyne den Bak en Schröder
- Buitenlandse zaken en defensie: Van Traa, Ter Beek, Van der Gaast, Tromp en Van den Berg
- Progressieve samenwerking: DB, Van der Gaast en Van de Zandschulp
- Kontakten met JS: Van Velzen en Rottenberg
- Kontakten met Rooie Vrouwen: Hoogendoorn en Van den Berg
- SVP: Poppe, Van Velzen, Smulders en Hoogendoorn
- WBS: Tromp, Peper en Heyne den Bak (penningmeester)
- Kontakten met de vakbeweging: Van den Berg, Van Velzen, Van der Doef, Poppe en Schröder
- EVS: Van Traa, Ter Beek en Van der Gaast
- NIVON: Van Dijk (lid centraal bestuur)
- Ned. Gezinsraad: Schröder
- Onderwijs: Reuvekamp
- Milieu en energie: Van Dijk en Rottenberg
- Volkshuisvesting: Kerling en Jongejan (geen pblid)
- Bedrijfsdemokratisering en werkgelegenheid: Van der Doef, Poppe, Smulders en Van de Zandschulp
- Midden- en kleinbedrijf: Hoogendoorn
- Comité Beruvsverbote: Van den Berg, Van Traa, Van de Zandschulp en Van Dijk

- Landelijk Energie Comité:	Rottenberg (plv. Van der Gaast)
- Commissie partijdemocratie:	Van den Berg, Van Velzen en Heyne den Bak
- Commissie omroep politiek:	Heyne den Bak en Koopman (geen pb-lid)
- Commissie minderheden:	Van Velzen
- VARA:	Heyne den Bak (hoofdbestuur)
- Intergewestelijk overleg over sociaal-ekonomische aangelegenheden:	Smulders en Peper (fractie wijst Wöltgens aan)
- Personeelsaangelegenheden:	Rottenberg en Van de Zandschulp
- Partijpers:	Van den Berg, Van der Doef en Van Traa
- Emancipatie-diskussieproject:	Schröder, Van der Doef en Van der Gaast
- Commissie welzijnswerk:	Buurmeijer
- Commissie aktivering vrouwelijke leden:	Van Velzen en Hoogendoorn
- PvdA en de "christenen":	Peper en Van den Berg
- Huisvestingskommissie:	Van Velzen, Ouwerkerk en Jongejan (geen pb-lid)
- Latijnsamerikaanse werkgroep:	Van den Berg, Reckman en Van Traa

Overzicht van de aan de gewesten toegewezen kontaktpersonen van het partijbestuur

<i>Gewest</i>	<i>Kontaktpersoon</i>
Groningen	Van Dijk
Friesland	Smulders
Drente	Ter Beek
Overijssel	Rottenberg
Gelderland	Van de Zandschulp
Utrecht	Van der Doef
Noord-Holland-Noord	Heyne den Bak
Noord-Holland-Zuid	Heyne den Bak
Zuid-Holland	Kerling
Den Haag	Poppe
Rotterdam	Peper
Amsterdam	Rottenberg
Zeeland	Hoogendoorn

Noord-Brabant-West
Noord-Brabant-Oost
Limburg

Reckman
Trömp
Van der Gaast

Tournee partijbestuur

In de twee laatste maanden van 1980 hebben de voorzitter Max van den Berg, de sekretaris Wim van Velzen, de internationaal sekretaris Maarten van Traa en de landelijke kontaktvrouw voor de Rooie Vrouwen Pijkel Schröder enkele gewesten bezocht.

Doel was om een zo direkt mogelijk kontakt met leden van gedachten te kunnen wisselen over het ontwerp-verkiezingsprogramma Weerwerk, de Tweede Kamer-verkiezingskampanje en de partijpolitieke strategie voor en na de verkiezingen. Bij dat laatste stond vooral de vraag van de eventuele regeringspartner(s) centraal.

Met deze thema's zijn bovengenoemden geweest in Noord-Holland-Noord, Noord-Brabant-West en -Oost, twee maal in Zuid-Holland, in Rotterdam en Den Haag en in Gelderland. Plannen om de bezoeken in deze vorm in 1981 voort te zetten zijn niet gerealiseerd. Overigens is het partijbestuur wel voornemens de draad in 1982 weer op te pakken.

SOCIAAL JAARVERSLAG

Inleiding

De doelstelling van het personeelsbeleid van de partij en haar neveninstellingen is in artikel 1 van de nota personeelsbeleid als volgt omschreven:

Het personeelsbeleid van de Partij van de Arbeid stelt zich ten doel, met inachtneming van de eis van een goede funktionering van het partijsekretariaat en daardoor van de partijorganisatie:

a) de bevordering van de individuele ontplooiing en ontwikkeling van de medewerkers;

b) het totstandbrengen en behouden van goede samenwerkingsrelaties.

Ook in de afgelopen verslagperiode is met deze doelstelling voor ogen zo goed mogelijk aan dat personeelsbeleid gestalte gegeven.

Samenstelling partijsekretariaat per 30 september 1981

Bestuursmedewerkers

Bestuursassistente:	Joke Ruarus
Assistente bestuursassistente:	Margot Gunderman
Sekretaresse van de voorzitter *):	Margot Dekker
Sekretaresse van de voorzitter *):	Annelies Kolk
Sekretaresse van de sekretaris:	Jenny van Ringen
Assistent van de sekretaris:	Rob van Esseveld
Sekretaresse van de internationaal sekretaris *):	Gina van Tijn-Siegel
Sekretaresse van de internationaal sekretaris *):	Riet van der Zedde-Brinkman

Voorlichting

Hoofd voorlichting *):	Kees Bode
Assistente hoofd voorlichting *):	Jopie Rikkelman
Redakteur Voorwaarts *):	Oebele de Jong
Voorlichtings-medewerkster *):	Inez Abell
Steno-typiste:	Line Vijlbrief

Aktiesekretariaat

Aktiemedewerker:	Bob Suurhoff
Medewerker werkgroepen:	Stef Cornelissen

Rooie Vrouw

Bestuursassistente:	Alie Slagt
Bestuursassistente *):	Ineke van Dijk
Administratief medewerkster *):	Lina Neetens
Steno-typiste *):	Kitty van Opzeeland
Steno-typiste *):	Margreet Strijbosch
Emancipatiemedewerkster *):	Joke van der Beek
Emancipatiemedewerkster *):	Margreet Hagens

Jonge Socialisten

Bureaumedewerker:	Adrie Wiedeman
Bureaumedewerkster *):	Dink Pfister
Scholingsmedewerker:	Frans Jacobs

Stichting Vorming Partij

Koördinator:	Wim Bos
Vormingskonsulent *):	Peter de Groot
Vormingskonsulent:	Bernard Hollebrand
Vormingskonsulent:	Hil Oosterveld
Administratief medewerkster:	Tineke Schrande
Administratief medewerkster *):	Lia Sniijders

Wiardi Beckman Stichting

Wetenschappelijk medewerker (tevens waarnemend directeur):	Marnix Krop
Wetenschappelijk medewerker:	Yvonne van Baarle
Wetenschappelijk medewerker:	Paul Friese
Wetenschappelijk medewerker:	Paul Kalma
Sekretaresse:	Ludy van Boxel
Sekretaresse:	Vera van Lingen
Assistent wetenschappelijk medewerker:	Edwin Wolffensperger
Medewerkster bibliotheek *):	Riet de Lange

Sektie Gemeente, Gewest en Provincie

Wetenschappelijk medewerker:	Pieter Nieuwenhuijsen
Wetenschappelijk medewerker:	Huib van Est
Sekretaresse:	Erika Versteeg

Evert Vermeer Stichting

Koördinator *):	Cor de Vos
Stafmedewerker *):	Wout Nijland
Welzijnswerker:	Siebrand Wiedijk
Vormingswerker *):	Maartje van Putten
Medewerker '):	Jacques Börger
Medewerker '):	Aart van Dam

Service-apparaat

Beheerder:	Piet Knollema
Personeelsadministratrice:	Gré ten Cate
Assistent personeelsadministratie:	Frits Scholten
Technisch medewerker:	Johan Smitz
Hoofd administratie:	Harry Veen
Plaatsvervangend hoofd administratie:	Willem Harlaar
Loonadministrateur/kassier:	Leo van Lierop
Boekhouder:	Bert Vahl
Boekhoudkundig medewerkster *):	Marjan Hurks
Boekhoudkundig medewerkster:	Tine van Wakeren
Koördinator ledenadministratie:	Wouter Wolterbeek
Plaatsvervangend koördinator ledenadministratie:	Lida van der Voorst
Medewerkster ledenadministratie:	Ada Brandsma
Medewerkster ledenadministratie:	Ida Meijer
Medewerkster ledenadministratie:	Marjo Weterings
Medewerkster ledenadministratie:	Karin Piek
Medewerker ledenadministratie:	Jan Smid
Hoofd huisdrukkerij:	Rinus van der Meulen
Plaatsvervangend hoofd huisdrukkerij:	Henk Brinkman
Medewerkster werkvoorbereiding drukkerij:	Maaïke Rittershaus
Medewerker werkvoorbereiding drukkerij:	Henk Stijl
Offsetdrukker *):	Richard Vries
Offsetdrukker/ reprograaf:	Frank Halsema
Medewerkster postverzending *):	Anja Seite
Hoofd sekretarie:	Reynilde van der Pol
Medewerkster sekretarie:	Alie van Kammen-Cnossen
Medewerkster sekretarie *):	Marieke Schilp
Medewerkster sekretarie *):	Willy Smit-Monnikendam
Telefoniste/receptioniste *):	Peggy Fofana
Telefoniste/receptioniste *):	Madeleine de Vries
Konciërge/kantinebeheerder:	Eddy van Schagen

*) = parttime

) = medewerker in het kader van tewerkstelling dienstweigeraars

Personeelsverloop

Van de bestuursmedewerkers vertrok in de verslagperiode Jeltje van Nieuwenhoven. Ze werd verkozen tot lid van de Tweede Kamer. Margot Dekker en Annelies Kolk volgden haar, elk voor 2,5 werkdag per week, op.

Bij de Rooie Vrouwen vertrokken op eigen verzoek Marije Kweekel en Mireille van Wageningen. Ineke van Dijk en Kitty van Opzeeland waren hun opvolgsters.

Van de medewerkers van het service-apparaat vertrokken het hoofd van de sekretarie, Judik Castricum, en de medewerksters van de sekretarie, Gerda Kern. Beiden vertrokken op eigen verzoek. Judik begon een nieuw leven op Bonaire en Gerda ging zich wijden aan haar in de verslagperiode geboren kind. Reynilde van der Pol, die eerder reeds als plaatsvervangend hoofd van de sekretarie in dienst was gekomen, werd tot hoofd van de sekretarie benoemd. Voorts kwam op deze afdeling Marieke Schilp in dienst.

In de loop van het boekjaar werd het voornemen een conciërge/kantinebeheerder te benoemen uitgevoerd. Assistent technisch medewerker Eddy van Schagen werd in die nieuwe functie aangesteld. Zijn oude functie was op 30 september 1981 nog vakant.

Personeelsadministratrice Gré ten Cate moest om gezondheidsredenen haar werktijd halveren. Frits Scholten, tot dan voor 50% op de personeelsadministratie werkzaam, verhuisde daarom voor zijn volledige werkweek naar deze afdeling. Het tijdelijk dienstverband met ledenadministratrice Marjo Weterings werd omgezet in een vast dienstverband.

In de nieuwe functie van aktiemedewerker werd Bob Suurhoff benoemd.

Ten einde hun taken als lokale bestuurders te kunnen uitvoeren stapten Kees Bode en Oebele de Jong over op een vierdaagse werkweek. Inez Abell kwam daarom de voorlichting versterken.

Dienstweigeraar Paul Andriessen (funktionele werkgroepen) zwaaide af. Zijn opvolger is Stef Cornelissen.

Overleg tussen werkgever en werknemer

Ook in de afgelopen verslagperiode vond regelmatig overleg plaats tussen de partijsekretaris als werkgever en de personeelsraad. Ernstige problemen deden zich in die periode gelukkig niet voor. Over het algemeen kon het overleg beperkt blijven tot normale huis-, tuin- en keukenaangelegenheden.

De in het vorig jaarverslag gememoreerde discussie over de pensioenvoorzieningen en de organisatiestructuur van het partijbureau vorderden nauwelijks.

Punten van overleg waren verder onder andere: funktieclassifikatie, brandpreventie, werkkleding medewerkers huisdrukkerij en werksituatie huisdrukkerij (zie Medische dienst). Voorts was er overleg met de personeelsraad bij de aanschaf van nieuwe zetapparatuur.

De medewerkers waren ook het afgelopen jaar nauw betrokken bij de opstelling van de begroting van het boekjaar 1981/1982. Vooral de werkgroep financiën van de personeelsraad speelde daarin een belangrijke rol.

CAO-overleg

Bij het afsluiten van de verslagperiode was nog geen overeenstemming bereikt over een nieuwe CAO, die de per 1 april 1981 afgelopen CAO moest opvolgen. De trage gang van zaken werd overigens niet veroorzaakt door grote meningsverschillen. Vooral het vinden van voldoende vergadertijd tijdens de verkiezingskampanje en later de vakanties heeft een trage afwikkeling in de hand gewerkt. Onderwerpen die tijdens de onderhandelingen aan de orde kwamen waren: overwerkregeling, arbeidstijdverkorting, vut-regeling, reiskostenvergoeding en pensioenregeling.

Konflikten

Konflikten van enige omvang in de sfeer van het personeelsbeleid hebben zich in de afgelopen verslagperiode niet voorgedaan.

Medische begeleiding en ziekteverzuim

De medewerkers van de partij en haar neveninstellingen ondergaan periodiek een geneeskundig onderzoek bij de medische dienst van de KLM. Medewerkers jonger dan 30 jaar eens per drie jaar, tussen de 30 en 40 jaar eens per twee jaar en ouder dan 40 jaar elk jaar. Medewerkers jonger dan 40 jaar kunnen desgewenst in aanmerking komen voor een jaarlijks onderzoek.

Op grond van bovengenoemde regeling werden in de verslagperiode 30 medewerkers onderzocht. Twee hiervan werden verwezen naar de huisarts, terwijl in diverse gevallen preventieve adviezen werden verstrekt.

In de loop van het boekjaar deden zich minstens bij één medewerker van de huisdrukkerij ziekteverschijnselen voor, waarvan vrijwel zeker is dat deze werden veroorzaakt door een bij de snelkopieermachine gebruikt wasmiddel. Dit wasmiddel bevatte een hoog gehalte aan perchloorthyleen. In overleg met de veiligheidsafdeling van de medische dienst werd een afzuiginstallatie aangelegd en een wasmiddel in gebruik genomen, dat aanzienlijk minder perchloorthyleen bevatte.

Later kon dit middel worden vervangen door een schoonmaakmiddel, dat helemaal geen perchloorthyleen bevat.

Het aantal ziektedagen van medewerkers in dienst van de partij daalde van 1027 1/2 over het boekjaar 1979/1980 tot 851 over 1980/1981.

Ook bij de neveninstellingen was een daling in het aantal ziektedagen te zien (166 tegen 177 over 1979/1980). Gespecificeerd zien de cijfers van de neveninstellingen er als volgt uit:

EVS	100
SVP	30
JS	10
WBS	22
SGGP	4

Totaal: 166

In totaal werd er gedurende het boekjaar fl 97.595,26 aan ziektegeld van de bedrijfsvereniging ontvangen.

Overwerk

De verkiezingskampanje voor de Tweede Kamerverkiezingen in mei 1981 en de twee kongressen die deze verkiezingen met zich mee brachten, zijn er voor verantwoordelijk dat er in de verslagperiode veel is overgewerkt. In totaal werden er 7004 uren aan overwerk genoteerd, waarvan 2077 voor kongressen en partijraadsvergaderingen en 1444 voor de verkiezings- kampanje. Zeker is, dat van de overblijvende uren vele ook nog indirect het gevolg zijn geweest van de verkiezingskampanje of de kongressen.

Aan overwerk werd (inklusief de sociale lasten) in totaal fl 155.731,-- uitbetaald. Over het voorgaande boekjaar (zonder kongres en verkiezingen) bedroeg dit fl 54.125,--.

Aan uitleenkrachten werd nog eens uitgegeven:

voor de partij:	fl 119.944,58	(fl 131.979,51)
neveninstellingen:	fl 52.172,65	(fl 5.124,83)
totaal:	fl 172.017,23	(fl 137.104,34)

(Tussen haakjes de cijfers over 1979/1980.)

Naast het overwerk dat is uitbetaald hebben de medewerkers, gebruikmakend van de mogelijkheden die de overwerkregeling biedt, voor de gewerkte uren 527 1/2 extra vrije dagen opgenomen.

Investeringsen

Gedurende de verslagperiode werd de huisdrukkerij voorzien van elektronische zetapparatuur met automatische inleesmogelijkheid. Het besluit tot aanschaf van deze apparatuur kwam voort uit de wens enerzijds de bureaunkosten te verlagen en anderzijds de informatie aan afdelingen, gewesten en partijkader te bundelen in een periodiek.

Bij de vaststelling van de begroting voor 1981/1982 is ervan uitgegaan, dat de bureaunkosten met fl 100.000,- zullen dalen ten opzichte van de kosten van het voorgaande boekjaar. Na enig experimenteren werd aan het einde van de verslagperiode Witsenkader nr. 1 als gebundelde informatieperiodiek naar het partijkader verzonden.

Daar de aanwezige vakkennis op de huisdrukkerij was voorbereid op een uitbreiding van de drukkcapaciteit van de afdeling in plaats van op een gehele nieuwe wijze van tekstverwerking, leverde de ommezwaai enige personeelsproblemen op. Bij het afsluiten van de verslagperiode was de "omscholing" van enkele medewerkers nog niet voltooid.

Opleidingen

Enkele medewerkers van de ledenadministratie volgen een vervolgcursus naar aanleiding van de omschakeling naar beeldschermverwerking. Enkele medewerkers van de huisdrukkerij volgden cursussen op het gebied van reprografie, offsetdrukken en het maken van lay-outs. Als gevolg van de aanschaf van de nieuwe zetapparatuur volgden twee medewerkers van de huisdrukkerij opleidingsdagen voor deze apparaturen.

De beheerder van het service-apparaat startte aan het einde van de verslagperiode een managementkursus voor non-profit organisaties.

Alle genoemde opleidingen en cursussen kwamen voor rekening van de partij.

LEDENADMINISTRATIE

Evenals de twee voorgaande boekjaren liep het ledental van de partij iets terug. Tegenover de zo ongeveer gebruikelijke afvoering van ruim 10.000 leden stond een aantal van 7.331 inschrijvingen van nieuwe leden. Alleen het gewest Limburg boekte ledenwinst. Deze winst is voornamelijk te danken aan de extra activiteiten in dit gewest ten gevolge van de vervroegde verkiezingen voor de nieuwgevormde gemeenten in Limburg.

Overzicht ledenverloop boekjaar 1980/1981

Gewest	1	2	3	4	5	6	7
Friesland	9413	453	723	-15	9128	-285	-3.0
Groningen	8299	509	737	-69	8002	-297	-3.6
Drente	6391	272	481	-4	6178	-213	-3.3
Overijssel	7795	460	612	-19	7624	-171	-2.2
Gelderland	11886	805	1191	4	11504	-382	-3.2
Utrecht	6793	432	637	28	6616	-177	-2.6
Noord-Holland-Noord	8309	351	735	35	7960	-349	-4.2
Noord-Holland-Zuid	7086	366	660	-	6792	-294	-4.2
Zuid-Holland	17657	1009	1580	51	17137	-520	-3.0
Zeeland	3014	221	282	-7	2946	-68	-2.3
Noord-Brabant-West	3354	387	428	-12	3301	-53	-1.6
Noord-Brabant-Oost	3670	340	440	9	3579	-91	-2.5
Limburg	2862	539	391	11	3021	159	5.6
Amsterdam	7767	611	829	-130	7419	-348	-4.5
Rotterdam	4658	306	416	-42	4506	-152	-3.3
Den Haag	3732	262	378	-12	3604	-128	-3.4
adres tijdelijk onbekend	95	2	139	138	96	1	1.1
algemene leden	148	6	24	14	144	-4	-2.7
Totaal:	112929	7331	10.683	-20	109557	-3372	-3.0

- 1) ledenstand 30 september 1980
- 2) ingeschreven nieuwe leden
- 3) afgevoerde leden
- 4) verhuiscijns of -verlies
- 5) ledenstand per 30 september 1981
- 6) winst of verlies
- 7) winst of verlies in %.

Ledenstand per gewest per kwartaal boekjaar 1980/1981

Gewest	1 okt. 1980	1 jan. 1981	1 apr. 1981	1 juli 1981	1 okt. 1981
Friesland	9413	9276	9140	9242	9128
Groningen	8299	8147	8031	8103	8002
Drente	6391	6299	6194	6227	6178
Overijssel	7795	7666	7613	7717	7624
Gelderland	11886	11672	11507	11622	11504
Utrecht	6793	6705	6589	6671	6616
Noord-Holland-Noord	8309	8184	8090	8073	7960
Noord-Holland-Zuid	7086	6953	6806	6875	6792
Zuid-Holland	17657	17362	17164	17318	17137
Zeeland	3014	2967	2928	2983	2946
Noord-Brabant-West	3354	3298	3284	3348	3301
Noord-Brabant-Oost	3670	3594	3526	3581	3579
Limburg	2862	2807	2840	3024	3021
Amsterdam	7767	7622	7479	7503	7419
Rotterdam	4658	4584	4525	4570	4506
Den Haag	3732	3658	3628	3651	3604
Adres onbekend	95	126	131	101	96
Algemene leden	148	150	150	153	144
Totaal:	112929	111070	109625	110762	109557

Verhouding kiezers/leden per 26 mei 1981

Gewest	kiezers mei 1981	leden april 1981	percentage leden onder kiezers
Friesland	124.297	9.140	7.3
Groningen	141.012	8.031	5.7
Drente	104.319	6.194	5.9
Overijssel	171.983	7.613	4.4
Gelderland	276.557	11.507	4.2
Utrecht	126.320	6.589	5.2
Noord-Holland	399.843	22.375	5.6
Zuid-Holland	588.013	25.317	4.3
Zeeland	58.949	2.928	5.0
Noord-Brabant	289.332	6.810	2.4
Limburg	161.322	2.840	1.8
Totaal:	2.341.947	109.344	4.7

VOORLICHTING

Algemene redactie

Voor de algemene redactie was er weinig aanleiding bijeen te komen. Vandaar dat zij minder vaak bijeen kwam en de vergaderingen door weinig leden bezocht werden.

Per 30 september 1981 zag de samenstelling er als volgt uit: Max van den Berg, Kees Bode, Frits Castricum, Jaap van der Doef, Coos Huijsen, Arie de Jong, Dick Kalk, Maurice Koopman, Jan Nagel, Cor van der Poel, Liesbeth Rensman, Pijkel Schröder, Liesbeth den Uyl-van Vessem en Johan S. Wijne.

Voorwaarts

In dit verslagjaar verschenen de partijbladen PartijKrant en Roos in de Vuist samen onder de naam Voorwaarts. Hierbij verschijnt Voorwaarts even vaak als de vroegere Roos in de Vuist (namelijk 20 maal), eveneens tegen de kostprijs. Door de aanzienlijke verlaging van het abonnementsgeld werd het aantal van rond 25.000 abonnees gehaald.

Alle leden van de partij ontvangen (soms een deel uit) Voorwaarts acht maal gratis.

Ter voorbereiding van Voorwaarts kwam de werkredactie op gezette tijden, globaal eens per twee weken, bijeen. In augustus vond bovendien een extra redactievergadering plaats, waarin over de volgende jaargang van Voorwaarts uitgebreid werd gebrainstormd. In samenhang met de kongresbesluiten, genomen op het achttiende partijkongres, zal Voorwaarts zich vooral richten op alle leden van de partij, niet alleen zij die actief zijn binnen de eigen partij, maar ook daarbuiten.

De werkredactie was per 30 september 1981 als volgt samengesteld: Kees Bode, Coos Huijsen, Tjarda Harmsma, Oebele de Jong (eindredactie), Dick Kalk, Liesbeth Rensman, Pijkel Schröder en Johan S. Wijne.

Radio-uitzendingen

Evenals voorgaande jaren ook dit verslagjaar radio-uitzendingen in het kader van de zendtijd voor politieke partijen, één maal in de veertien dagen via Hilversum II van 18.50 tot 19.00 uur.

De uitzendingen werden verzorgd door partijgenoot Hans Leeuwenkamp tot juni 1981. Door persoonlijke omstandigheden moest pg. Leeuwenkamp deze taak afstoten, na vijf jaar trouwe dienst. Van juni tot eind augustus vond een zomerstop plaats, in september 1981 start-

te het nieuwe seizoen. Het tijdstip van uitzending veranderde in 18.20 - 18.30 uur en er kwam een nieuwe programmamaker. Met ingang van het nieuwe seizoen zag de afdeling voorlichting Tjarda Harmsma, parttime redaktrice van Voorwaarts, bereid om veertiendaags haar medewerking aan deze uitzendingen te geven.

TV-uitzendingen

Ook in dit verkiezingsjaar werden de tv-uitzendingen verzorgd door pg. Coelho. Er waren dit jaar zes uitzendingen, waarvan er twee extra werden toegewezen in de verkiezingsmaand mei.

Tegelijkertijd werd er in de kampanjetijd - dezelfde periode dus - een documentaire geproduceerd, een ko-productie VARA/PvdA onder de titel "Kop op".

De uitzendingen werden uitgezonden op: 18 februari, 29 april, 7 mei en 14 mei (twee extra), 23 september en 25 november 1981.

Uitzendtijdstip van de reguliere uitzendingen bleef ongewijzigd: Nederland I om 19.50 uur.

AKTIESEKRETARIAAT

Daar de aktiemedewerker pas per 1 januari 1981 bij de partij in dienst kwam, beslaat dit verslag slechts de periode van 1 januari 1981 tot en met 30 september 1981.

Januari en februari werden vooral besteed aan het inwerken van de aktiemedewerker. Naast het hieraan verbonden leeswerk werden de volgende activiteiten ondernomen:

- Gesprekken met de afdeling voorlichting, de Stichting Vorming Partij en een aantal leden van het partijbestuur;
- Het bezoeken van gewestelijke (dagelijkse) besturen van een aantal gewesten, samen met de assistent van de sekretaris;
- Het kennismaken met de funktionele werkgroepen.

Door tijdgebrek konden helaas nog niet alle gewesten bezocht worden, maar dat zal in de loop van de tijd nog gebeuren.

De maanden maart, april en mei zorgden in toenemende mate voor werk in de sfeer van de verkiezingskampanje. Met name is het aktiesekretariaat betrokken geweest bij het organiseren van de landelijke hoordag wonen op 11 april 1981 te Den Bosch, de 1 mei-viering op 2 mei 1981 in Rotterdam en de dag tegen het doemdenken op 16 mei 1981 in Utrecht. Ook is medewerking verleend aan enkele gewestelijke tourneedagen. In samenwerking met het internationaal sekretariaat is in de kampanje een sticker tegen de nieuwe kernwapens uitgebracht.

Na de verkiezingen zijn de activiteiten voornamelijk gericht op het leggen van kontakten met allerlei maatschappelijke organisaties. Het verzamelen van informatie over de akties tegen kernenergie door middel van onder andere het Landelijk Energie Komité (LEK) heeft veel tijd gekost. Zowel door middel van gesprekken als door het lezen en verzamelen van publikaties is veel informatie opgedaan over de akties in Dodewaard.

Eveneens in september vielen de rooie zaterdagen; het aktiesekretariaat is, met name in Amsterdam, actief geweest in de voorbereiding en uitvoering hiervan.

Vanaf juni is de aktiemedewerker actief betrokken bij de voorbereidingen van activiteiten, gericht tegen racisme en fascisme. Dit gebeurt door een werkgroep van vertegenwoordigers van de verschillende progressieve partijen. In de loop van 1982 zal deze aktie nadere uitwerking krijgen.

Vanaf eind juni is zeer veel tijd gestoken in de voorbereidingen van de antikernwapen- demonstratie op 21 november 1981. Deze aktie valt buiten de verslagperiode en zal dus in een volgend jaarverslag aan de orde komen.

FUNKTIONELE WERKGROEPEN

Milieu en energie

Aan het einde van de verslagperiode bestond de werkgroep uit de volgende leden: J.J. Feenstra, A. de Jong, P. Kramer, G. Poortinga en F. Rottenberg.

Tijdens de verslagperiode heeft de werkgroep zich intensief bezig gehouden met het verkiezingsprogramma Weerwerk en hierover advies uitgebracht aan het partijbestuur.

In aansluiting aan een eerder georganiseerde konferentie over het energiebeleid is over dit onderwerp in samenwerking met de Wiardi Beckman Stichting een boekje (Energiebeleid in discussie) uitgebracht. De actuele ontwikkelingen op het gebied van energie zijn verder op de voet gevolgd, waarbij vooral aandacht is besteed aan de ontwikkelingen rond Dodewaard.

Twee maal is een gesprek georganiseerd met de grote landelijke milieuorganisaties. En ten slotte is ruime aandacht besteed aan de problematiek van de Oostvaardersplassen.

Ombudswerk

Inleiding

Op 4 oktober 1981 hebben de kontaktpersonen voor het ombudswerk in de gewesten het jaarverslag 1979/1980 goedgekeurd en het werkplan 1980/1981 vastgesteld. Het ombudswerk maakt nog steeds een lichte groei door en krijgt vastere voet in de partij. 194 afdelingen zijn bij het ombudswerk betrokken (in 1979/1980: 175).

Nieuw is het werken met landelijk voorbereide projecten. Het eerste project had als thema de democratisering van de bejaardenhuizen. Op dit gebied hebben veel ombudsteams activiteiten ontplooid. Dit heeft tot gevolg gehad, dat het ombudswerk aandacht heeft gekregen van regionale radio en kranten.

De voorbereidingen voor een nieuw project (start 14 november 1981) Toegankelijkheid gebouwen voor gehandicapten, zijn gestart.

Samenwerking met de FNV loopt nog steeds stroef. Met de ANIB bestaan betere contacten.

Er is een experiment gestart om te bekijken of landelijk dezelfde registratieformulieren kunnen worden ingevoerd. Januari 1982 worden resultaten daarvan geëvalueerd. De landelijke werkgroep hoopt door de centrale registratie inzicht te krijgen in de aard van de problemen. Op deze wijze kan het ombudswerk haar signaalfunctie naar de politiek beter onderbouwen

Aan het einde van het verslagjaar bestond de werkgroep uit de volgende leden: Peter Gemmeke (sekretaris), Piet Hutte (Friesland), Cock Kerling (voorzitter, pb-lid), Andries Knevel (Gelderland), Jo Koks (Noord-Holland- Zuid), Siepie Langedijk (ombudsteam Tweede Kamerfractie), Raymond Leenders (Limburg), Guus Maat (Utrecht), Jan Mijsbergen (Zeeland), Lia van Rossen (Zuid-Holland), Nora Salomons (werkgroep midden- en kleinbedrijf), Chris v.d. Schoot (werkgroep volkshuisvesting) en Thea Schuurman (Amsterdam).

Jan Rijsdam heeft zijn vervangende dienstplicht bij het ombudswerk vervuld en Els Tieman liep een jaar lang stage.

Door hun inzet is het projekt Toegankelijkheid goed voorbereid en De Ombofoon een gewaardeerd blad voor ombudswerkers geworden.

De werkgroep vergaderde een maal per maand. De samenwerking met andere functionele werkgroepen komt moeilijk van de grond. Onze vertegenwoordiging uit het zuiden van het land is, gezien de lange reisafstand, erg zwak.

Door vele dubbelfuncties van leden van de werkgroep wordt de voortgang van de werkzaamheden wel eens bemoeilijkt. In het komende jaar zal worden getracht de samenstelling van de werkgroep te verbreden.

Ombudswerk in de gewesten en afdelingen

In dit seizoen heeft er een lichte groei plaatsgevonden van het aantal teams. Het blijft moeilijk om de continuïteit te waarborgen. In een aantal afdelingen zien we nieuwe mensen actief worden, terwijl in andere afdelingen, na een jarenlang bloeiend bestaan, het ombudswerk verdwijnt.

De gewestelijke werkgroepen in Friesland, Zeeland, Utrecht en Zuid-Holland functioneren uitstekend. In een aantal andere gewesten heeft de landelijke werkgroep alleen kontaktpersonen. In Noord-Brabant-Oost is een aanzet gegeven tot de vorming van een gewestelijke werkgroep. De ontwikkelingen in dit gewest zien er, mede dank zij het werk van twee stageaires, zeer gunstig uit. Het Amsterdamse gewestelijk bestuur heeft helaas, in strijd met de opvattingen van de acht afdelingsteams, de gewestelijke werkgroep opgeheven.

De Amsterdamse teams bekijken op welke wijze deze leemte kan worden opgevuld. In het Westland (Zuid-Holland) hebben de teams een nauwe samenwerking opgebouwd bij de uitvoering van projecten. Het gewest Den Haag heeft een ombudsteam voor de gehele stad. Dit team houdt zich niet bezig met individuele hulpverlening.

Door middel van projecten (bij voorbeeld kredietbank, huisvesting buitenlanders) probeert men plaatselijke misstanden aan te pakken.

Vorming en dokumentatie

Den belangrijkste communicatie- en informatiemiddel voor het ombudskader is het blad *De Ombofoon*. De aanloopproblemen lijken overwonnen te zijn. Zes maal per jaar krijgen leden van ombudsteams nu uitgebreid informatie over sociale wetgeving, ontwikkelingen op het gebied van de volkshuisvesting en rechtshulpverlening, verslag van de activiteiten in gewesten en afdelingen, etc. Voor buitenleden is een abonnement ingevoerd. Uit de reacties blijkt dat het blad wordt gewaardeerd. De redactie bestaat uit: Paul Andriessen, Nelleke Bakkeren, Simon van Driel, Peter Gemmeke, Jo Koks, Nico Plug, Jan Rijdsdam en Els Tieman.

Een geaktualiseerde infomap is bijna klaar. Daarin wordt nu onder andere ook informatie gegeven over de methodiek van het ombudswerk, materiaal voor een marktkraampje en het omgaan met publiciteit.

In opdracht van de gewesten is bekeken of het dokumentatiesysteem van de MAIC bruikbaar is voor ombudsteams. De landelijke werkgroep is tot de konklusie gekomen, dat het bijhouden van dit systeem teveel tijd en geld kost.

De voornemens om een diaserie te maken blijven bestaan. De film is bedoeld als informatiemiddel over de organisatie en werkwijze van het ombudswerk ten behoeve van afdelingen en scholen.

In dit jaar hebben weer een tweetal vormingsweekenden plaatsgevonden. Beide werden druk bezocht. De ervaring leert, dat in het programma een duidelijkere scheiding dient te komen tussen beginners en gevorderden.

De werkgroep scholing en vorming is enkele malen bijeen geweest. Dit heeft nog niet geleid tot een concept-vormingsprogramma ten behoeve van de gewesten. Wel zijn door een aantal gewesten voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd, onder andere over de bijstandswet en het bejaardenbeleid.

Nawoord

Door middel van het registratiesysteem willen we het totaal aantal hulpvragen achterhalen. Dit jaar hadden de ombudsteams in Friesland met 848 mensen contact. In Zuid-Holland bedroeg het aantal hulpvragen 1153. Tevens ontdekten zij dat een hoog percentage bejaarden met belastingproblemen zat. Wanneer de AOW wordt aangevuld met een klein pensioen, komen de mensen netto lager uit dan mensen zonder pensioen. Dit komt door de verhoogde premie vrijwill-

lige ziekenfonds en de belastingaanslag. Uit dit voorbeeld blijkt de politieke vertaalfunctie van het ombudswerk.

De ervaringen van de ombudsteams worden doorgespeeld aan de Tweede Kamerfractie.

Ondanks de hoeveelheid andere (hulpverlenings)instanties blijkt er behoefte te zijn aan politiek ombudswerk.

Onderwijs

De werkgroep bestond aan het einde van de verslagperiode uit de volgende leden: Yvonne van Baarle, Eric Crince le Roy, Annemarie Grewel, Hans Harbers, Michiel van Hasselt, Jos van Iersel, Ria Jaarsma, Hermen Jacobs, Jos van Kemenade, Margriet van der Meij (namens de Rooie Vrouwen), David van Ooijen, Marijke van der Putten (namens de JS), Vokke Raa, Anneke Reuvekamp en Jacques Wallage.

Konform haar werkplan en de taakstelling, opgesteld door het kongres, heeft de werkgroep zich gedurende de verslagperiode gewijd aan de uitvoering van het discussieproject onderwijs en de voorbereiding van de resolutie over onderwijs ten behoeve van het kongres in 1983. In het kader van het discussieproject werd een discussiemap verspreid, terwijl de mogelijkheid geschapen werd konklusies door te geven aan de werkgroep, onder andere door middel van de regionale leden. Na een trage start bereikte het aantal deelnemers aan dit project, na een herhaalde oproep door het partijbestuur, ongeveer 750.

In het kader van de voorbereiding van de onderwijsresolutie werd een aantal interne notities geschreven en besproken.

Volkshuisvesting

De stukken van de werkgroep volkshuisvesting worden aan 41 leden toegezonden. Voorzitter van de werkgroep is Chris van der Schoot, sekretaris is Egbert Altena.

Veel van het werk tijdens de verslagperiode heeft in het licht gestaan van het verkiezingsprogramma en de verkiezingen zelf. De werkgroep heeft een aantal vergaderingen besteed aan de volkshuisvestingsparagraaf van Weerwerk. In dat kader is een aantal discussies georganiseerd tussen verschillende volkshuisvestings-specialisten.

Tijdens de verkiezingskampanje heeft de werkgroep meegewerkt aan de organisatie van de hoordag wonen, waarop een aantal sprekers het volkshuisvestingsbeleid van de Partij van de Arbeid heeft toegelicht. Ook kon een groot aantal organisaties door middel van "standjes" hun eigen opvattingen duidelijk maken. Gezien de grote belangstelling mag deze dag een sukses worden genoemd.

Ook heeft de werkgroep de nodige aandacht besteed aan het thema korporaties. Hierover is een aantal artikelen geproduceerd, dat in Lokaal Bestuur verschenen is. Op 12 september 1981 werd een studiedag georganiseerd over korporaties en de woningnood, waaraan door een zestigtal partijgenoten is deelgenomen.

Werkgelegenheid en bedrijfsdemokratisering

De stukken van de werkgroep werkgelegenheid en bedrijfsdemokratisering worden aan 50 leden toegezonden. Voorzitter van de werkgroep is Jaap van der Doef, sekretaris is Johan Stekelenburg.

In de gewesten Gelderland, Utrecht, Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Noord-Holland-Noord, Den Bosch, Groningen, Friesland en Drente waren regionale groepen actief.

In de verslagperiode stonden de Tweede Kamerverkiezingen en het verkiezingsprogramma centraal.

In samenwerking met de regionale werkgroepen is doorgedaan met de resultaten van een al eerder gehouden konferentie en zijn adviezen uitgebracht over Weerwerk. Tevens is door de regionale werkgroepen een bijdrage geleverd aan de verkiezingskampanje.

De landelijke werkgroep heeft verder een aantal discussienota's geproduceerd en organiseerde een grote manifestatie over Werknemersbelangen en de Partij van de Arbeid, voor met name de vakbondlid-partijgenoten.

KOMMISSIES

Beroepskommissie

In het verslagjaar was de beroepskommissie samengesteld uit de partijgenoten J.A.W. Burger, T. Pauka en H. Verwey- Jonker. Als plaatsvervangers hadden achtereenvolgens P. Mug, G.J.P. Cammelbeeck en G.E. Langemeijer zitting.

Bij de behandeling van de enige in 1980/1981 behandelde zaak verving pg. Langemeijer voorzitter Burger. Deze zaak betrof het beroep, dat een lid uit de afdeling De Wijk-Koekange aangetekend had tegen zijn door de afdeling in januari 1981 uitgesproken roeyement. Het beroep werd afgewezen en het roeyement bekrachtigd.

Kommissie Evaluatie kongresprocedure

Gedurende de verslagperiode bestond de commissie uit de volgende leden: J. van Dijk, A. Goedmakers, A. Grewel, G.J. Heyne den Bak, A. de Jong, H. Kurvers, H. van Leeuwen en W.J. van Velzen.

De commissie kwam in deze periode twee maal bijeen. Op de eerste vergadering begin april 1981 werd gesproken over het verloop van het verkiezingskongres van februari 1981, alsmede de voorbereiding en de ervaringen daarmee opgedaan. Tijdens deze vergadering werd afgesproken, dat op basis van deze ervaringen een discussiestuk opgesteld zal worden. In mei 1981 kwam de commissie wederom bijeen ter bespreking van het discussiestuk. Tezamen met de reacties van de commissieleden daarop vormt het discussiestuk de basis waarop momenteel het eindverslag geschreven wordt.

Financiële commissie

De samenstelling van de financiële commissie, waarvan de leden door de partijraad worden gekomen, is als volgt:

H. Rosenberg (Utrecht), voorzitter
A. van der Zijpp (Haarlem), vice-voorzitter
J.H. Andriessen (Groningen)
J. van Ark (Zaandam)
P.A.G. Lansbergen (Amsterdam)
A.P. Ranner (Leiden)
H. Sniijders-Borst (Den Haag)

Namens de partij nemen aan de vergaderingen deel: W. van Velzen (sekretaris), W.A. Vermeend (penningmeester), P.J. Knollema (beheerder) en H. Veen (hoofd administratie en tevens sekretaris van de commissie).

De commissie is zeven maal bijeen geweest. Naast de gebruikelijke

zaken, zoals budgetbewaking, begroting en afsluiting, is in dit jaar een aanzet gegeven voor een meerjarenraming. Bij de begrotingsbehandeling 1982/1983 zal ook een visie op langere termijn moeten worden gepresenteerd, zeker nu er sprake is van een reeds langdurige terugloop in het ledencijfer.

Daarnaast zullen ook door een te verwachten vermindering van het zeteltal in de raden en staten de SGGP- en FBA-inkomsten onder druk komen te staan.

Helaas heeft er nog geen afronding kunnen plaats vinden inzake de pensioenen. Inmiddels is door een actuarisbureau over deze zaak een rapport uitgebracht en de verwachting is dat in het verslagjaar 1981/1982 deze zaak definitief kan worden geregeld.

Zoals reeds in het vorige verslag werd vermeld is in dit verslagjaar de vermogensherstructurering geregeld, waarbij ook het pand was betrokken. Ten aanzien van de bewaking van de verkiezingsbudgetten heeft de commissie aangedrongen op zodanige maatregelen, dat overschrijdingen, tenzij nadrukkelijk overeengekomen, zullen worden voorkomen.

Rente-ontvangsten

Mede op advies van de commissie werd besloten, gelet op de hoogte van de ontvangsten, voortaan structureel in de begroting circa fl 200.000,- als inkomsten op te nemen. Daarnaast zal met ingang van 1 oktober 1981 ook een rentevergoeding plaats vinden over het bedrag dat de afdelingen centraal sparen ten behoeve van de financiering van de gemeenteraads-verkiezingen.

Rechtspositieregeling assistentes raads- en statenfrakties

Deze problematiek heeft de aandacht van de commissie gehad. Momenteel bevindt de zaak zich in de afrondingsfase, waarna modelstatuten hiervoor beschikbaar zijn.

Kommissie Kultuurpolitiek

De junipartijraad van 1980 verzocht het partijbestuur een commissie Kultuurpolitiek in te stellen. In het organisatorisch verslag 1979/1980 is vermeld, dat het partijbestuur eerst een zo duidelijk mogelijke taakomschrijving en terreinafbakening wilde hebben voordat een commissie Kultuurpolitiek in het leven zou worden geroepen.

Na verschillende malen over dit onderwerp te hebben gediskussieerd staat het partijbestuur nu op het standpunt, dat het instellen van een officiële werkgroep (vooralsnog) niet zinvol is. Naast het streven van het partijbestuur het aantal commissies en werkgroepen doelmatig en

overzichtelijk te maken, speelt hierbij een rol dat het terrein van deze werkgroep moeilijk af te bakeken is. De taakomschrijving wordt daardoor bemoeilijkt.

Het partijbestuur heeft gekozen voor een in principe jaarlijkse discussiedag over socialistische kunstpolitiek. Op de eerste dag zal de dan afgeronde WBS-nota centraal staan. Tevens heeft het partijbestuur een kleine groep partijgenoten verzocht in 1982 een programmatisch raamwerk voor kunstpolitiek te ontwerpen, waarbinnen later uitwerkingen kunnen worden gemaakt voor deelterreinen.

Kommissie Kumulatie en onverenigbaarheid van functies

In de verslagperiode bestond de commissie uit: H. van Est (sekretaris), E. d'Hondt, A. de Jong, W. Snoeck Henkemans, A. van Veldhuizen, L. Vleggeert (voorzitter) en R. de Wit.

Na de tussertijdse rapportage aan de partijraad van juni 1980 rondde de commissie in februari 1981 haar werkzaamheden af en presenteerde zij haar rapport, waarin de onderlinge relaties tussen de partijorganen, de relatie tussen deze organen en de leden en de relatie tussen de partij en de kiezers worden behandeld.

Het rapport mondde uit in een aantal beslispunten voor kongres en partijraad. Het kongres heeft inmiddels zijn zegje gedaan, de partijraad van juni 1982 zal zich dienen uit te spreken over de overige beslispunten.

Kommissie Midden- en kleinbedrijf

Aantal leden: 33; voorzitter: Nora Salomons; vice-voorzitter: Joop Zwarts; vertegenwoordiger partijbestuur: Jeanne Hoogendoorn.

De werkgroep heeft in het afgelopen begrotingsjaar acht keer plenair vergaderd. Bovendien zijn met name bij de voorbereiding van het verkiezingsprogramma en de totstandkoming van het regeerakkoord een viertal extra vergaderingen gehouden met een kleiner gezelschap.

De werkgroep heeft gepoogd een eigen beleid van de partij ten aanzien van het midden- en kleinbedrijf, een sektor waarmee nog altijd direct 1,3 miljoen arbeidsplaatsen zijn gemoeid, gestalte te geven door middel van nota's en adviezen aan partijbestuur en fractie.

Het funktioneren van de werkgroep is door het wegvallen van administratieve en wetenschappelijke ondersteuning niet eenvoudiger geworden.

De leden, zowel uit de organisaties betrokken bij het midden- en kleinbedrijf, alsook middenstanders, hebben helaas veelal het gevoel gekregen voor dovemansoren te praten als het er om gaat de partij tot meer dan een lipdienst aan het midden- en kleinbedrijf te brengen. Met name van de inbrengen op het verkiezingsprogramma en re-

geerakkoord is bitter weinig terug te vinden. In de ogen van de werkgroep wordt de eigen problematiek van de kleinere ondernemingen in de opstelling van de partij, bijvoorbeeld ten aanzien van het economisch beleid, medezeggenschap en vakonderwijs, helaas te weinig onderkend. Te veel wordt in een schema gedacht, waarbij ondernemers - groot of klein - per definitie verdacht zijn en een goed renderende onderneming welhaast iets kwalijks is.

Aandachtspunten van de werkgroep zijn in de afgelopen periode onder andere geweest:

- Weerwerk en amendementen;
- Regeerakkoord;
- Financiering kleine en middelgrote bedrijven, mede in relatie tot mogelijkheden van een Postbank (participatie en vermogensversterkingskredieten);
- Stimulering van beginnende ondernemers;
- Winkelsluitingswet;
- Nota Detailhandelsonderwijs.

Reglementenkommissie

In de verslagperiode bestond de commissie uit de leden: G.J. Heyne den Bak, P.M.G.P. Janssens, H.G. Ouwerkerk, J.A. Ruarus (sekretaris), J. Schrik, J.M. van Veggel, W.J. van Velzen (voorzitter) en I. Vorrink.

De commissie kwam drie keer bijeen en hield zich bezig met het opstellen van wijzigingsvoorstellen voor de statuten, een nieuw kandidaatstellingsreglement voor de gemeenteraden, alsmede het preadviseren van de amendementen op de voorstellen voor de junipartijraad 1981.

PARTIJRADEN

In de verslagperiode werden twee partijraden gehouden. Eén op 13 juni 1981 naar aanleiding van de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen, waarvan het verslag in het verslag van het partijbestuur 1980/1982 is opgenomen en de andere op 19 en 20 juni 1981. Deze partijraad was voor het grootste deel gewijd aan organisatorische en financiële zaken. De politieke uitspraken zijn opgenomen in het verslag van het partijbestuur 1980/1982.

De volgende besluiten werden genomen:

1. Reglementswijzigingen (artikel 27 l van de statuten)

Een aantal wijzigingen werd aangenomen, welke inmiddels in de reglementen zijn verwerkt. Voorts werden een nieuw kandidaatstellers-reglement voor de gemeenteraden aanvaard en een model huishoudelijk reglement voor samenwerkingsverbanden, betrekking hebbende op gemeentelijke herindeling.

2. Organisatorisch verslag 1979/1980 (artikel 27 d van de statuten)

Naar aanleiding van het organisatorisch verslag zijn er vragen wat betreft het ontbreken van het verslag van de Europarlementaire fractie, het eindoordeel over de discussie- en meningsvormende ronde over het ontwerp-verkiezingsprogram, de selectiecriteria van het Trefpunt voor Socialisme en Levensovertuiging ten aanzien van gelovigen, het ontbreken van een discussieweergave over Wapens/werk, het ontbreken van contact met de basis vanuit het internationale sekretariaat, de Berufsverbotekommissie, de cultuurpolitiek, de opheffing van de kommissie omroeppolitiek, het ontbreken van een verslag van de kommissie regionale sociaal-ekonomische politiek, de rooie zaterdag, het aantal kommissies van de partij, de kwaliteit van het verslag op zich, het sociaal jaarverslag, de kommissie aktivering vrouwelijke leden, de werkgroep, is de naam ombudswerk nog wel juist, de begeleiding van de Tweede Kamerfractie door De Beuk, deeltijdarbeid, demokratisering binnen de WBS, relatie WBS/partij inzake aktiviteiten en het toezenden van de notulen van de partijbestuursvergaderingen.

De partijsekretaris beantwoordt de meeste vragen. Het verslag van de Europarlementaire fractie is al op de partijraad van 26 en 27 september 1980 behandeld. Hoewel officieel het verslagjaar tot 30 september loopt is dat, voor wat de Eurofractie betreft, niet van zo'n groot belang, omdat de aktiviteiten gedurende de zomermaanden stil liggen. Op diezelfde partijraad is besloten de Euroverslagen tijdens de juni-partijraad te behandelen. Het eerstvolgende verslag (1980/

1981) zal dus in juni 1982 aan de orde komen.

Het eindoordeel over de discussie- en meningsvormende ronde over het ontwerp-verkiezingsprogram zal te vinden zijn in het rapport van de commissie evaluatie kongresprocedure. Dit rapport is in concept gereed en de commissie is van mening dat, waar een onderwerp zich leent voor behandeling in twee ronden, dit ook zeker zal gebeuren.

De start van de commissie cultuurpolitiek zal zo snel mogelijk gebeuren; het wachten is echter op de notitie.

De commissie omroepzaken is, na het verschijnen van haar rapport, opgeheven. Er zijn echter redenen aanwezig om op een bredere opzet door te gaan. In het vervolg zal er ook een verslag worden opgenomen over de regionaal sociaal-ekonomische politiek. Overigens heeft zich iemand bij het partijbestuur gemeld, die bereid is de overleggen over de regionaal sociaal-ekonomische politiek te gaan "trekken".

De externe effecten van de rode zaterdag zijn er echt wel en het is zeker de bedoeling met deze activiteit door te gaan; hij werkt motiveerend, mobiliserend en heeft uitstraling op diverse zaken. Het aantal commissies is inderdaad schrikbarend hoog. Er wordt onderzocht hoe dat is ontstaan en of een aantal opgeheven kan worden.

Hartelijk dank voor de opmerking over de kwaliteit van het sociaal jaarverslag. Als het sociaal jaarverslag echter de indruk wekt, dat er alleen mannen voorbereid worden op hun pensionering, dan is dat onjuist. Het schrijven van uitsluitend een werknemersverslag vereist andere prioriteiten, die de vergadering dan moet aangeven. Nu is het geschreven "in overleg met". In overleg met vakbond en personeel wordt besloten tot het aantrekken van uitzendkrachten, maar dit wordt tot een minimum beperkt. Pieken in het werk (zoals ten tijde van verkiezingen) maken het gebruik van deze diensten voor een paar dagen noodzakelijk. Meestal wordt er echter in die tijd op kontrakt-basis gewerkt.

De presentatiebegeleiding van de Tweede Kamerfractie wordt verzorgd door De Beuk. De ervaringen die de partij met deze groep heeft opgedaan zijn goed.

De commissie aktivering vrouwelijke leden komt eigenlijk tot de konklusie, dat het aktiveren in de afdeling van vrouwelijke leden niet een taak is van één persoon, maar van het bestuur als geheel. De commissie moet echter nog rapporteren aan het partijbestuur en verwacht wordt, dat dit zal leiden tot voorstellen ter verbetering van de situatie. Het werkteerrein van de funktionele werkgroepen moet niet alleen de Tweede Kamerfractie zijn, maar gedacht moet ook worden aan een samenwerken met verwante organisaties. Op het oktober-kongres worden hierover voorstellen gedaan. Het vastleggen van het voorlichtingsbeleid op het oktoberkongres zal gevolgen moeten hebben voor de kwaliteit van het verslag over het persbeleid, zodat meer doorzichtigheid wordt verkregen ten aanzien van doelstelling en effekt ervan.

Vragen betreffende het Trefpunt worden beantwoord door de partijvoorzitter. Het opheffen van het Centrum voor Levensbeschouwing en Politiek is in overleg gebeurd. Het nadenken over geloofsopvattingen blijft echter belangrijk. Het Trefpunt van Socialisme en Levensovertuiging heeft een bredere opzet dan het CLP, waardoor meer kennisuitwisseling kan ontstaan met deskundigen uit kerkelijke kringen etc. en ons. Dat is ook het basiscriterium. Het Trefpunt heeft de mogelijkheid gasten (bij voorbeeld uit bisschoppelijke kring, Humanistisch Verbond) uit te nodigen ter bespreking van een bepaald onderwerp. Het heeft niet de bedoeling een opvangcentrum voor ex-CDA-ers te zijn.

De internationaal sekretaris antwoordt op een vraag betreffende de Berufsverbote, dat er een brief naar de SPD geschreven is om weer te komen tot een onderhoud tussen SPD en PvdA over de Berufsverbote. Suggesties voor een dergelijk gesprek zijn van harte welkom.

Na deze beantwoording wordt het organisatorisch jaarverslag goedgekeurd en gaat men over tot behandeling van de daarop ingediende moties.

Motie 5.1.

waarin gevraagd wordt om wederom toezending van de notulen van dagelijks- en partijbestuursvergaderingen; toegezegd wordt, dat alleen de goedgekeurde notulen verzonden zullen worden, waarmee de partijraad akkoord gaat.

Motie 5.2.

betreffende toepassing van deeltijdarbeid bij het partij-apparaat. De partijsekretaris licht toe, dat recente onderzoeken naar deeltijdarbeid niet gedaan zijn, maar dat deeltijdarbeid onder de medewerkers bevorderd wordt. Bij funktionarissen van het partijbestuur ligt deeltijdarbeid anders, omdat politieke verantwoordelijkheid moeilijk te splitsen is (hoe? vrijwilligers half geld?). Als daar tot deeltijdarbeid wordt overgegaan, ontstaat er een vakature in verband met alle te koördineren taken. Motie 5.2. wordt aangenomen. Deze luidt:

De partijraad van de Partij van de Arbeid, in vergadering bijeen op 19 en 20 juni 1981 te Amsterdam;

- overwegende dat op de junipartijraad 1980 door het partijbestuur is toegezegd, dat het zich nader zou beraden over de mogelijkheid van deeltijdarbeid voor de bezoldigde bestuurders;
- konstaterende, dat op pagina 18 van het organisatorisch en financieel verslag een passage aan deeltijdarbeid is gewijd;
- konkludeert, dat wanneer deze passage het resultaat is van het toegezegde nader beraad, dit resultaat volstrekt onvoldoende is, daar geen enkel nieuw element in beschouwing is genomen en ook geen

rekening is gehouden met ervaringen met deeltijdarbeid van bezoldigde bestuurders, i.c. de landelijke contactvrouw en plaatsvervangend landelijke contactvrouw;

- draagt het partijbestuur op om aan de junipartijraad 1982 een gedegen rapportage over deeltijdarbeid voor bezoldigde bestuurders aan te bieden, waarbij ervan uitgegaan wordt, dat een gedegen rapportage minimaal rekening dient te houden met de uitkomsten van recente onderzoeken.

Het partijbestuur houdt zich echter aan wat het over deeltijdarbeid gezegd heeft.

3. Financieel verslag 1979/1980 (artikel 27 e van de statuten)

Vragen vanuit de partijraad zijn er over het groeiende kapitaal (wat doen we ermee?), de balans van het voorlichtingsbeleid, de rekening-courant-verhouding met de WBS, de vordering op de Tweede Kamerfractie, meer financiële armslag voor JS en Rooie Vrouwen.

In verband met afwezigheid van de penningmeester (verblijf buitenslands) beantwoordt de tweede penningmeester de vragen zowel met betrekking tot het financiële verslag als de begroting. Het lijkt dat het kapitaal is toegenomen, maar kijken we naar het werkkapitaal, dan zien we dat dat met enkele duizenden guldens is teruggelopen. De partij heeft in voorkomende gevallen echt zo'n kapitaal nodig. Mocht de partij een andere kapitaalopbouw wensen, dan kan zij dat op het oktoberkongres bij de bespreking over de meerjarenvisie eventueel inbrengen. Dat het voorlichtingsbeleid binnen het begrote bedrag is gebleven, ziet de tweede penningmeester als een compliment. In de rekening-courant-verhouding met de WBS zit tevens de verrekening van het Fonds Bijzondere Publikaties. Het partijbestuur acht het juist, dat rentetegoeden van dat fonds ook aan de WBS toevallen. De enige verklaring voor de vordering op de Tweede Kamerfractie kan zijn de achterstand in betaling door het Rijk. Aan de toezegging van de accountant om bij de balans prognoses te geven, zal in de toekomst gehoor worden gegeven. De opmerking van de JS voor meer financiële armslag wordt verwezen naar de vaststelling van de begroting.

In de tweede ronde wordt gevraagd naar een visie van het partijbestuur op de hoogte van het kapitaal en de ontwikkeling daarvan in de komende jaren. Voorts de regeling van pensioenen. Onjuist wordt het gevonden, dat het renteverlies, voortkomende uit de rekening-courant-verhouding met de Tweede Kamerfractie nu opgebracht moet worden door de partij, omdat het Rijk achterstand heeft met betalingen aan de Tweede Kamerfractie. Voortvloeiend uit het aannemen van een resolutie op het kongres van april 1979 meent de JS, dat

wel degelijk meer financiële middelen vrijgemaakt moeten worden voor JS, Rooie Vrouwen en het aktiewerk.

De tweede penningmeester kan geen toezegging doen, dat het partijbestuur op het oktoberkongres met een visie op het kapitaal zal komen, maar het kapitaal kan bij de discussie over de toekomstplannen en meerjarenvisie besproken worden. Hij zegt toe, dat er met de Tweede Kamerfractie gesproken zal worden over mogelijkheden tot bijstelling van de bedragen die met de achterstand in betaling samenhangen. Nadere informatie is dan wellicht mogelijk.

De discussie die de JS aansnijdt hoort thuis op het kongres.

De partijsekretaris: In de nieuwe pensioenvoorziening wordt uitgegaan van het levensjarenbeginsel en de waardevastheid. Voorts wordt gestreefd naar een weduwnaarspensioen. Hierover is overleg gaande met De Centrale. Er is een offerte gedaan, maar de algehele afronding moet nog plaats vinden. Hopelijk geldt 1 januari 1981 als datum van ingang van de nieuwe pensioenregeling.

Na deze toelichting gaat de partijraad akkoord met het financiële jaarverslag 1979/1980 en verleent hij décharge aan de penningmeester.

4. Begroting 1981/1982 (artikel 27 f van de statuten)

Vragen ten aanzien van de begroting rijzen er rond de kontributieverhoging voor de laagste klassen (liever deze klassen bevrozen en een gedeelte van het overschot overhevelen), het uitblijven van de meerjarenbegroting, betaling door leden in de juiste kontributieklassen, de mogelijkheid om integrale teksten toch rechtstreeks aan te vragen in plaats van met behulp van Voorwaarts (blz. C.5), het sluitend maken van de begroting door rentetoevoeging terwijl de ontwikkelingen rond de rentestand onzeker is, verhoging van het ledental waarop de begroting is gebaseerd, het werkkapitaal van de Rooie Vrouwen dat met fl 10.000,- aangevuld dient te worden danwel het structureel maken ervan, de loon- en werkkosten van het aktiesekretariaat dat eveneens geëvalueerd dient te worden, grotere progressiviteit in de kontributieverhoging en wat de effecten daarvan zullen zijn, de isolatie van het partijpand, het konstant blijven van de bijdrage aan het FIS, de achterstallige betalingen aan het FBA, de afdrachten aan de afdelingen in relatie tot de activiteitenpot (bijvoorbeeld uit het te verwachten overschot), financiële steun voor de deelraadverkiezingen, financiering gratis ledenblad door een andere wijze van begroten (opschuiven van meerjarenplanning naar het oktoberkongres), structurele bezuinigingen (personeel), het ontbreken van een advies van de financiële kommissie over de begroting van Voorwaarts, de relatie met de BBK, aanscherping van de percentages in de kontributieklassen, dekking fl

70.000,-- van het personeel (gereserveerd voor een arbeidsplaats?), de salariëring van partijbestuurders (stuk 8 B), meer financiële bijdrage aan de JS om daarmee aandacht te geven aan jongeren tijdens verkiezingsactiviteiten, aantal bezoldigde bestuurders, drukkosten Voorwaarts, verzendkosten Rooie Vrouwen, het percentage van de afdrachten aan afdelingen en gewesten (1% tegenover 5% kostenstijging) te financieren uit de rentebaten, invoering van de rooie zaterdag en activiteiten rond het raadsen statenkongres. Ingetrokken wordt motie 7.3.1., terwijl in motie 7.2b.3.1. een wijziging wordt aangebracht.

De tweede penningmeester gaat in op een groot deel van de vragen. Meerjarenraming: In overleg met de financiële commissie is besloten dit onderwerp, gezien zijn relevantie, op het kongres te bespreken; deze mededeling is al eerder aan de partijraad gedaan.

Kontributieklassen: Wanneer tot bevrozing van kontributieverhoging voor de drie laagste klassen besloten wordt, zou dit betekenen dat 92.000 leden buiten alle verhogingen zouden vallen. Dit aantal wordt mede gevormd door leden, die eigenlijk in een te lage kontributieklassse zitten (plm. 40.000). Aanmanen elk jaar tot opgave van de juiste kontributieklassse kost geld, mankracht en extra bedankjes. Aanneming van de motie Zuid-Holland (7.2a.1) wordt dan ook ontraden.

Wat betreft het voorlichtingsbeleid (met daarbij het gratis ledenblad) wordt verwezen naar de behandeling daarvan op het oktoberkongres; garanties vooraf kunnen niet gegeven worden.

Rentebaten en inkomsten uit FBA zijn zeer solide inkomsten, waarmee een begroting sluitend gemaakt kan worden. Het partijbestuur heeft dit in overleg met de financiële commissie gedaan en van gaten vullen met gaten is geen sprake. Uitgaan van ledenverlies bij het opstellen van de begroting getuigt niet, zoals gesuggereerd, van defaultisme, maar van realisme: het ledenverloop is namelijk zeer moeilijk te voorspellen.

Werkkapitaal Rooie Vrouwen: of toewijzing nu van fl 10.000,-- in de toekomst structureel gemaakt moet worden, hangt af van andere verlangens en de meerjarenbegroting.

JS: Doordat er prioriteiten gesteld moeten worden, bijvoorbeeld voor het aktiesekretariaat, en gezien het teruglopen van onze aanhang onder de jongeren, is de begroting voor de JS zoals die er ligt.

Afdrachtsysteem aan afdelingen: de afdrachten aan afdelingen en gewesten zijn in de loop van de jaren gestegen (percentueel gezien van 23.5 tot 41). Armlastig zijn de afdelingen en gewesten in het minst. Overigens bepalen de gewesten de criteria voor de besteding van de activiteitenpot en niet het partijbestuur. Als reactie op het voorstel de afdrachten gezien de percentuele verhouding van 1:5 te verhogen,

zegt de penningmeester, dat de laatste jaren de afdrachten zijn toegenomen en dat teruggang in het ledenbestand mede door de afdelingen en gewesten moet worden opgevangen en niet alleen voor rekening van het partijbestuur behoeft te komen.

Aantal bezoldigde bestuurders: de partijraad van vorig jaar heeft besloten dit aantal niet te verminderen.

De partijsekretaris: De informatieverschaffing aan de leden zal geschieden door toezending van een oplage van 10% van het ledental aan het afdelingssekretariaat en 10% wordt op het landelijk sekretariaat in voorraad gehouden. Hiermee verkrijgt het afdelingsbestuur informatie over de interesse bij de leden in een bepaald onderwerp.

Strukturele bezuinigingen: Deze mogen beslist niet ten koste gaan van de arbeidsplaatsen. Er is daartoe geen opdracht gegeven. Wel is er een vakaturestop.

Advies financiële commissie bij begroting Voorwaarts: De huidige begroting beweegt zich binnen hetzelfde kader en met die voorwaarde is de financiële commissie akkoord gegaan.

BBK: Oude relaties zijn verbroken, het hoofd van de afdeling voorlichting is op CAO-basis in dienst, bij tijd en wijle wordt de BBK ingehuurd.

fl 70.000,--: het personeel heeft in een laat stadium gesignaleerd, dat het bedrag van de loonmaatregel in de begroting verwerkt is. Deze fl 70.000,-- is er nu uitgehaald en in overleg zal worden bekeken welke bestemming eraan gegeven wordt.

Bezoldiging pb-funktionarissen: Er lopen op het sekretariaat twee systemen door elkaar, namelijk bezoldiging medewerkers volgens CAO en die volgens de Tweede Kamerregeling voor de bestuurders. De partijraad moet kiezen tussen dat wat er gebeurt bij de Tweede Kamer en dat wat er volgens de CAO geregeld wordt.

Aktiesekretariaat: Extra akties zouden gefinancierd moeten worden uit de pb-kosten, de post onvoorzien, de kampanje. Nu is niet te overzien wat we daarvoor moeten berekenen, maar dat zal duidelijk worden bij de evaluatie van het aktiesekretariaat.

Tweede ronde

Bevriezing contributie laagste klasse: Stuk 7.2a.1.: fl 36.000,-- wordt fl 21.500,--; bijsluiter om juiste kontributie te betalen. Werkkapitaal Rooie Vrouwen (fl 24.500,--) dekken uit overschot vorig jaar; FIS, afdrachten, isolatie nieuwe pad, fl 70.000,-- door overschot 1979/1980 te laten dekken, amendement op 7.2b.1 na gevolg wijzigen in: "van het overschot 1979/ 1980 fl 70.000,-- hiertoe voorlopig wordt gereserveerd"; aktiesekretariaat, voorlichtingsbeleid, Voorwaartsbegroting, financieel beleid Rooie Vrouwen en bezoldiging funktionarissen.

Antwoord partijbestuur: Ook vermindering van het aantal kontributieklassen dat dient te bevrozen draagt niet bij tot verhoging van inkomsten. Wel zal gekeken worden naar klasse 3, waar zo'n 16% van de leden in zitten en of daar nog iets te veranderen is. Dat de bijdrage aan het FIS niet is verhoogd komt door de besluiten, die partijbestuur en partijraad in de loop der tijd over het FIS hebben genomen. Ooit zijn er afspraken gemaakt, maar die zijn helaas niet gehonoreerd. Het nieuwe pand is goed geïsoleerd (dubbele beglazing). Nogmaals: Op het kongres zal gesproken worden over het voorlichtingsbeleid en dan zal bekeken worden of een gratis ledenblad haalbaar is; er komt over deze kwestie een standpunt van het partijbestuur. De honorering van de wens tot fl 10.000,-- extra voor de Rooie Vrouwen wordt nu gedaan, maar volgend jaar moet bekeken worden of zo'n honorering wederom mogelijk is. Dat is nu niet vast te leggen.

Voor bestedingen van de afdelingsactiviteitenpot moet de afdeling bij het gewest zijn, maar niet bij het partijbestuur. De tweede penningmeester weerlegt de opvatting, dat gewesten en afdelingen de dupe zullen worden van noodzakelijke versoberingen. De kontributie-opbrengst 1981/1982 stijgt slechts 1,3%, terwijl de afdracht aan afdelingen en gewesten met 1% stijgt. Het effect van het ledenbestand dient ook in afdelingen en gewesten voelbaar te zijn. In ons bekende verslagen van gewesten en afdelingen is altijd sprake van overschot.

De partijsekretaris gaat akkoord met het amendement betreffende de fl 70.000,-- en dit bedrag te reserveren uit het overschot van 1979/1980 om de gevolgen van het CAO-overleg hieruit eventueel te dekken. Inzet tot discussie omtrent de salariëring van de bezoldigde bestuurders is het feit, dat het partijbestuur zich politiek meer kan vinden in de besluiten die in CAO-verband worden genomen, dan in de besluiten, die ten aanzien van de wedde voor de Tweede Kamer door de minister van binnenlandse zaken worden genomen. Vraag is dan of de bezoldigde bestuurders de effecten van de loonmaatregel in de CAO's moeten volgen of die van de Tweede Kamerwedde.

De aanpak van de rooie zaterdag verschilt per plaats en de financiële gevolgen daarvan zijn niet te voorspellen. Daarom moet er geëvalueerd worden om te kunnen beoordelen wat de financiële consequenties zijn. Kwa tijd is het onmogelijk om naar de oktoberpartijraad toe met meerjarenplannen te komen; deze komen op het oktoberkongres aan de orde.

Besluitvorming over de begroting

- 1) Herroeping van besluit om rentebaten alleen aan kapitaal toe te voegen: aangenomen.
- 2) Vaststelling van de uitgangspunten
 - a) INKOMSTEN:

- ledental 100.500 betalende leden: aangenomen
- vaststelling kontributiebedragen en -schalen: aangenomen
- vaststelling inkomsten FBA/SGGP: akkoord

b) UITGAVEN:

1) Prijsstijgingen:

- loonkostenstijging 5% op basis salarissen per 31-12-1980: akkoord
- PTT-tarieven 6% op basis van het per 1-1-1981 geldende niveau: akkoord
- algemene prijsstijging 5,5%: akkoord
- energiekostenstijging 20%: akkoord

2) Afdrachten:

- Amendement Knollema (Drente) aangenomen (56 voor, 45 tegen): De verhoging dient ten minste 5% te bedragen. Deze 5% sluit aan bij de, ook door het partijbestuur gehanteerde, percentages waarmee naar verwachting de structurele uitgaven zullen stijgen. Een dergelijke, nu voorgestelde, aanpassing vergt voor de gewesten een bedrag van fl 48.436,- en voor de afdelingen een bedrag van fl 23.300,-, tezamen derhalve fl 72.000,-. De extra uitkeringen dienen te worden gefinancierd door een extra toevoeging aan de exploitatie van de rentebaten.

Opmerking: Bij een exacte doorberekening van het percentage blijkt het bedrag niet fl 72.000,- te zijn, maar fl 30.600,-.

- vaststelling afdrachten afdelingen, gewesten, kieskring Rijnmond, agglomeratie Eindhoven, streekfederatie Twente: geamendeerd akkoord.

3) Overige uitgaven:

- Stuk 7.2b.1 plus amendement (desbetreffend bedrag uit overschot 1979/1980 halen): aangenomen: In de procedure voor het opstellen van de begroting van de Partij van de Arbeid is een drietal momenten aangewezen, waarop de werkgroep financiën van de medewerkers op het partijbureau commentaar kan leveren op de concept-begroting. Bij haar voorbereiding op haar laatste commentaar konstateerde de werkgroep, dat in de concept-begroting 1981/1982 een bedrag van circa fl 70.000,- is verwerkt, dat is "verdiend" door de partij als gevolg van de loonmatigingsmaatregelen per juni 1980. De medewerkers stellen zich op het standpunt, dat de partij de "winsten" uit de loonmatiging niet zonder meer mag verwerken in de partijbegroting. Volgens hen dient voor de bestemming van dat geld overeenstemming te bestaan tussen vakbond en partijbestuur. Het partijbestuur heeft zich bij dat standpunt aangesloten en de sekretaris gemachtigd het overleg met de vakbond te voeren. Dit overleg is inmiddels gevoerd en de resultaten ervan zijn door de vakbond voorgelegd aan de bedrijfsleden-

groep. Deze ledenvergadering heeft zich op het standpunt gesteld dat:
- het personeel de fl 70.000,-- niet onmiddellijk zal opeisen en de bestemming van het bedrag zal worden ingebracht bij de komende CAO-onderhandelingen.

De bedrijfsledengroep wijst er bij haar besluit op, dat de Partij van de Arbeid en de vakbeweging zich op het standpunt hebben gesteld dat gelden, die door de loonmaatregel niet uitbetaald behoeven te worden, dienen te worden gebruikt voor het scheppen van werkgelegenheid.

Hoewel het partijbestuur van mening is dat nuancering van dit standpunt mogelijk en wenselijk is, aksepteert het de inbreng van de fl 70.000,-- in de CAO-onderhandelingen. Dit heeft tot gevolg, dat van het overschot 1979/1980 fl 70.000,-- voorlopig hiertoe wordt gereserveerd in afwachting van de resultaten van de onderhandelingen.

3) Voorwaarts

Vaststelling abonnementsgeld fl 25,32 per jaar plus begroting: akkoord.

4) SGGP

Vaststelling begroting 1981/1982: akkoord.

5) Vaststelling partijbegroting 1981/1982: geamendeerd akkoord.

6) Aangenomen werd de volgende motie:

De partijraad van de Partij van de Arbeid, bijeen op 19 en 20 juni 1981 te Amsterdam;

- spreekt uit, dat bij de opstelling van de begroting voor 1982/1983 het werkkapitaal van de Rooie Vrouwen met fl 10.000,-- structureel moet worden verhoogd.

7) Spaartegoed aan de afdelingen ter financiering gemeenteraadsverkiezingen:

Ingevolge artikel 62 van het huishoudelijk reglement stelt de partijraad de verdeling vast van de gelden die over een periode van vier jaar zijn gereserveerd (4% van de kontributies). Naar verwachting zal het per 30 september 1981 gespaarde bedrag circa 1,3 miljoen zijn. Ten einde te bevorderen dat ook de kleinere afdelingen over een redelijk budget kunnen beschikken, stelt het partijbestuur voor om voor alle afdelingen een vloerbedrag vast te stellen van fl 500,-- en een uitkering per lid van fl 8,--. Het laatste op basis van het ledencijfer van 30 september 1981.

Aldus besloten.

De contributiebedragen worden als volgt vastgesteld:

Bruto inkomen per jaar	Kontributie was per kw.:	Kontributie wordt per kw.:	Plus %
1) Lager dan 15.000	5,75	6,--	4,4
2) Tussen 15.000 en 21.500	12,--	12,70	5,8
3) Tussen 21.500 en 28.500	17,50	18,50	5,7
4) Tussen 28.500 en 31.500	23,75	25,10	5,7
5) Tussen 31.500 en 36.000	31,75	33,50	5,5
6) Tussen 36.000 en 49.500	43,25	45,75	5,8
7) Tussen 49.500 en 62.000	63,50	67,50	6,3
8) Tussen 62.000 en 74.000	96,--	102,--	6,3
9) Tussen 74.000 en 93.000	113,--	120,--	6,2
10) Tussen 93.000 en 104.500	130,50	140,--	7,3

Zij die een inkomen hebben hoger dan 104.500,-- per jaar, zullen als volgt worden ingeschaald: Elke 10.000 bruto inkomen meer dan 104.500,-- zal leiden tot een verhoging van het hoogste contributiebedrag met telkens 10%.

Voor leden zonder eigen inkomen geldt de laagste contributie.

Na verwerking van het amendement-Knollema luiden de afdrachten als volgt:

- vloerbedrag per afdeling 765 x 132,32 (plus 5%):	101.200
- afdracht per lid 100.500 x 8,24 (plus 5,6%):	828.100

GEWESTEN:

- vloerbedrag per gewest 18 x 23.152 (plus 5%)	416.700
- afdracht per lid 100.500 x 2,84 (plus 6%)	285.400
- steunpunten gewesten 16 x 17.640 (plus 5%)	282.200
- activiteitenpot afdelingen per lid 100.500 x 2,52 (plus 0%)	253.300
- spaarfonds afdelingen 4% van 8.478.000	339.100
- Rijnmond	10.700
- Agglomeratie Eindhoven	2.400
- Streekfederatie Twente	5.000

Totaal: 2.524.100

BEGROTING 1981/1982

Rekening houdend met de aangebrachte wijzigingen wordt de begroting als volgt vastgesteld:

UITGAVEN:

1) Bestuur	1.022.000
2) Service-apparaat	2.422.100

3) Voorlichting en publiciteit	505.400
4) Voorwaarts	860.000
5) Kongres en partijraden	150.200
6) Sekretariaat buitenland	369.100
7) Rooie Vrouwen	476.600
8) Aktiesekretariaat	181.300
9) Gewesten	24.800
10) Gebouw	173.100
11) Diversen	384.100
12) Fonds Internationale Solidariteit	70.000
13) Opbouwwerk zuidelijke gewesten	55.000
14) Verkiezingsfondsen	589.500
15) Wiardi Beckman Stichting	756.200
16) Evert Vermeer Stichting	70.300
17) Stichting Vormingswerk PvdA	203.100
18) Jonge Socialisten PvdA	74.300
Totaal:	8.387.100

INKOMSTEN

Bruto-kontributies 1981/1982	8.478.000
Afdrachten	2.524.100

FBA en SGGP-kontributies	5.953.900
Renten	1.090.000
Huren	195.600
Abonnementen Voorwaarts en advertenties	348.000
Overige ontvangsten	641.000
	158.600
Totaal:	8.387.100

8) Stuk 8B met betrekking tot berekeningswijze salarissen bezoldigde bestuurders: verworpen (48 voor, 50 tegen).

Vaststelling overschot 1979/1980 (artikel 27 i van de statuten)

Vanuit de JS komt de vraag van het overschot fl 9.000.-- af te halen om daarmee het dekkingstekort van de verkiezingskampanje te financieren. Voorts wordt gedacht aan veel creatievere activiteiten dan toevoeging van het overschot aan het kapitaal, zoals subsidie aan de gewesten ten behoeve van aanschaf apparatuur, reservering kongreskosten, etc. of terugvloeien van het geld aan (pas) opgerichte afdelingen en extra uitdraaien van het Intomartonderzoek.

Het presidium wijst erop, dat de thans mondeling ingediende amendementen eigenlijk buiten de orde verklaard dienen te worden, om-

dat de termijn voor indiening van amendementen al lang is verstreken.

De partijraad is alleen bereid het voorstel van de JS, te weten fl 9.000,- ten behoeve van het JS-tekort van het overschot af te halen, te honoreren. Voorts gaat hij akkoord met het voorstel de fl 70.000,- van de loonmaatregel te reserveren uit het overschot van de begroting 1979/1980. Instemming krijgt tevens het pb-voorstel om uit het overschot fl 150.000,- te bestemmen voor het verkiezingsfonds. Het resterende overschot (fl 445.000,- minus fl 9.000,- en fl 70.000,- is: fl 366.000,-) wordt toegevoegd aan het kapitaal.

6. Verkiezing leden financiële commissie (artikel 27 lid g van de statuten)

Konform het partijbestuursvoorstel worden tot leden van de financiële commissie herkozen: A. van der Zijpp, J. van Ark en H. Rosenberg.

7. Werkplan 1981/1983 (artikel 27 lid i van de statuten)

Naar de mening van een aantal partijraadsleden zou de opzet van het raads- en statenkongres met alle procedures erom heen uit het werkplan gehaald moeten worden, omdat dit de afdelingen alleen maar overbelast. In plaats van het kongres kan beter een thematische bijeenkomst georganiseerd worden. Verder dient de vakantiespreiding van zowel 1982 als 1983 beter in het schema verwerkt te worden en moet er ook gekeken worden naar de activiteiten van de Rooie Vrouwen.

De partijsecretaris antwoordt op de diverse opmerkingen, dat het de bedoeling is aan het raads- en statenkongres een demonstratief karakter te geven. Er dienen dan rechtstreekse relaties gelegd te worden tussen landelijke en regionale/stedelijke problemen. Vier thema's staan er ter bespreking, te weten: wonen, minderheden, werk en energie. Met vakantiespreiding wordt rekening gehouden (gezien amendement 12.1). Met de Rooie Vrouwen is er wel overleg over activiteiten, maar zij dienen zich ook naar de partij te richten.

Er wordt gestemd over de ingediende moties/amendementen:

- Stuk 12.1 (bespreking amendementen op voorstellen betreffende beleidsnota en administratieve verwerking): aangenomen
- Stuk 12.2 (rooie zaterdag 19 september 1981): aangenomen
- Stuk 12.3 (rooie zaterdag in 1982): verworpen
- Stuk 12.4 (andere opzet raads- en statenkongres): ingetrokken

De teksten van de aangenomen stukken luiden:

Het nieuwe schema luidt:

31/8 t/m 11/9/1981: de afdelingen vergaderen over de beleidsnota (de

afdelingen moeten al van 7 t/m 11/9 vergaderen over de kongresstukken, daarom de laatste datum gelijk laten lopen)

15/9: uiterste dag waarop amendementen op de beleidsnota in het bezit van de eigen gewestelijke sekretaris zijn

Daarna kan het eerder voorgestelde schema worden aangehouden, namelijk:

19 t/m 26/9: vergadering met gewestelijke kongres-afgevaardigden.

De vergadering beslist tevens over het al dan niet doorlaten van amendementen op de beleidsnota.

29/9: uiterste dag waarop reactie vergadering 19 t/m 26/9 in bezit kongres-presidium is

30/9 en 1/10: reserveren voor opstellen preadviezen beleidsnota door partijbestuur

5/10: vaststelling preadviezen beleidsnota door partijbestuur

14/10: verzending laatste kongresstukken

Rode Zaterdag

De partijraad van de Partij van de Arbeid, in vergadering bijeen op 19 en 20 juni 1981 te Amsterdam

- konstaterende, dat de Rode Zaterdag niet in het werkplan is opgenomen

- besluit dit alsnog te doen en wel op 19 september 1981, waarbij het partijbestuur wordt verzocht de daaruit voortvloeiende financiële konsekventies te putten uit de reserves of het overschot.

Het concept-werkplan wordt door de partijraad goedgekeurd.

BIJEENKOMSTEN

Politie in discussie

In vervolg op het discussieproject Politie in discussie, dat in het voorjaar van 1980 werd afgerond, is onder dezelfde titel op 28 maart 1981 in Zutphen een manifestatie gehouden. Naast het manifestatieve karakter van de bijeenkomst stond centraal, dat de intern gevoerde discussie naar buiten zou komen. Bovendien was het de bedoeling dat het politievijandige beeld van de Partij van de Arbeid gekorrigeerd werd.

In de vorm van een forumdiskussie kwamen onder de leiding van partijvoorzitter Max v.d. Berg, de volgende thema's aan de orde:

- Politie en de samenleving anno 1981 (inleiding door Ed van Thijn en Piet Stoffelen, leden van de Tweede Kamer);
- Politiewerk en -organisatie: de noodzaak van vernieuwing (inleiding door H. Anderson, politispecialist);
- Intern politiebeleid: doorbreken van verouderde verhoudingen (inleiding door E. Nordholt, kommissaris van de politie in Groningen);
- De socialistische burgemeester en de politie: dilemma's en kansen (inleiding door Wim Polak, burgemeester van Amsterdam).

De dag werd afgesloten met een speech van Joop den Uyl.

Aanvankelijk bestond de indruk dat er erg veel belangstelling voor de manifestatie zou zijn. Er kwam echter slechts een honderdtal mensen opdagen. Gelet op de zwaarte van het onderwerp en de inzet van een aantal belangrijke deskundige partijgenoten was dat een grote teleurstelling.

Regionaal overleg

Samenstelling

Voorzitter: Thijs Wöltgens, in de loop van het jaar opgevolgd door Jacques Wallage

Koördinator: Martha Vonk

Leden: Gerard Beukema, Nico Buurman, Dick de Cloe (inmiddels Tweede Kamerlid), Wypke de Jong, Piet Jonker, Piet van Kuilenburg, Harm Last, Adriaan van Mierlo, Piet de Noord, Willem Peeters, Remco Rood, Ennis Roskam en Xander den Uyl.

Namens partijbestuur: Evert van Dijk

Namens Eerste Kamerfractie: Ger Schinck/Jan Zoon

Namens Tweede Kamerfractie: Frits Castricum, Bonno Spieker en René Toussaint.

Het regionaal overleg van de Partij van de Arbeid is door het partijbestuur tezamen met de Tweede Kamerfractie in het leven geroepen als een overlegplatform van de gewesten, die de gebieden bestrijken die sociaal-ekonomisch gezien zogenaamde "achterstandsgebieden" waren. Allengs is het uitgegroeid tot een breder overleg over regionaal sociaal-ekonomisch beleid tussen de PvdA-gewesten Groningen, Friesland, Drente, Overijssel (ISP-gebied), Limburg (PNL-gebied), Noord-Brabant-Oost, de drie grote steden en Twente.

Nadat het regionaal overleg enige tijd een slapend bestaan had geleden, werd het - mede doordat er zich een nieuwe koördinator aandiende - in het afgelopen verslagjaar opnieuw tot leven gewekt. Op 10 juli werd besloten een reactie te vervaardigen ten behoeve van de Tweede Kamerfractie op de Nota Regionaal Sociaal-Ekonomisch Beleid (RSEB) 1981/1985, waarvoor twee werkgroepen-ad hoc werden geformeerd, die het gewenste beleid regionaal en ten behoeve van de grote steden zouden moeten formuleren. Door de korte tijd die beschikbaar was tussen het verschijnen van de brief van het nieuwe kabinet over de nota RSEB en de kamerbehandeling daarvan kon uiteindelijk slechts in allergrootste spoed één bijeenkomst gehouden worden van regionaal overleg en werkgroepen tezamen, waarin de kamerbehandeling is voorbereid.

Het regionaal overleg heeft zich voorgenomen het komende jaar te benutten om het probleem van het regionaal beleid wat fundamenteeler te behandelen en aanzetten te geven tot nieuwe beleidsuitgangspunten.

TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN

Kandidaatstelling

Op de partijraad van 26 en 27 september 1980 werd pg. J.M. den Uyl voor de vijfde maal gekozen tot lijstaanvoerder voor de Tweede Kamerverkiezingen, die dit keer op 26 mei 1981 werden gehouden. De volgende lijsten werden ingediend:

Kieskring I ('s-Hertogenbosch)

den Uyl, J.M.
Stemerding, A.
Worrell, M.J Chr.
Müller geb. van Ast, M.A.
de Cloe, D. W.
Dona, J. C.
Venloo, O.
Herkens, E.L.
van der Have, M.L.
van den Elsen, W.J.
Sinnige, W.H.
Mulders, H.L.
Tielemans, P.G.M.
van Kemenade, J.A.

Kieskring II (Tilburg)

den Uyl, J.M. (Joop)
Castricum, F.W.C. (Frits)
Niessen G.A.O. (Frits)
Hartmeijer, H. (Henk)
Herfkens, E.L. (Eveline)
Biersma geb. Brounts, P.M.L. (Paula)
Schröder, M.G. (Pijkel)
van Bergen, J.P. (Jan)
Tazelaar, R.J. (Rob)
van der Velden, P.A.C.M. (Peter)
Vermeulen, A.W.P.M. (Arie)
Mennen geb. Rost, J.H.A. (Ans)
Dreef, J. (Koos)
van der Graaf, A.M. (Arnold)
Hellegers, H.A.G. (Henk)
Barto geb. van Wijngaarden, A.R. (Rita)
Crul, C.J. (Christ)
Hendriksen, J.A.P. (Jeroen)
Jamin, M.J. (Joos)
van den Ende echtg. v. de Jong, Y.A. (Yvonne)
van Loon, A.P.F.M. (Anton)
Moerenhout, G.P.S. (Peter)
Satijn geb. Nooteboom, C.C. (Ineke)
ter Veld, E. (Elske)

Kieskring III (Arnhem) en Kieskring IV (Nijmegen)

den Uyl, J.M. (Joop)
van Kemenade, J.A. (Jos)
de Boois, H.M. (Rie)
van Ooijen, D.A.Th. (David)
van den Anker, C.A. (Kees)
Tazelaar, R.J. (Rob)
Herfkens, E.L. (Eveline)
de Graaf, A. (Arie)

Kieskring V (Rotterdam)

den Uyl, J.M.
Epema, geb. Brugman, M.
Kombrink, J.C.
Moor, F.
de Visser, M.J.
Jaarsma geb. Buijserd, M.F.
ter Veld, E.
Hoffman, L.
Schmitz, E.M.A.

Stigter, C. (Christien)
Leijnse, F. (Frans)
Floor, J. (Han)
de Vries, A.E. (Auke)
Strijbos, H.M.A. (Bert)
Wallage, J. (Jacques)
Hermans geb. van Charante,
A.I.A. (Françoise)
Voortman, A.J. (Arend)
ter Veld, E. (Elske)
van Dam, M.P.A. (Marcel)
van der Laan, J.J. (Jan)
Meijer, W. (Wim)
Schröder, M.G. (Pijkel)
Ploegmakers, L.P. (Bert)
Droppert, A.J. (Hans)
Bohle, W. (Walter)
Ruygrok, H.G.W. (Willemien)
Pouwels, J.P.A. (Jacques)
Bakker, R. (Rob)
Jansen, A.W.H.M. (Ton)
Ebben, A.C. (Ton)
Nagel, J.G. (Jan)

Kieskring VI ('s-Gravenhage)
den Uyl, J.M. (Joop)
Poppe, C. (Stan)
Toussaint, J.R. (René)
van Kemenade, J.A. (Jos)
Herfkens, E.L. (Eveline)
Huurman, J.W.G. (Jaap)
van Otterloo, G.J.P. (Gerrit-Jan)
ter Veld, Elske
de Boer, Th. (Theo)
Roethof, H.J. (Hein)
van Dam, M.P.A. (Marcel)
Schröder, M.G. (Pijkel)
Wassen geb. van Schaveren,
P.C.J. (Paula)
Leijnse, Frans
Meijer, W. (Wim)
van der Doef, J.C. (Jaap)
van der Hek, (Arie)
Haas geb. Berger, R.M. (Ineke)
Patijn, Schelto

Kneepkens, M.M.M.
Waarts, A.
Wolf, J.W.J.
Rotmeijer, J.C.
Hoogendoorn, P.
van Huijgevoort, A.J.M.
Hazewinkel, F.
Herfkens, E.L.
Patijn, P.
Stuiveling, S.J.
Huurman, J.W.G.
Klaassen, D.
Beerenbroek, F.A.A.
Pison, J.J.
Huijsen, J.
Vos, H.
van der Hek, A.
ter Beek, A.L.
Meijer, W.

Kieskring VII (Leiden)
en Kieskring VIII (Dordrecht)
den Uyl, J.M.
van der Stoel, M.
Patijn, S.
van der Hek, A.
de Vries, K.G.
Dolman, D.
Jabaaij, W.
Veldhoen, H.
ter Veld, E.
Vermeend, W.A.F.G.
Wassen geb. van Schaveren, P.C.J.
Koopman, J.
Leijnse, F.
Dekkinga, T.
Edzes geb. van Loon, J.A.
Hageman, J.J.P.
Ketting, A.B.
de Jong, A.
Hommels, W.C.

Sinnige, W.H. (Wim)
Kombrink, J.C. (Hans)
Vermeend, W.A.F.G. (Willem)
Stemerdink, A. (Bram)
Heijne den Bak, G.J. (Gerard)
Muller geb. van Ast, M.A. (Ina)
Jabaaij, Wijnie
de Vries, K.G. (Klaas)
Stoffelen, P.R. (Piet)
van Ooijen, D.A. Th. (David)
Dolman, Dirk

Kieskring IX (Amsterdam)

den Uyl, J.M. (Joop)
van Thijn, E. (Ed)
Salomons, E.H.C. (Nora)
de Waart, J.P. (Jules)
van Nieuwenhoven, J. (Jeltje)
Bos, H. (Henk)
van der Meer, M.A. (Marian)
Huysen, J. (Coos)
Sinnige, W.H. (Wim)
ter Veld, E. (Elske)
van Kemenade, J.A. (Jos)
Jaarsma geb. Buijserd, M.F. (Ria)
Vos, H. (Henk)
Herfkens, E.L. (Eveline)
Venloo, O. (Owen)
Schröder, M.G. (Pijkel)
Vermeend, W.A.F.G. (Willem)
Wassen geb. van Schaveren,
P.C.J. (Paula)
van der Hek, A. (Arie)
Kombrink, J.C. (Hans)
de Vries, K.G. (Klaas)
Roethof, H.J. (Hein)
Pope, C. (Stan)

Kieskring XI (Haarlem)

den Uyl, J.M. (Joop)
Stoffelen, P.R. (Piet)
van den Bergh, H.J. (Harry)
Jaarsma geb. Buijserd, M.F. (Ria)
Netelenbos geb. Koomen, T.
(Tineke)

Ranshuijsen, J.
Hoffman, L.
van Workum, J.
Stout, W.
van der Zalm, C.A.L.
van der Horst, G.J.C.
Erasmus, J.H.
van der Meer, C.P.
van der Molen geb. van Rossen, M.
Epema geb. Brugman, M.
van Dam, M.P.A.

Kieskring X (Den Helder)

den Uyl, J.M. (Joop)
Kosto, A. (Aad)
Duinker, Dirk
Vos, Hendrik (Henk)
Wassen geb. van Schaveren, P.C.J. (Paula)
Herfkens, E.L. (Eveline)
Venloo, O. (Owen)
Brosse, J.A. (Hans)
Netelenbos geb. Koomen, T. (Tineke)
Heijne den Bak, G.J. (Gerard)
Sanders, D.H. (Daan)
Schröder, M.G. (Pijkel)
Stom, T.K.C. (Tom)
Spiekstra, Rien
Smid, M.J. (Martin)
Jaarsma geb. Buijserd, M.F. (Ria)
van Dam, M.P.A. (Marcel)
Dolman, Dirk
Haas geb. Berger, R.M. (Ineke)
van der Hek, Arie
van Kemenade, J.A. (Jos)
Kombrink, J.C. (Hans)
van der Meer, Marie Anne
Salomons, E.H.C. (Nora)
van Thijn, E. (Ed)

Kieskring XII (Middelburg)

den Uyl, J.M. (Joop)
van der Doef, J.C. (Jaap)
Broekhuis, E.W.H. (Bert)
van Thijn, E. (Ed)
Sloots, W.E.H. (Willem)
Korstanje, J.J. (Jo)

Heijne den Bak, G.J. (Gerard)
van Wensveen, J.W.L. (Jan)
Venloo, O. (Owen)
van Marle, L. (Loes)
Herfkens, E.L. (Eveline)
ter Veld, E. (Elske)
Vos, H. (Henk)
Wassen geb. van Schaveren,
P.C.J. (Paula)
Huijsen, J. (Coos)
Wallage, J. (Jacques)
van der Meer, M.A. (Marian)
Sinnige, W.H. (Wim)
Schröder, M.G. (Pijkel)
Hoffman, L. (Leen)
van der Horst, G.J.C. (Gerard)
Schaefer, J.L.N. (Jan)

Kieskring XIII (Utrecht)

den Uyl, J.M.
Roethof, H.J.
van Dam, M.P.A.
van der Doef, J.C.
ter Veld, E.
van der Gaast geb. Bakker Schut, S.
van Stiphout geb. Croonenburg, M.F.
Kruyt, A.
Schröder, M.G.
Huige, J.J.
van der Schoot, Ch.A.
Heijne den Bak, G.J.
Engelsman, A.J.
van der Meer, M.A.
Venloo, O.
van Lidt de Jeude, J.
van Baal, P.M.
Herfkens, E.L.

Epema geb. Brugman, M. (Meiny)
van der Hek, A. (Arie)
Hoogendoorn geb. Herfkens,
A.C. (Jeanne)
Dolman, D. (Dirk)
Schoenmakers, G.W. (Gerrit)
Castricum, F.W.C. (Frits)
Haas geb. Berger, R.M. (Ineke)
Kombrink, J.C. (Hans)
Muller geb. van Ast, M.A. (Ina)
ter Veld, E. (Elske)
Salomons, E.H.C. (Nora)
van der Stoel, M. (Max)
ter Beek, A.L. (Relus)
van den Bergh, H.J. (Harry)
Schröder, M.G. (Pijkel)
van Dam, M.P.A. (Marcel)
van Kemenade, J.A. (Jos)
Meijer, W. (Wim)
van Ooijen, D.A.Th. (David)
Stemerdink, A. (Bram)
Stoffelen, P.R. (Piet)
de Vries, K.G. (Klaas)
Roethof, H.J. (Hein)
Patijn, S. (Schelto)

Kieskring XIV (Leeuwarden)

den Uyl, J.M. (Joop)
Zijlstra, Kees
de Pree, W.A. (Wilfried)
van den Berg, J.H. (Joop)
de Vos, Harm
Faber echtg. van Werkman, G.H. (Gel)
Hooiring, J.G. (Joop)
Claassen geb. van Gelder, Rita
de Vries, Frank
Boorsma, Johannes
Bruinsma geb. Kleywegt, J. (Hannie)
Spijksma, Johannes
Kant, Leendert
Schurer, J.H. (Jan)
Pison, J.J. (Joop)
Vos, H. (Henk)
Witteveen geb. Hevinga, J.C. (Tineke)
de Haan, P.A. (Peter)

Mul, N.A.J.
Israël, M.
Wassen geb. van Schaveren, P.C.J.
Reckman, P.H.Th.
van Gelder, W.J.
de Klerk, P.L.M.
Hart, W.B.
Jaarsma geb. Buijserd, M.F.
Chandoe, I.
Groenenberg, M.
van Thijn, E.
Patijn, S.

Kieskring XV (Zwolle)

den Uyl, J.M. (Joop)
Meijer, W. (Wim)
Rienks, Hessel
Buurmeijer, J.F. (Flip)
Meindertsma, Margriet C.
Sporre, Gaston L.
Bohle, Walter
Halfwerk, Lammert
Duimel, B.J.M.
Strijbos, H.M.A. (Bert)
Mertens, M.P. (Rien)
Zuidhoek, R.G.J.W. (Ruud)
Kraaijenbrink, B.H. (Henk)
Schröder, M.G. (Pijkel)
Moester, S. (Seef)
Ikink, Th.F.A.M. (Theo)
Veld, Meine
Brekelmans, C.G.A.A.
van den Anker, C.A. (Kees)
Landstra, Ypke

Goorhuis, J. (Jaap)
ter Veld, Elske
Oljans, J.J. (Jeen)
Vledder, G.H. (Geart)
de Haan, A.C. (At See)
Wiertz, P.J. (Pieneke)
Dijkhuizen, F.H. (Freek),
Huysen, J. (Coos)
Herfkens, E.L. (Eveline)
Wallage, J. (Jacques)

Kieskring XVI (Groningen)

den Uyl, J.M. (Joop)
Haas geb. Berger, R.M. (Ineke)
Wallage, Jacques
Spieker, Bonno
de Hamer, H. (Henk)
Dobma, Jan
Kurvers, H.A.T. (Hein)
van Dijk, Evert
van Thijn E. (Ed)
van Kemenade, J.A. (Jos)
Zijlstra, Kees
ter Beek, A.L. (Relus)
Herfkens, E.L. (Eveline)
Boschma, P. (Piet)
Zijlstra, Marten
Schuthof, R.B. (Roel)
Cornelis, W.M. (Wim)
Boer, K. (Kor)
Kuipers, G. (Ger)
Bosma, Gerda
Westerhoff, L.J. (Lammert)
Kuiper, J. (Jan)
Hamming, H. (Henk)
van Veldhuizen, A.
Wubbels, Bernard
Meijer, W. (Wim)
Poppe, C. (Stan)
van der Stoel, Max
van Dam, M.P.A. (Marcel)
Schaefer, J.L.N. (Jan)

Kieskring XVII (Assen)

den Uyl, J.M. (Joop)
ter Beek, A.L. (Relus)
Knol, H. (Henk)
Witteveen geb. Hevinga, J.C. (Tineke)
de Vries, Klaas
Knollema, P.J. (Piet)
Kalk, J.D. (Dick)
van Dam, M.P.A. (Marcel)
van As geb. Kleywegt, D. (Dineke)
Anema, J. (John)
van Kemenade, J.A. (Jos)
Weggemans, H. (Henk)
Wassen geb. van Schaveren,
P.C.J. (Paula)
de la Rie, R. (Ron)
Koffrie, F.J. (Frans)
van Thijn, E. (Ed)
Schröder, M.G. (Pijkel)
Woelders, H.J. (Henk)
Hamel, J. (Jan)
Zijlstra, Kees
Haas geb. Berger, R.M. (Ineke)
Eshuis, A.J. (Aaldrik)
Salomons, E.H.C. (Nora)
Meyer, W. (Wim)
van der Stoel, Max
Wütrich geb. van der Vlist, Marijke
Wallage, Jacq. (Jacques)
Hoofthof geb. Lampe, Kitty
Zwaan, W. (Wim)
van der Hek, Arie

Kieskring XVIII (Maastricht)

den Uyl, J.M. (Joop)
Wöltgens, M.A.M. (Thijs)
Konings, M.J. (Martin)
Schaapman, G. (Gé)
Wevers, J.M.H.M. (John)
Blaauw, H.J.A. (Henk)
Tummers, N.H.M. (Nic)
van Dijk, J.F.J. (John)
Lagas, A.F.P.W.M. (Ad)
Nagels, P.D.M. (Paul)
Tindemans, J.J.M. (Jan)
Smeets geb. Janssen, M.H.C. (Mieke)
de Keyzer, J.M.J.J. (Hans)
Bennis, J.G.I. (Jac)
Guyt, R.J.M. (Ruud)
Andriesma, J.B.W.A. (Jo)
Ebbelink geb. Eikenboom, M.J. (Mia)
Opsteegh, H.Th.H. (Henk)
Kessels, H.G. (Huub)
Coumans, A.G. (André)
Koene geb. Pypers, A.M.H.G. (Jessie)
Peters, G.H.J. (Gerard)
Huys, J.S. (Servaas)
Vriesema, J.P. (Johan)
Kockelkorn, G.M.K. (Ger)
Riem, H.W. (Henk)
Kogeldans, E.E.S. (Eef)
Kras, G.J. (Gerard)
Sleegers, A.H.L. (Noud)
van der Zee, Frederik (Fré)

Besloten werd een lijstencombinatie aan te gaan met de PPR. De onderlinge verdeling was:

PvdA 43, overschot 52.564 38/47

PPR 3, overschot 3.336 42/47

46 zetels

zodat er nog 1 zetel moest worden toegekend. Deze kwam in het bezit van de partij, doordat zij het grootste overschot had.

Helaas verloor de partij vergeleken met 1977 9 zetels en keerde met 44 leden terug in de Tweede Kamer.

Organisatie kampanje

POLKA

Polka is een afkorting die staat voor POLitiek KAMpanje- bureau. Dit overlegorgaan werd na een uitvoerige strategiediskussie in augustus 1980 ingesteld door het partijbestuur, onder wiens verantwoordelijkheid deze club funktioneerde.

Vanaf 1 oktober 1980 kwam de Polka éénmaal per week bijeen tot aan 1 april 1981. Vanaf die datum tot 30 april werd de frekwentie opgevoerd naar drie maal per week. Vanaf 1 mei, de laatste maand voor de verkiezingsdatum, vergaderde de Polka dagelijks op verschillende lokaties, afhankelijk van de plaats waar de verschillende tournees startten.

De Polka bestond uit: Max van den Berg (voorzitter), Kees Bode (kampanjeleider), Lo Casteleijn (assistent Den Uyl), Marcel van Dam, Jaap van der Doef, Dick Kalk (voorlichter Tweede Kamerfractie), Marnix Krop (WBS), Jeltje van Nieuwenhoven (sekretaresse voorzitter), Jopie Rikkelman (verslag en organisatorische uitvoering besluiten), Ed van Thijn, Maarten van Traa, Joop den Uyl en Wim van Velzen.

De Polka was verantwoordelijk voor de strategisch-inhoudelijke kant van de kampanje. Aan de hand van notities van de kampanjeleider werden tevens besluiten genomen van organisatorische aard, die dan weer werden uitgevoerd door de Kampanje-Organisatie (Kampo).

Via de Polka kwamen alle aanvragen van de media - radio, tv, dagbladen, weekbladen - binnen op het gebied van publiciteit. De Polka wikte en beschikte over deze aanvragen en toetste aan de hand van de kampanjestrategie.

KAMPO

Kampo staat voor KAMPanje-Organisatie. Het woord zegt het al: verantwoordelijk voor de puur organisatorische kant van de kampanje. Besluiten die de Polka nam, werden door de kampanjeorganisatie uitgevoerd.

Deze club werd samengesteld uit mensen, afkomstig uit verschillende geledingen van het partijbureau, te weten: voorlichting aangevuld met kampanjemedewerkers, aktiesekretariaat, beheerder, technische dienst, sekretarie. Wim van Velzen, de partijsekretaris, bekleedde de functie van voorzitter en Jenny van Ringen, zijn sekretaresse, was notuliste.

Frekwentie: wekelijks vanaf 1 januari 1981.

KAMPANJEKOMMISSIE

Een aantal partijgenoten uit de omroepwereld, zoals Jeanne van Munster, Alexander Pola, Sjef Rademakers, aangevuld met professionals uit fractie en partijbestuur, kwamen soms tweewekelijks (in het begin), later maandelijks, bijeen om van gedachten te wisselen over de kampanje. Adviezen van hen werden ingebracht in de Polkavergaderingen.

KAMPANJEMAKERS

Partijgenoot- reklamemakers, copywriters, art-directors, fotografen, programmamakers etc. kwamen zo vaak als nodig was bijeen om te brainstormen over de grafische en beeldvormingskant van de kampanje. In dit gezelschap werden concepten ontwikkeld voor advertenties (beeld en tekst) en folders/affiches, die dan werden voorgelegd aan de Polka. Kees Bode was voorzitter van dit creatieve gezelschap. Frekwentie: over het algemeen tweewekelijks.

KAMPANJENET

Zo ongeveer 100 partijgenoten, verspreid over het gehele land en afkomstig uit verschillende gewesten, vormden het kampanjenet. Een groep mensen - de werkers in het veld - die verantwoordelijk is voor de coördinatie van organisatorische werkzaamheden (materiaal en de verspreiding daarvan is daar een voorbeeld van) tijdens de kampanje van 1981.

Het kampanjenet vergaderde vanaf 1 oktober 1980 tot mei 1981 zes keer.

KAMPANJEMEDEWERKERS

Voor al het kampanjewerk werden buiten de vaste medewerkers van het partijbureau onder verantwoordelijkheid van de afdeling voorlichting vijf kampanjemedewerksters in dienst genomen, te weten: Afra Botman (vanaf 15 januari 1981), Nelleke Bijl (vanaf 1 februari 1981), Eefje van den Hoek (vanaf 1 november 1980), Annelies Kolk (vanaf 1 november 1980) en Thelma Pondaag (vanaf 1 januari 1981).

Aktiviteiten in het kader van de kampanje

SPREKERSKOÖRDINATIE

Aan de sprekerskoördinatie op het partijbureau werkten mee: Eefje van den Hoek, Afra Botman, Auke Douma, Jan Marinus Wiersma en Berend Jan van den Boomen, terwijl in een later stadium min of meer frekwent Peter Gemmeke, Marion Baris en Antina Snijder werden ingeschakeld. Kortom: twee kampanjemedewerksters en fractiemedewerk(st)ers. Met de coördinatie werd begonnen in november

1980. De sprekerskoördinatie had betrekking op de maanden januari, februari, maart, april en mei (in 1977 waren dat april en mei). Er werden 1724 spreekbeurten geregeld via de centrale sprekerskoördinatie (in 1977 waren dat er circa 1400). Daarvan namen de kamerleden er 1035 voor hun rekening, met als absolute toppers: Van der Hek (47), Jabaay (46) en Kombrink (43). De zogenaamde Polkasprekers (Van Dam, Van Thijn, Den Uyl, Van der Doef en Van den Berg) deden tezamen 154 spreekbeurten. De partijbestuursleden deden er samen 133.

Nieuwe kandidaten en opvolgers kwamen op 249 (toppers: Wallage (24), Van Nieuwenhoven (24), Ter Veld (22), Tazelaar (21)).

De Eerste Kamerleden, fractie- en WBS-medewerkers, staten- en raadsleden namen nog 153 spreekbeurten voor hun rekening.

Het merendeel van de spreekbeurten vond plaats in april en mei. Tot die maanden waren er slechts 325 spreekbeurten gehouden.

Bij deze cijfers moet nog worden opgemerkt, dat het hier slechts om de bij de centrale sprekerskoördinatie geregistreerde spreekbeurten gaat.

THEMABIJEENKOMSTEN

In samenwerking met de Populier werd aan de hand van een synopsis een tweetal studiekonferenties georganiseerd, te weten:

- 4 februari 1981: Economie en bureaucratie in Den Haag; daaraan werkten mee: Stan Poppe, Wijkstra (vakbeweging), De Swaan (werkgevers).

- 3 april 1981: Overheid en bureaucratie eveneens in Den Haag; daaraan werkten mee: Ed van Thijn, v.d. Berg (sekretaris-generaal ministerie van sociale zaken).

In het kader van de campagne, op initiatief van de Polka en uitgevoerd door fractiemedewerkers, werd op 24 april 1981 een ronde-tafelgesprek met werkgevers en onder andere Den Uyl georganiseerd in Utrecht.

KAMPANJEBIJEENKOMSTEN

- 4 april 1981: Landelijke kampanjedag, start organisatorische kampanje in de RAI te Amsterdam.

- Tussen 14 april en 23 mei: elf tournees in: Utrecht, Groningen, Rijmond, Brabant-West, Limburg, Drente, IJmond, Brabant-Oost, Amsterdam, Drechtsteden en Twente.

- 20 april 1981: Kampanjedag op de tweede Paasdag in Heerenveen.

- 2 mei 1981: (1 mei-viering) groots opgezette manifestatie op zaterdag 2 mei in het AHOY- sportpaleis in Rotterdam. Doel: start van de naar buiten gerichte kampanje. Het programma bestond uit: diversissement zoals Farantouri, Memphis Slim, Zangeres zonder naam,

Bennie Nijman, speeches van Den Uyl en Van den Berg; presentatie: Van der Louw, Schaefer en Jabaay.

- 3 mei 1981: In Paradiso in Amsterdam een twee uur durende speech van Den Uyl met als titel: Tegen de stroom in.

- 16 mei 1981: in Utrecht de Dag tegen het doemdenken. Optredens van dichters, kleinkunst, schrijvers, politici tijdens een drie uur durende permanence in de grote zaal van de Jaarbeurs.

- 26 mei 1981: Uitslagenavond in De Lantaren te Rotterdam, voorafgegaan door opkomstbevordering in Rotterdam door medewerkers van het partijbureau en het gewest Rotterdam.

Materiaal Tweede Kamerverkiezingen 1981

FOLDERS	Oplage:	Verspreidingsdatum:
1. Ledenwerffolder A4	200.000	eind februari
2. Samenvatting Weerwerk in A3	100.000	eind februari
3. Wij willen aan het werk A4	100.000	20 maart
4. Energiefolder A4	100.000	20 maart
5. Bezuinigingsfolder	2.000.000	6 april
6. Waaraan hebben de gewone mensen dit te danken? A4	4.000.000	16 april
7. EVS-folder	40.000	mei
8. Grote steden folder	250.000	19 mei
9. Themafolders A5:	400.000 elk	10 mei
-werk		
-energie		
-vrouwen		
-kernenergie		
-kernwapens		
10. Homo-folder	40.000	20 mei
11. Geen middel wordt geschuwd	70.000	22 mei
12. Snelle aktie	2.500.000	23/24 mei 's nachts
13. Laatste dag	1.500.000	25 mei

BROCHURES ETC.

1. Weerwerk	120.000	16 april
2. Vrouwenbrochure	40.000	10 mei
3. Verkiezingskrant	200.000	17 mei
4. Tegen de stroom in, speech Joop den Uyl Paradiso op 3 mei		via de boekhandel

AFFICHES

1. Cijferaffiches groot	10.000	20 maart
2. Cijferaffiches middenformaat	40.000	20 maart
3. Cijferaffiches klein	150.000	20 maart/8 mei
4. Aankondigungsaffiches midden	30.000	20 maart
5. Aankondigungsaffiches klein	30.000	20 maart
6. Joop den Uyl groot	40.000	16 april
7. Joop den Uyl midden	20.000	16 april
8. Jongerenaffiche klein	25.000	16 april
9. Vrouwenaffiche midden	17.500	25 april
10. Vrouwenaffiche klein	35.000	25 april
11. Huuraffiche	10.000	20 mei
12. Laatste dag affiche klein	27.000	23 mei
13. Laatste dag affiche A4	22.500	23 mei

SPIEGELS EN KRALEN

1. Ballonnen	350.000	16 april
2. Buttons	55.000	16 april
3. Wuppies (Uyltjes)	15.000	16 april
4. Lucifers	200.000	16 april
5. Tassen	75.000	16 april
6. Plaatje Peter Blanker	50.000	2 mei en later
7. Kernwapenstickers	50.000	mei
8. Cassettebandjes:	100	8 mei
-algemeen	100	21 mei
-laatste dag		

Affiches, folders en brochures werden gratis ter beschikking gesteld. Spiegels en kralen werden gedeeltelijk, volgens een speciale verdeelsleutel, gratis ter beschikking gesteld. Extra spiegels en kralen moesten worden betaald.

Overzicht advertenties Tweede Kamerverkiezingen 1981

- De PvdA wil regeren; 4 december 1980; Het Vrije Volk
- De PvdA is toch zeker een pvda; eind februari; Panorama/Nieuwe Revue/Vrije tijd
- Het borrelt wel, maar het stinkt niet; 5 maart 1981; Volkskrant/Trouw/ Parool
- Er hangen donkere wolken boven Nederland; 2e week maart; Viva/Mensen van nu
- De PvdA heeft toch zeker een naam te verliezen; 13 maart 1981; Panorama/Nieuwe Revue

- De PvdA vindt kernenergie gevaarlijk; 3e week maart: Vrije tijd/Veronica/Viva
- Over vrede en veiligheid moet je niet alleen praten; 27 maart 1981; Panorama/Nieuwe Revue
- In een kleine kernoorlog....; april 1981; Viva/Veronica/Vrije tijd
- Hoe schoon zijn de handen van de PvdA?; 7 april 1981; Volkskrant/opiniebladen
- De Nederlandse economie kan beter; 6 mei 1981; Volkskrant/NRC
- Waaraan heeft de sport dit verdient?; 16 mei 1981; Brabants Nieuwsblad
- Die honger en die dorst hebben; 19 mei 1981; Trouw
- Onze opdracht: solidariteit; 21 mei 1981; Trouw
- Links mag best kritiek op links hebben; 21 mei 1981; Volkskrant
- Oproep om op 26 mei op de PvdA te stemmen; 21 mei 1981; Regio-advertenties met namen SGGP-bestuurders
- Wat gaat het CDA met de huren doen; 21 mei 1981; Regionale bladen
- Uw stem kan Den Uyl helpen. Of Van Agt; 21 mei 1981; Diverse landelijke/regionale
- Tegen de stroom in; 22 mei 1981; NRC
- Atoomwapens maken de wereld niet veiliger; 22 mei 1981; Trouw
- De PvdA is nog steeds niet heilig; 23 mei 1981; Hervormd Nederland
- Geen middel wordt geschuwd; 23 mei 1981; klein rondje landelijk
- Is een stap naar de PvdA nèt een stap te ver?; 23 mei 1981; Trouw
- Waar zijn ze toch in vredesnaam mee bezig?; 26 mei 1981; landelijke dagb. behalve Volkskrant en NRC
- Aan alle mensen die het nog niet weten; 26 mei 1981; regionaal
- Op 26 mei; 26 mei 1981; NRC
- Juist linkse mensen kunnen geen risico nemen met hun stem; 26 mei 1981; Volkskrant

Evaluatiekommissie

Op de partijraad na de verkiezingen van 26 mei 1981 (13 juni 1981 te Den Bosch) werd een motie aangenomen waarvan de opdracht luidde een commissie samen te stellen bestaande uit vertegenwoordigers uit gewesten en partijbestuur, aangevuld met deskundigen van buitenaf met als doel de verkiezingsnederlaag te evalueren. Rapportage hiervan zou plaatsvinden in het najaar 1981.

De commissie bestond uit: Max van den Berg, Wim van Velzen, Felix

Rottenberg en Pijkel Schröder (partijbestuur), Norbert Smulders, Giep Hagoort en Joop van den Berg (gewestelijk sekretarissen), Mary Zeldenrust, Maurice de Hond, Cees Schuyt, Tom Pauka, Isabel Borrèl, Hennie Sternheim en Willem Klein (deskundigen), Kees Bode en Jopie Rikkelman (sekretariaat).

De commissie startte haar werkzaamheden in augustus 1981. Aan Cees Schuyt zou de opdracht gegeven worden om in samenwerking met Kees Bode een eindrapportage te maken. Door omstandigheden heeft pg. Schuyt geen kans gezien het rapport af te ronden. Kees Bode heeft de werkzaamheden van hem overgenomen. De laatste vergadering vond plaats in december 1981. Die vergadering nam het besluit de rapportage te zien als een tussentijdse stand en de uiteindelijke evaluatie af te ronden na de verkiezingen van provinciale staten en gemeenteraden.

EERSTE KAMERVERKIEZINGEN

In verband met het feit dat bij de Tweede Kamerverkiezingen grondwetswijzigingen aan de orde kwamen, werd de Eerste Kamer ontbonden en kozen de leden van de Provinciale Staten op 1 juni 1981 een geheel nieuwe Eerste Kamer.

Daar de leden van Groep I (Noord-Brabant, Zeeland, Utrecht, Limburg) en Groep III (Noord-Holland, Friesland) pas op 10 juli 1980 aan hun zittingsperiode waren begonnen, besloten de desbetreffende gewestelijke vergaderingen van de mogelijkheid die het reglement bood gebruik te maken en met dezelfde lijst als die in 1980 uit te komen.

De volgende lijsten werden ingediend:

Groep I

Provincie Noord-Brabant

6A

Mol, J.
Broekhuis, E. W. H.
Mijnsbergen, J. W.
van den Berg, H. D.
de Bres, J.
Boissevain, E. C.

6B

van de Zandschulp, W.
Roessingh, L.
Huige, J. E. M.
Vellekoop, L. E. C.
Tijdhof, J. H. Th.

7A

Ermen, M. J. C. A.
Derks, F. J.
't Hart, A. C.
van der Beek, J. M. F.
Sluijter, F. W.
Tunders, M. J.
Zelissen, P. G. J.
Stutterheim geb. Edeling, J. C.
Achtienribbe geb. Buijs, J. W.
Brattinga echtg. v. Tromp, W. M. T.
de Man, F. B. F. M.
Prins, J.

8B

Schinck, G. J. J.
van Mierlo, A. A. G.
Muntjewerff geb. van den Hul, V.
den Hartog, A. O.
Riemen, A. P. A.
Schellart, P. A. J.

9

Tummers, N.H.M.
Smeets geb. Janssen, M.H.C.
Leemans, F.H.J.
Bennis, J.G.I.
Hummel, R.P.
Smies, H.J.
Tielrooij, P.C.
Paes, W.J.M.

Provincie Zeeland

6A

Mol, J.
Broekhuis, E.W.H.
Mijnsbergen, J.W.
van den Berg, H.D.
de Bres, J.
Boissevain, E.C.

7B

Schinck, G.J.J.
van Mierlo, A.A.G.
Muntjewerff geb. van den Hul, V.
den Hartog, A.O.
Riemen, A.P.A.
Schellart, P.A.J.

6B

van de Zandschulp, W.
Roessingh, L.
Huige, J.E.M.
Vellekoop, L.E.C.
Tijdhof, J.H.Th.

8A

Ermen, M.J.C.A.
Derks, F.J.
't Hart, A.C.
van der Beek, J.M.F.
Sluijter, F.W.
Tunders, M.J.
Zelissen, P.G.J.
Stutterheim geb. Edeling, J.C.
Achttienribbe geb. Buijs, J.W.
Brattinga echtg. v. Tromp, W.M.T.
de Man, F.B.F.M.
Prins, J.

9

Tummers, N.H.M.
Smeets geb. Janssen, M.H.C.
Leemans, F.H.J.
Bennis, J.G.I.
Hummel, R.P.
Smies, H.J.
Tielrooij, P.C.
Paes, W.J.M.

Provincie Utrecht

6 A

Mol, J.
Broekhuis, E. W. H.
Mijnsbergen, J. W.
van den Berg, H. D.
de Bres, J.
Boissevain, E. C.

6 B

van de Zandschulp, W.
Roessingh, L.
Huige, J. E. M.
Vellekoop, L. E. C.
Tijdhof, J. H. Th.

7 A

Ermen, M. J. C. A.
Derks, F. J.
't Hart, A. C.
van der Beek, J. M. F.
Sluijter, F. W.
Tunders, M. J.
Zelissen, P. G. J.
Stutterheim geb. Edeling, J. C.
Achtienribbe geb. Buijs, J. W.
Brattinga echtg. v. Tromp, W. M. T.
de Man, F. B. F. M.
Prins, J.

8 B

Schinck, G. J. J.
van Mierlo, A. A. G.
Muntjewerf geb. van den Hul, V.
den Hartog, A. O.
Riemen, A. P. A.
Schellart, P. A. J.

9

Tummers, N. H. M.
Smeets geb. Janssen, M. H. C.
Leemans, F. H. J.
Bennis, J. G. I.
Hummel, R. P.
Smies, H. J.
Tielrooij, P. C.
Paes, W. J. M.

Provincie Limburg

6 A

Mol, J.
Broekhuis, E. W. H.
Mijnsbergen, J. W.
van den Berg, H. D.
de Bres, J.
Boissevain, E. C.

6 B

van de Zandschulp, W.
Roessingh, L.
Huige, J. E. M.
Vellekoop, L. E. C.
Tijdhof, J. H. Th.

9
van Veldhuizen, A.
Post, A.
Alkema, E. A.
van Dijk, E.
Elmendorp echtg. v. Last, G.

Provincie Overijssel

5
Baarveld geb. Schlaman, E.M.P.
Visser, B.
Goudriaan geb. de Ru, A.
d'Ancona, H.

7
Nagel, J.G.
van de Meeberg, D.
de Cloe, C.H.
van Vliet, J.L.H.

9
van Veldhuizen, A.
Post, A.
Alkema, E. A.
van Dijk, E.
Elmendorp echtg. v. Last, G.

10
Vermeer, A.R.
Hendriksen geb. Ansing, M.
Jans, H.A.M.
Heeres, D

6
Hijmans, A.
van Kuilenburg geb. Lodder, b.E.A.
Verspuij, C.A.
de Vries, K.
Ros, J.
Krips, F.J.
Janitschek, J.W.
Heegstra, C.

8.
Stam, B.
Maaskant, A.A.C.
Rengers, N.
Huis in 't Veld, S.L.
de Boer, Y.
Bargboer, G.
Zuidhoek, R.G.J.W.

10
Vermeer, A.R.
Hendriksen geb. Ansing, M.
Jans, H.A.M.
Heeres, D.

7A

Ermen, M.J.C.A.
Derks, F.J.
't Hart, A.C.
van der Beek, J.M.F.
Sluijter, F.W.
Tunders, M.J.
Zelissen, P.G.J.
Stutterheim geb. Edeling, J.C.
Achttienribbe geb. Buijs, J.W.
Brattinga echtg. v. Tromp, W.M.T.
de Man, F.B.F.M.
Prins, J.

8B

Schinck, G.J.J.
van Mierlo, A.A.G.
Muntjewerff geb. van den Hul, V.
den Hartog, A.O.
Riemen, A.P.A.
Schellart, P.A.J.

9

Tummers, N.H.M.
Smeets geb. Janssen, M.H.C.
Leemans, F.H.J.
Bennis, J.G.I.
Hummel, R.P.
Smies, H.J.
Tielrooij, P.C.
Paes, W.J.M.

Groep II Provincie Gelderland

5

Baarveld geb. Schlaman, E.M.P.
Visser, B.
Goudriaan geb. de Ru, A.
d'Ancona, H.

6

Hijmans, A.
van Kuilenburg geb. Lodder, B.E.A.
Verspuij, C.A.
de Vries, K.
Ros, J.
Krips, F.J.
Janitschek, J.W.
Heegstra, C.

7

Nagel, J.G.
van de Meeberg, D.
de Cloe, C.H.
van Vliet, J.L.H.

8

Stam, B.
Maaskant, A.A.C.
Rengers, N.
Huis in 't veld, S.L.
de Boer, Y.
Bargboer, G.
Zuidkoek, R.G.J.W.

Provincie Groningen

5
Baarveld geb, Schlaman, E.M.P.
Visser, B.
Goudriaan geb. de Ru, A.
d'Ancona, H.

6
Hijmans, A.
van Kuilenburg geb. Lodder, B.E.A.
Verspuij, C.A.
de Vries, K.
Ros, J.
Krips, F.J.
Janitschek, J.W.
Heegstra, C.

7
Nagel, J.G.
van de Meeberg, D.
de Cloe, C.H.
van Vliet, J.L.H.

8
Stam, B.
Maaskant, A.A.C.
Rengers, N.
Huis in 't veld, S.L.
de Boer, Y.
Bargboer, G.
Zuidhoek, R.G.J.W.

9
van Veldhuizen, A.
Post, A.
Alkema, E.A.
van Dijk, E.
Elmendorp echtg. v. Last, G.

10
Vermeer, A.R.
Hendriksen geb. Ansing, M.
Jans, H.A.M.
Heeres, D.

Provincie Drente

5
Baarveld geb. Schlaman, E.M.P.
Visser, B.
Goudriaan geb. de Ru, A.
d'Ancona, H.

6
Hijmans, A,
van Kuilenburg geb. Lodder, B.F.A.
Verspuij, C.A.
de Vries, K.
Ros, J.
Krips, F.J.
Janitschek, J.W.
Heegstra, C.

7

Nagel, J.G.
van de Meeberg, D.
de Cloe, C.H.
van Vliet, J.L.H.

9

van Veldhuizen, A.
Post, A.
Alkema, E.A.
van Dijk, E.
Elmendorp echtg. v. Last, G.

Groep III

Provincie Noord-Holland

2 A

Kloos A.H.
Bakker, M.M.
Snijders geb. Borst, H.
van der Horst, C.J.
Kuperus, J.R.
Schurer, J.H.
de Pree, W.A.
Kram, F.J.

3 A

Oskamp, H.P.A.
Jansen geb. van der Gevel, H.A.M.M.
Swildens geb. Rozendaal, W.J.C.
Reuvekamp, A.A.
Faas, A.
Brosse, J.A.

8

Stam, B.
Maaskant, A.A.C.
Rengers, N.
Huis in 't veld, S.L.
de Boer, Y.
Bargboer, G.
Zuidhoek, R.G.J.W.

10

Vermeer, A.R.
Hendriksen geb. Ansing, M.
Jans, H.A.M.
Heeres, D.

2 B

Zoon, J.H.
Steijvers, F.M.J.
van den Elst, G.J.
Bakker, G.C.
Unema geb. Ehlhardt, W.

3 B

Steigenga geb. Kouwe, S.E.
van der Meer, M.A.
Leijnse, F.
Roos, I.C.G.
Nicolai, M.
Prins, J.

4.
d'Ancona, H.
van den Bergh, E.
Maassen, A.
Cnoop Koopmans, A.J.
Huizinga geb. Freitag, Th.A.M.
Bosch, P.
de Cloe, C.H.
Smid, M.J.

Provincie Friesland

2 A
Kloos, A.H.
Bakker, M.M.
Sniijders geb. Borst, H.
van der Horst, C.J.
Kuperus, J.R.
Schurer, J.H.
de Pree, W.A.
Kram, F.J.

2 B
Zoon, J.H.
Steijvers, F.M.J.
van den Elst, G.J.
Bakker, G.C.
Unema geb. Ehlhardt, W.

3 A
Oskamp, H.P.A.
Jansen geb. van der Gevel, H.A.M.M.
Swildens geb. Rozendaal, W.J.C.
Reuvekamp, A.A.
Faas, A.
Brosse, J.A.

3 B
Steigenga geb. Kouwe, S.E.
van der Meer, M.A.
Leijnse, F.
Roos, I.C.G.
Nicolai, M.
Prins, J.

4
d'Ancona, H.
van den Bergh, E.
Maassen, A.
Cnoop Koopmans, A.J.
Huizinga geb. Freitag, Th.A.M.
Bosch, P.
de Cloe, C.H.
Smid, M.J.

Groep IV

Provincie Zuid-Holland

3 A

van der Meer, J.H.B.
Simons, J.H.
Borgman, J.
de Kam, C.A.
van der Laan, R.S.
de Block, H.G.
van Koppenhagen, V.
de Cloe, C.H.

4

van der Ploeg, J.G.
Stuiveling, S.J.
Sonneveldt echtg. v. Mastik, M.T.
Mentink, J.
Buiten, J.H.
Riezenkamp, J.
van der Meer, J.
Hode, H.Th.C.
Patijn, P.
Royaards, M.L.

3 B

Uijen, F.J.F.
Hardon, J.W.M.
van Otterloo, G.J.P.
Boone, J.H.

5

de Rijk, L.M.
Vleggeert, L.
Tonkes, H.H.
Bruin, M.J.
Rebel geb. van der Horst, P.
Koning, M.A.F.C.J.
van den Berg, J.Th.J.
Edzes geb. van Loon, H.A.
Foppen, J.W.
Veldhof, A.

Door het formidabele rekenwerk van pg. W.Th. de Jong uit Den Haag, die ook zorgde voor de indiening van de lijsten en de daaraan verbonden administratieve rompslomp, werden er, naast de zetel extra die pg. De Jong in 1980 wist binnen te halen, twee restzetels aan de partij toegewezen en keerde de fractie met 28 zetels versterkt in de Eerste Kamer terug. Zij evenaardde daarmee de fractie van de christen-demokraten.

Het partijbestuur wil op deze plaats zijn dank en waardering uiten voor het vele werk dat door pg. De Jong is verzet en dat tot zo'n gunstig resultaat voor de partij heeft geleid.

INTERNATIONAAL SEKRETARIAAT

In het verslagjaar bestond het internationaal sekretariaat uit Maarten van Traa (internationaal sekretaris), Gina van Tijn en Riet van der Zedde (assistenten internationaal sekretaris). Tevens maakte vanaf 1 januari 1981 Ger Verhoeve deel uit van de staf als medewerker ten behoeve van de contacten met de Europarlementariërs en de Brede Kommissie Buitenland. Relus ter Beek trad op als tweede internationaal sekretaris.

Het verslagjaar heeft een vruchtbare uitbreiding van de activiteiten van het internationaal sekretariaat te zien gegeven. Tevens is het werk binnen de partij in een vaster kader gekomen door het funktioneren van de Brede Kommissie Buitenland.

De voorbereiding van het verkiezingskongres van februari 1981 en de verkiezingen van mei 1981 hebben wat betreft het buitenland voor een belangrijk deel in het teken gestaan van de problematiek rond de kernwapens. Het is jammer dat de kernwapenproblematiek, hoe belangrijk ook, de andere aandachtspunten van het buitenlandwerk, waarbij vooral aan de Derde Wereld gedacht moet worden, te veel in de schaduw heeft gezet.

Het standpunt inzake het niet-plaatsen van nieuwe Amerikaanse kruisraketten op Nederlandse bodem heeft een belangrijke rol gespeeld in de verkiezingskampanje en de kabinetsformatie. De ministers van de PvdA zullen niet meewerken aan het plaatsen van nieuwe raketten in Nederland.

Kontakt met de Tweede Kamerfraktie

De fraktie en het partijbestuur hebben in het verslagjaar regelmatig kontakt gehad. In het kader van de verkiezingskampanje werd een eerstejaars-programma uitgewerkt voor buitenlandse politiek en defensie. Zowel op formele als informele wijze worden de contacten van het internationaal sekretariaat met de Tweede Kamerfraktie gebruikt om ook in de praktische politiek de vinger aan de pols te houden.

Akties

De akties voor een olieboycot in Zuid-Afrika werden bij voortduring gesteund. Dit was tevens het geval met de akties van het Nicaraguakomité, waar al het geld ten behoeve van de opbouw van Nicaragua, ook van de Partij van de Arbeid, naar toe gesluisd werd.

In het overlegorgaan tegen de kernwapens werd het voorstel gekoördineerd om in november 1981 een grote demonstratie tegen de kruisraketten te houden. De PvdA heeft volop in de organisatie van dit ko-

mité 21 november meegedraaid, vertegenwoordigd door Bob Suurhoff en Maarten van Traa.

Midden-Oosten

Als sluitstuk van de discussie naar aanleiding van de Midden-Oostennota van de commissie-Van der Stoel en het Midden-Oosten-standpunt van het partijbestuur werd op 22 november 1980 een internationale Midden-Oosten-konferentie georganiseerd door de PvdA in Amsterdam. Zij het op persoonlijke titel zaten vertegenwoordigers van PLO en Israëlsche arbeiderspartij voor het eerst samen op een podium. In dat opzicht was de konferentie een groot succes. Deelnemers waren Emmanuel Sivan (Arbeiderspartij, Israël), Shamil Sharaf (PLO), Avesbeij Margolyt (Vrede Nu-beweging, Israël) en Ali El Aamman (Egyptisch journalist). De konferentie stond onder voorzitterschap van J. van Tijn en trok ongeveer 150 deelnemers.

Latijns-Amerika

Mede in het kader van een actieve SI-politiek ten opzichte van Latijns-Amerika was de PvdA uiterst actief in dit gebied.

De strijd in El Salvador is onvoorwaardelijk door de PvdA gesteund. Guillermo Ungo, leider van de FDR uit El Salvador, was gastspreker op de 1 mei-bijeenkomst in de AHOY-hallen in Rotterdam tijdens de verkiezingskampanje 1981.

In het kader van het comité ter verdediging van de revolutie in Nicaragua bezocht Maarten van Traa in juni 1980 Managua, Nicaragua, waar onder leiding van Felipe Gonzales (PSOE) en Carlos Andres Perez (oud-president Venezuela) een vergadering plaatsvond.

Aansluitend bezocht een missie van de Socialistische Internationale onder leiding van Maarten van Traa Uruguay en Argentinië. Daar werd ook gedemonstreerd ten behoeve van de moeders van de Plaza de Mayo.

Een PvdA-delegatie bezocht in februari 1981 Suriname om daar zich op de hoogte te stellen. De missie bestond uit Max van den Berg, Bram Peper en Ed van Thijn.

Scandilux

Op initiatief van de Belgische socialistische partij en de PvdA funktioneert sinds januari 1981 het zogenaamde Scandilux-overleg. In dit overleg bespreken partijleiders en vertegenwoordigers van de partijen uit de kleine NAVO-landen (Benelux, Denemarken en Noorwegen) vrede- en veiligheidspolitiek.

In 1981 zijn zittingen gehouden in Amsterdam, Oslo, Brussel en Ko-

penhagen. Als waarnemers nemen Egon Bahr (SPD) en Michael Foot (Labour, GB) aan de besprekingen deel.

Dit voorbeeld van kleine landen-politiek in de praktijk heeft ook in de publiciteit een goede invloed gehad.

Polen

Verschillende verklaringen, onder meer van het februarikongres 1981, werden afgelegd als steunverklaring aan Solidariteit.

Alhoewel de PvdA dit wel gezocht heeft, heeft Solidariteit geen prijs gesteld op direkt, formeel, contact. Wel is er informeel contact geweest met vertegenwoordigers van Solidariteit.

Socialistische Internationale

In november 1980 werd het tweejaarlijkse kongres van de SI gehouden in Madrid. De PvdA-delegatie bestond uit Joop den Uyl, Relus ter Beek, Klaas de Vries, Eveline Herfkens en Maarten van Traa. De laatste was tevens voorzitter van de resolutiekommissie van het kongres. Hier stonden centraal een nieuwe economische politiek, vrede en veiligheid en de politiek ten opzichte van Latijns- Amerika. Op het kongres kwam de nieuwe open politiek ten aanzien van Latijns-Amerikaanse bewegingen duidelijk tot zijn recht. De administratieve kant werd verzorgd door Gina van Tijn.

Op 28 en 29 april 1981 werd de partijleiderskonferentie van de Socialistische Internationale in Amsterdam georganiseerd. Op deze bijeenkomst stonden vrede en veiligheid en de situatie in Midden-Amerika centraal. Tot de inleiders behoorden Bruno Kreisky, Willy Brandt, Abba Eban, de Noorse premier Gro Harlem Brundtland en Joop den Uyl. De delegatie van de PvdA bestond verder uit Max van den Berg, Max van der Stoep en Maarten van Traa.

De actieve rol van de PvdA, via haar vertegenwoordigers, heeft zeker invloed gehad binnen de Socialistische Internationale, vooral waar het de politiek in Latijns-Amerika en ten opzichte van de vraagstukken van vrede en veiligheid betreft.

Joop den Uyl vervolgde zijn werkzaamheden als lid van de onafhankelijke commissie voor ontwapening en veiligheid, onder voorzitterschap van Olof Palme.

Op 24 en 25 september 1981 bezochten Relus ter Beek en Maarten van Traa de bureauvergadering van de SI in Parijs.

Federatie van socialistische partijen in de EG

Binnen de federatie van Europese partijen heeft de PvdA alle bureauvergaderingen bijgewoond, met als vertegenwoordigers Maarten van

Traa en Relus ter Beek. Joop den Uyl heeft de speciale konferentie over vrede en veiligheid vanuit Europees perspectief in Parijs voorgezeten van 10 tot 12 maart 1981. Hierbij heeft de federatie zich ook eenduidig uitgesproken voor steun aan François Mitterrand als presidentskandidaat van de Franse PS voor de verkiezingen in april/mei 1981.

Kontakten met partijen

Met zusterpartijen werden de bilaterale kontakten voortgezet. Met SPD, Scandinavische partijen, de Belgische SP, de Franse PS en de Spaanse PSOE bestaat geregeld contact.

Het kongres van de Finse SPD werd bezocht in Pori, Finland, in juni 1981.

Van 27 tot 30 september 1981 bezochten Maarten van Traa, Bart Tromp en Wim van Velzen het Labourkongres in Blackpool.

Een delegatie van de Hongaarse kommunistische partij, onder leiding van Janos Berecz, bezocht Nederland in maart 1981.

De Franse president François Mitterrand nodigde Joop den Uyl en Maarten van Traa uit voor een bezoek vlak na zijn verkiezing op 13 mei 1981.

Spreekbeurten

Rond de verkiezingskampanje en de discussie over kernwapens werden talloze spreekbeurten in en buiten de partij vervuld. Dit heeft het werk van het internationaal sekretariaat de nodige toevoer van ideeën van binnen de partij gegeven, zonder welke het internationale werk niet optimaal functioneren kan.

Brede Kommissie Buitenland

De Brede Kommissie Buitenland (BKB) is in december 1979 opgericht. Zij heeft drie taken:

- Adviserend (gevraagd of ongevraagd) naar het partijbestuur;
- Koördinerend van het buitenlandwerk in de partij;
- Stimulerend naar de gewesten, opzetten van buitenlandwerkgroepen.

De BKB bestaat uit de internationaal sekretaris (voorzitter), twee vice-voorzitters (Alman Metten en Relus ter Beek), vertegenwoordigers uit de gewesten, de kamerfrakties, de Evert Vermeer Stichting en verschillende partijkommissies. In totaal 38 personen. De BKB wordt ondersteund door ambtelijk sekretaris Ger Verhoeve.

De BKB heeft in het verslagjaar zes keer vergaderd. De vergaderingen werden gemiddeld door 12 personen bezocht. Aan de orde zijn

onder andere geweest: pre-advisering Weerwerk, Midden-Oosten, Suriname, Polen, haar eigen funktioneren, overheid en handelsbevordering, Turkije en het werk van het Europese parlement.

Defensiekommissie

De defensiekommissie bestaat uit 20 leden. Voorzitter is Bram Steerdink, sekretaris is Henk Vroman. Het aantal deelnemers aan de vergadering is te stellen op gemiddeld 13 personen.

In de verslagperiode kwam de kommissie zeven maal bijeen. Op deze bijeenkomsten is met partijbestuursleden en kamerleden vooral gediskussieerd over zowel personeels- als materiaalproblemen, mede in samenhang met de kernwapendiskussie binnen onze partij en de defensie-organisatie.

Op 11 november 1980 heeft de defensiekommissie in Utrecht een kontaktdag gehouden met partijgenoten werkzaam bij c.q. nauw verbonden met de defensie-organisatie. Op deze kontaktdag is uitvoerig over personeelsvraagstukken, in relatie tot de noodzaak van een kernwapendiskussie binnen de krijgsmacht, van gedachten gewisseld. Aan deze geslaagde kontaktdag hebben 45 partijgenoten deelgenomen.

EG-kommissie

Voorzitter: Schelto Patijn; sekretaris: tot mei 1981 René Glaser; vanaf mei 1981 Arend Hilhorst.

De meeste vergaderingen van de EG-kommissie worden door een twintigtal van de 55 leden van de kommissie bijgewoond. In de verslagperiode werd acht keer vergaderd.

Vast punt op de agenda is een verslag van aktuele zaken in het Europese parlement door de Europarlementariërs die aanwezig zijn. Alle Europarlementariërs zijn lid van de kommissie.

Verder wordt per vergadering één onderwerp met betrekking tot de Europese integratie en de PvdA diepgaand behandeld aan de hand van een inleiding en eventuele notities. In de verslagperiode waren dat de volgende onderwerpen:

- De Europese vakbeweging en de relatie met de socialistische partij; inleider Wim Kok, voorzitter EVV;
- De problemen in de Europese staalindustrie; inleider Max Albrecht, raad van bestuur Estel;
- Het Europese landbouwbeleid; inleider Eisso Woltjer, lid Europese parlement;
- Het Europese energiebeleid; inleiding door Kees Zijlstra, lid Tweede Kamer;
- De instelling van een kommissie met als taak de opstelling van een rapport met betrekking tot de PvdA en de Europese integratie, waar-

over een advies werd gegeven aan het partijbestuur; inleider Ger Verhoeve, medewerker internationaal sekretariaat;

- De verhouding tussen de Europese instellingen; inleider Ien van den Heuvel, lid Europese parlement;

- De herstructurering van de Europese begroting; inleider Piet Dankert, lid Europese parlement;

- Het standpunt van de Britse Labour Party ten aanzien van de Europese gemeenschap; inleider Derek Enright, lid Europese parlement Labour Party.

Latijns-Amerika commissie

Voorzitter: Piet Reckman; sekretariaat: Evert Vermeer Stichting.

De Latijns-Amerika commissie probeert vier functies te vervullen:

1. Het bevorderen van kennis van de problematiek van het kontinent;
2. Het aktueel houden van beschikbare informatie en dokumentatie;
3. Het voorbereiden van politieke standpuntbepalingen en deelnemen aan akties, ten behoeve van het partijbestuur;
4. Het onderhouden van verbindingen met landenkomité's en aktiegroepen.

De commissie bestaat uit 37 leden. Piet Reckman is voorzitter, Leo Schellekens vice-voorzitter. De commissie heeft vijf werkgroepen en in het verslagjaar werd acht maal vergaderd.

Op 4 oktober 1980 vond de grote Latijns-Amerikakonferentie plaats te Utrecht. Deze konferentie was georganiseerd door de Latijns-Amerika commissie in samenwerking met de Evert Vermeer Stichting als voorbereiding op het maken van een advies voor het partijbestuur over een te voeren Latijns-Amerikabeleid. Aan de hand van tien stellingen werd door 150 partijgenoten, leden van aktiekomité's en Latijns-Amerikanen gesproken over een aantal aspecten van dat beleid. Na de konferentie is op basis van het besprokene geprobeerd een beleidsadvies op te stellen. Dit heeft meer tijd in beslag genomen dan tevoren voorzien was. Na uitgebreide en levendige discussie is er in oktober 1981 een zeer zorgvuldig geformuleerd advies tot stand gekomen.

Naast het opstellen van een beleidsadvies zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest in het verslagjaar:

- Advies aan het partijbestuur over steun aan de boycot-aktie van de mini-WK Uruguay;
- Verslag van het bezoek van Saskia Stuiveling aan Brazilië en een toelichting van haar op de reis van André van der Louw aan dat land;
- De taak en structuur van de commissie, alsmede de relatie tussen de commissie en het partijbestuur;
- Voorbereiding van de commissievergadering van de Tweede Kamer over Latijns-Amerika op verzoek van Harry van den Bergh;

- Verslag van Ien van den Heuvel over de reis van Europarlementariërs naar El Salvador.

Ontwikkelingssamenwerking

Voorzitter: Eddy van de Brink; sekretaris: Cor de Vos.

De commissie ontwikkelingssamenwerking vergaderde in het verslagjaar zeven maal. De volgende onderwerpen kwamen daarbij aan de orde:

- De voorwaarden die al of niet gesteld moeten worden aan een Nieuwe Internationale Economische Orde. De discussie in de commissie resulteerde in de uitgave Socialistisch reformisme en de Nieuwe Internationale Economisch Orde door de Wiardi Beckman Stichting in de serie Buitenlands-politieke notities.

- Programma voor ontwikkelingssamenwerking via politieke partijen. De commissie wees het plan van de toenmalige minister voor ontwikkelingssamenwerking, De Koning, af om een nieuw programma te starten voor ontwikkelingssamenwerking via (stichtingen gelieerd aan) Nederlandse politieke partijen.

- EEG en ontwikkelingssamenwerking: De commissie heeft een aparte vergadering gewijd aan een gesprek met (een deel van) de PvdA-fractie in het Europese parlement. Onderwerpen: a) Moet een Derde Wereldland zich richten op zelfvoorziening of op exportuitbreiding? b) Is een kwotum voor invoer van produkten beter dan een prijsmechanisme? c) Mogelijkheden om een land te helpen een voedselstrategie voor meer jaren op te zetten. d) Bij de herstructurering van de landbouw moet de ontwikkelingsdimensie ingebouwd worden.

- Suriname: Een sub-kommissie bereidt een advies voor een geïntegreerde PvdA-visie omtrent Suriname voor.

- De Nederlandse Antillen: Een sub-kommissie heeft een advies opgesteld, dat door de commissie naar het partijbestuur is doorgestuurd. Belangrijke konklusies van het partijbestuur waren: a) dat de onafhankelijkheid van de Antillen niet eenzijdig door Nederland kan worden opgelegd, maar wel als doelstelling van het beleid moet worden gehanteerd; b) dat de hulp aan de Antillen gericht moet zijn op bevordering van rechtvaardiger inkomensverschillen; c) dat de externe veiligheid van de Antillen geregeld dient te worden.

- De kabinetsformatie: De commissie heeft het partijbestuur geadviseerd via de fractie de volgende punten bij de formatie in te brengen: a) het doelgroepenbeleid en het, progressieve, sociaal- economische beleid van ontwikkelingslanden dienen de belangrijkste richtsnoer te worden voor de wijze waarop hulp wordt gegeven; b) er dient een organisatorische versterking van het apparaat te komen; c) de minister voor ontwikkelingssamenwerking dient op zijn minst direkte en gelijkwaardige verantwoordelijkheid te dragen wat betreft het Interna-

tionale Monetaire Fonds; d) de minister voor ontwikkelingssamenwerking dient eerst verantwoordelijk te worden voor het Wereldbankbeleid van Nederland; e) de positie van de minister voor ontwikkelingssamenwerking ten aanzien van het handelsbeleid dient te worden versterkt.

- Verlenging multivezelakkoord: De commissie heeft de volgende aanbevelingen gedaan: a) terug naar het voor de ontwikkelingslanden gunstiger tekst van het akkoord in 1973; b) de armste landen en de nieuwkomers onder de exporterende landen mag geen enkele belemmering in de weg gelegd worden; c) meer toezicht van het Textile Surveillance Board is noodzakelijk; d) de invoer uit de rijke westerse landen en de Oosteuropese landen moet over dezelfde kam geschoren worden als de invoer uit die ontwikkelingslanden waarvan de invoer nog wel beperkt moet worden ten behoeve van de armste landen; e) de ontwikkelde landen moeten voortaan de schade bewijzen die door de invoer aan hun industriële productie is toegebracht.

Stuurgroep Europese politiek

De Stuurgroep Europese politiek (STEP) is in januari 1980 opgericht. De STEP poogt contacten te leggen tussen Europarlementariërs, kamerfractie en partij (en de gewesten) met het doel informatie uit te wisselen, beleid op elkaar af te stemmen en informatieverstrekking naar de partij en de gewesten mogelijk te maken.

De STEP bestaat uit voorzitter Arie van der Hek, vice- voorzitter Maarten van Traa, sekretaris Ger Verhoeve, leden van het partijbestuur, de kamerfractie, de Europese commissie, het Europese parlement, vertegenwoordigers uit de gewesten (Amsterdam, Utrecht, Zuid-Holland en Gelderland), de Evert Vermeer Stichting en de Rooie Vrouwen. Totaal 24 leden.

De STEP heeft in het verslagjaar vier keer vergaderd; gemiddeld waren daar tien personen bij aanwezig. Aan de orde gekomen zijn onder andere de voorbereiding van het rapport PvdA en de Europese samenwerking, de voorbereiding van een industriekonferentie, het Nederlandse voorzitterschap van de raad van ministers, verslagen uit de verschillende parlementscommissies en de Vredeling- richtlijn voor multinationale ondernemingen.

EUROPESE BEWEGING

Hoofdbestuursvergaderingen

- 6 oktober 1980:

Onderwerp: Het rapport Baljé/ Rotshuizen over het functioneren van de Europese Beweging.

- 17 november 1980:

Onderwerp: Ontwikkelingssamenwerking van Nederland en van de Europese gemeenschappen en de Noord/Zuid-dialoog. Inleider: Drs. H.H.J. Labohm, plaatsvervangend adviseur beleidsplanning van het ministerie van buitenlandse zaken.

- 12 december 1980:

Onderwerp: Begrotingsproblematiek van de EG en de vraag naar nieuwe middelen. Inleider: P. Dankert.

- 2 maart 1981:

Mr. F.H.J.J. Andriessen, Europees kommissaris te Brussel houdt een inleiding over de eerste indrukken van zijn functie.

- 30 maart 1981:

Onderwerpen: Huishoudelijke vergadering. Opvolging van de heer Samkalden als voorzitter van de Europese Beweging.

- 29 augustus 1981:

Mr. M.H.J.C. Rutten, permanent vertegenwoordiger van het Koninkrijk der Nederlanden bij de EG: De recente initiatieven tot een nieuwe relance van de Europese integratie.

- 28 september 1981:

Onderwerp: Het communautair beleid ten aanzien van de buitenlandse handel van de lidstaten. Inleider: J.H.A.M. Loeff.

Kaderkonferenties te Woudschoten

- 12 en 13 september 1980:

Tweede kaderkonferentie. Thema: Vergader-, spreek- en discussietechniek met als achtergrondthema de financiering van de Europese gemeenschappen. Medewerker: P. Dudink, vormingsdeskundige van het CDA.

- 14 en 15 november 1980:

Derde kaderkonferentie. Onderwerpen: De uitbreiding van de Europese gemeenschappen. Inleider: Mr. S.I.M. Gosses, werkzaam bij Directie integratie Europa, ministerie van buitenlandse zaken; De gevolgen van de uitbreiding van de EG, met name voor het landbouwbeleid en de financiering van de gemeenschappen. Inleider: Drs. J.W. Mares, voormalig hoofd van de afdeling pers en voorlichting van het Landbouwschap, thans hoofdredakteur van Boer en tuinder.

- 27 en 28 maart 1981:

Kaderkonferentie voor nieuwe leden (26 jaar en ouder). Thema's: Het werk van de Europese Beweging - wat nieuwe leden van de EB verwachten en hoe zij eventueel actief bij het werk van de EB betrokken willen/kunnen worden. Piet Dankert hield een inleiding over de invloed van Nederland op de Europese lidstaten tijdens het Nederlandse voorzitterschap, de nieuwe Europese commissie en de gang van zaken in het Europese parlement.

- 2 en 3 oktober 1981:

Kaderkonferentie voor nieuwe leden (tot 26 jaar). Thema: simulatiespel Rijnramp.

Schoolbladredakteurenkonferentie

- december 1980:

Jaarlijkse konferentie. Inleidingen over de instellingen van de Europese gemeenschappen en simulatiespel Het Europese parlement. Inleiders: Drs. D.F. van der Mei, drs. Th. Mustinx, drs. J.B. Dik en mevrouw Van Emden. Aan simulatiespel werkten mee: Drs. A.R.A. Theunissen, mr. R.E.J.M. van den Toorn, drs. Y.M. Berghorst en mevrouw Van Emden. Thema: Jeugdwerkloosheid.

Konferentie voor aanstaande geschiedenisleraren

- 22 oktober 1980:

Thema: Simulatiespel in het kader van het functioneren van de instellingen van de Europese gemeenschappen.

Raden en afdelingen

- 7 maart en 13 juni 1981:

Onderwerpen waren van huishoudelijke aard.

Kongressen

- 18 oktober 1980:

Jaarlijks politiek kongres in Eindhoven. Thema: Verhouding Verenigde Staten/West-Europa. Inleiders: Prof. jhr. dr. F.A.M. Alting von Geusau, hoogleraar aan de Katholieke Hogeschool te Tilburg, directeur van het J.F. Kennedy-instituut en mr. H.A.F.M.O. van Mierlo, de huidige minister van defensie.

- 13 en 14 februari 1981:

Jaarlijks politiek-ekonomisch beraad. Thema: De energieproblematiek in al zijn facetten en met nadruk op de opties en mogelijkheden van een communautair energiebeleid. Inleiders: F.G. van Duivenbooden, president- directeur Esso Nederland BV, dr. A.R.E.M.

Wellink, voorzitter tijdens het beraad van financiën, ministerie van financiën; voorzitter tijdens het beraad was dr. J. Zijlstra, president-directeur Nederlandsche Bank NV.

- 13 maart 1981:

Bijzonder kongres over werkgelegenheid in de EG in Valkenburg. Inleiders: Mr. S.J.M. Huyben, directeur personeelszaken en algemene zaken DSM NV, W. Kok, voorzitter van de FNV. Forumdiskussie onder leiding van Mr. G.A. Wagner, oud president-directeur Shell, met de heren Huyben, Kok en Van den Bulcke, wetenschappelijk directeur Limburgs Economisch Onderzoekcentrum te Hasselt.

- 23 mei 1981:

Jaarlijks huishoudelijk kongres. Thema: Europa in de verkiezingen van de Tweede Kamer. De heren Brinkhorst, Dankert, Geurtsen, Van Iersel en Waltmans gaven een toelichting op de Europaparagraaf van het verkiezingsprogramma van hun partij.

Studiegroepen

- Studiegroep Europees kiesrecht, voorzitter dr. I. Samkalden.
- Studiegroep Europese politieke samenwerking, voorzitter mr. J.P. van Iersel.
- Studiegroep Controle Europese zaken in het nationale parlement, voorzitter mr. C.A. Bos.
- Studiegroep Europese veiligheid, voorzitter prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve.
- Werkgroep over de werkgelegenheid in EG.

Het ligt in de bedoeling dat deze studiegroepen hun bevindingen vastleggen in een rapport.

Publikaties

Brochure: Hoe wordt de Europese gemeenschap gefinancierd?

Maandblad: - Europa in beweging met twee themanummers: 1) Europa in de Tweede Kamerverkiezingen en 2) Vrouwen in Europa.

ROOIE VROUWEN IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

De landelijke kerngroep van de Rooie Vrouwen bestond in de verslagperiode uit negen leden. Er bestaan zestien gewestelijke kerngroepen. Aan het eind van de verslagperiode waren er 419 Rooie Vrouwengroepen.

Liesbeth Ribbius Pelletier is erevoorzitter van de Rooie Vrouwen.

Het bureau van de Rooie Vrouwen, dat de landelijke kerngroep in de uitoefening van haar taak bijstaat, bestond uit:

Alie Slagt, bestuursassistente - volledige baan

Lina Neetens, administratief medewerkster - 24 uur per week

Marije Kweekel, stafmedewerkster - 20 uur per week (tot 1 september 1981)

Margreet Strijbosch, typiste/notuliste - 20 uur per week

Kitty van Opzeeland, typiste/dokumentaliste - 20 uur per week

Ineke van Dijk, bestuursassistente - 25 uur per week (vanaf 10 augustus 1981)

Per 1 oktober 1980 bestond de landelijke kerngroep uit: Pijkel Schröder, landelijk contactvrouw; Liesbeth Baarveld, plaatsvervangend landelijk contactvrouw en de leden: Betty Geugjes, Jettie Leijenaar, Jeanine Liebrand, Ineke Snel, Marka Spit, Pim Rebel en Geke Werkman.

De landelijke kerngroep vergaderde om de veertien dagen, beurtelings in Amsterdam en Amersfoort. Vanaf juni 1981 alleen nog in Amsterdam om financiële redenen.

De landelijke kerngroep werkt met een roulerend voorzitterschap. De leden van de landelijke kerngroep zitten twee vergaderingen achter elkaar voor. De vergadervoorzitter bezoekt in haar voorzittersperiode de werkbesprekingen op het Rooie Vrouwenbureau.

De landelijke kerngroep vergaderde een aantal keren extra over haar eigen funktioneren naar aanleiding van het konflikt in de zomer van 1980.

De landelijke contactvrouw is een in functie gekozen partijbestuurder en neemt deel aan het werk van het partijbestuur. In het dagelijks bestuur van de partij heeft zij een adviserende stem.

De plaatsvervangend landelijk contactvrouw bezoekt de tweemaandelijksse bijeenkomsten van de gewestelijke sekretarissen van de partij.

Leden van de landelijke kerngroep woonden het partijkongres en de partijraadsvergaderingen bij.

De Rooie Vrouwen zijn vertegenwoordigd in:

- Algemene Emigratie Centrale

- Bornbestuur
- EVS- bestuur
- Socialist International Women
- Marie word wijzer
- Nationale Raad Welzijn Militairen
- Nederlandse Vrouwen Raad: Algemeen bestuur en Hoofdbestuur
- Sektie Gemeente, Gewest en Provincie
- Thiele Wibaut Fonds
- Tijd voor School
- Wij Vrouwen Eisen

Reglementaire werkgroepen per 1 oktober 1980

In elke werkgroep zitten twee leden van de landelijke kerngroep; één van hen is de koördinatrice.

Werkgroep Aktie

Samenstelling:

Jettie Leijenaar (koördinatrice), lid lkg

Jeanine Liebrand, lid lkg

Nelleke Meier

Lenie Weesing

Arja van Zetten

Werkgroep Politiek

Samenstelling:

Pijkel Schröder (koördinatrice), lid lkg

Liesbeth Baarveld, lid lkg

Annemarie Goedmakers

Marian van der Meer

Gé Schaapman

Frouke Stoeckart

Irene Vorrink

Annet de Waart

De werkgroep adviseerde de landelijke kerngroep onder meer over het partijcongres en organiseerde in samenwerking met de Sektie Gemeente, Gewest en Provincie een dag om emancipatiepunten in staten- en raadsverkiezingsprogramma's te formuleren.

Werkgroep Vorming

Samenstelling:

Ineke Snel (koördinatrice), lid lkg

Pim Rebel, lid lkg
Marian Ponsioen
Dineke Swart
Frieda Vermeer
Hil Oosterveld (namens de SVP)
Jelske v.d. Vlucht (namens De Born)

De werkgroep adviseerde de landelijke kerngroep over kursussen voor Rooie Vrouwen die georganiseerd worden door de Stichting Vorming Partij. Tevens organiseerde de werkgroep een aantal "brainstormdagen" waarop met vrouwen die bezig zijn met scholing en vorming in de gewesten gediskussieerd werd over de inhoud van de kursussen.

Niet reglementaire werkgroepen per 1 oktober 1980

Werkgroep Begeleiding groepen

Samenstelling:

Betty Geugjes

Alie Slagt

Geke Werkman

De werkgroep bereidde onder meer de reglementswijzigingen voor ten behoeve van het Rooie Vrouwenkongres in september 1981.

Werkgroep Rooie Vrouwen/Derde Wereld

Samenstelling:

Maria van Garderen

Betty Geugjes

Carlotta Lopes da Silva

Ank Pfister

Betsy v.d. Pol

Annie Servaes

Marka Spit

Fia de Vries Robbé

De werkgroep organiseerde een discussiedag en hield zich onder meer bezig met de samenstelling van een boekje Vrouwen en de Derde Wereld, naar aanleiding van de konferentie in Kopenhagen.

Werkgroep Belastingen

Samenstelling:

Isabel Borrèl

Pim Rebel

Kitty Rozemond

Hieke Sniijders

De werkgroep heeft een stuk gemaakt, getiteld Rooie Sien betaalt belasting, waarin geprobeerd is individualisering en het draagkracht-principe tot hun recht te laten komen.

Werkgroep Vrede en veiligheid

Samenstelling:

Pim Rebel

Marka Spit

Ria Weel

De werkgroep maakte een brochure Rooie Sien wil ontwapenen en bereidde een resolutie voor ten behoeve van het Rooie Vrouwenkongres over vrouwen en ontwapening.

Werkgroep Onderwijs

Samenstelling:

Ankie van Geuns

Neeltje Knol

Margriet van der Meij

Ria Meijvogel

Anneke van Roekel

Liske Roessingh

Pijkel Schröder

Hannie Wilgenhof

Ria van Zuijlen

De werkgroep bereidt een discussie-nota voor over vrouwen en onderwijs, hetgeen moet uitmonden in een manifest over onderwijs op het Rooie Vrouwenkongres in 1983.

Begeleidingsgroep Emancipatiewerksters

Samenstelling:

Jettie Leijenaar, namens de lkg

Ria Meijvogel

Marian Ponsioen

Marjoke Schepen

De begeleidingsgroep nam halverwege het verslagjaar de taak van de werkgroep politiek over om de emancipatiewerksters, en met name hun werk te "begeleiden".

Rooie Vrouwenraad

De Rooie Vrouwenraad kwam bijeen in januari, maart en juni 1981.

Jaarplannen van de landelijke kerngroep en de Rooie Vrouwenbegroting kwamen onder meer aan de orde. In januari kwam bovendien het eindrapport van de Kommissie van 17 aan de orde; een kommissie die de oorzaken van het konflikt in de landelijke kerngroep heeft onderzocht. Besloten werd met het boekje Rooie Vrouwen tegen de stroom in de groepen te laten diskussiëren en het Rooie Vrouwenkongres een resolutie over deze zaak voor te leggen.

In maart besprak de Rooie Vrouwenraad het al dan niet deelnemen aan de kampanje voor de Tweede Kamerverkiezingen. Vele vrouwen waren dermate teleurgesteld over het besluit van het verkiezingskongres ten aanzien van abortus, dat een debat over kampanjevoeren noodzakelijk was geworden.

Kampanje Tweede Kamerverkiezingen

De landelijke kerngroep heeft actief een vrouwen-kampanje gevoerd. Er was eigen materiaal: affiches, folders. In diverse gewesten is de landelijke kerngroep op verkiezingstoernee geweest.

Bijeenkomsten en kursussen

Ieder lid van de landelijke kerngroep heeft twee of meer gewesten toegewezen gekregen, waarmee zij een regelmatig kontakt onderhoudt.

De gewestelijke kontaktvrouwen en de landelijke kerngroep kwamen vier maal bijeen. Gewestelijke kontaktvrouwen bezochten voor hen georganiseerde kursussen.

Ook plaatselijke kontaktvrouwen kregen de gelegenheid voor hen georganiseerde kursussen te volgen. Een lid van de landelijke kerngroep is op deze kursussen aanwezig.

In januari 1981 heeft een delegatie van de landelijke kerngroep alle gewesten bezocht.

Rooie Vrouw

Het blad van de Rooie Vrouwen, Rooie Vrouw, verscheen negen maal. Zowel organisatorische berichten als inhoudelijke artikelen staan in dit blad. Namens de landelijke kerngroep zaten Betty Geuges en Geke Werkman in de redactie. De redactie is onafhankelijk.

Het blad wordt gratis verzonden aan plaatselijke en gewestelijke kontaktvrouwen, leden van de gewestelijke kerngroepen, leden van de landelijke kerngroep, Rooie Vrouwenvertegenwoordigers in landelijke organisaties en leden van het partijbestuur.

Kontakten met Tweede Kamerfractie

Met name met de fractiecommissie emancipatie is er een regelmatig contact. De landelijke contactvrouw en haar plaatsvervangster maakten deel uit van de steungroep emancipatie. De landelijke kerngroep en de fractiecommissie emancipatie kwamen twee maal bijeen.

Kommentaren

De landelijke kerngroep schrijft veelal haar reactie op gepresenteerde plannen van anderen. Als belangrijkste kan worden genoemd het commentaar op het Nederlands Aktieprogramma Emancipatie, dat mede naar aanleiding van het wereldaktieprogramma, wederom vastgesteld in Kopenhagen, door de regering werd gepresenteerd. Ook werd een commentaar op de zedelijkheidswetgeving gemaakt.

Landelijke Rooie Vrouwenvergadering

Op 11 en 12 september 1981 werd de tweejaarlijkse huishoudelijke Rooie Vrouwenvergadering gehouden. Op deze vergadering werd het manifest Arbeid vastgesteld en de resolutie Vrouwen en ontwapening. Er werd een nieuwe contactvrouw gekozen, Frouke Stoeckart, en een nieuwe plaatsvervangend landelijk contactvrouw, Geke Werkman.

De vergadering nam besluiten over verschillende reglementen. Er werd uitvoerig afscheid genomen van Alie Slagt en Pijkel Schröder.

Internationaal werk

Als internationaal sekretaris van de Rooie Vrouwen woonde Liesbeth Baarveld de volgende internationale bijeenkomsten bij:

- 27 april 1981: Bureauvergadering van SIW te Amsterdam;

- 18 september 1981: Bureauvergadering van SIW te Oslo.

De Rooie Vrouwen zijn lid van de Socialist International Women (SIW). Rooie Vrouwen hebben veel kontakten met internationaal werkende vrouwenorganisaties en solidariteitscomité's.

TREFPUNT VAN SOCIALISME EN LEVENSOVERTUIGING

Via het Trefpunt worden ideeën, plannen en activiteiten van levensbeschouwelijke organisaties in de Partij van de Arbeid binnengebracht (en omgekeerd). Tevens vindt er vanuit de levensbeschouwelijke hoek in het Trefpunt een reflectie op het politieke handelen plaats.

Het Trefpunt vergaderde vanaf september 1980 tot zomer 1981 maandelijks in plenaire vorm.

In zijn vergaderingen besteedde het Trefpunt aandacht aan kernbepening, arbeid, euthanasie en zelfdoding, transnationale ondernemingen en aan de relatie kerk en socialisme.

Kernbepening

Door het Trefpunt werden de standpunten van de kerken, het Humanistisch Verbond, Pax Christi en het IKV ten aanzien van kernbepening besproken. Daarbij werd aandacht geschonken aan het totstandbrengen van een integrale vredespolitiek. Het Trefpunt heeft getracht zijn ontmoetingsfunctie (PvdA - levensbeschouwelijke organisaties) inhoud te geven ten behoeve van het gesprek tussen de Partij van de Arbeid en de vredesbeweging.

Arbeid

In het Trefpunt is het gesprek over arbeidsethos en arbeidsbeleving op gang gekomen. Een eerste gedachtenwisseling vond in de novembervergadering van het Trefpunt plaats. Het Trefpunt zal op basis van die gedachtenwisseling een bijdrage leveren aan de discussie die in onze partij over de toekomst van de arbeid zal plaatsvinden. Met name wordt eraan gedacht de ervaringen vanuit het industriepastoraat door te geven.

Euthanasie en zelfdoding

Vanuit het Trefpunt zal worden getracht, in aansluiting aan de bijdrage die de werkgroep Euthanasie van het Centrum voor Levensbeschouwing en Politiek leverde, de discussie over euthanasie en zelfdoding in de Partij van de Arbeid aan te kaarten.

Transnationale ondernemingen

Met name bij de Wereldraad van Kerken is er veel kennis omtrent de wijze waarop transnationale ondernemingen in de Derde Wereld opereren. In het Trefpunt zijn de ervaringen op dit terrein aan de orde

gekomen (maart 1981). Getracht wordt in brochurevorm kennis en ervaring die er in levensbeschouwelijke kring bestaan vast te leggen.

Relatie kerk en socialisme

Het Trefpunt heeft gemeend te moeten inhaken op de discussie die er onder de noemer van "herkerkelijking" in onze partij is ontstaan over de relatie kerk en politiek. Rond het vredesvraagstuk is in linkse kring de discussie weer opgelaaid over de verhouding tussen het kerkelijk spreken en politieke verantwoordelijkheid. Het Trefpunt bereidde over het onderwerp een konferentie voor, die 12 december 1981 heeft plaatsgevonden.

Het Trefpunt wordt voorgezeten door H.M. de Lange. Sekretaris is J. Vermeer. Namens het partijbestuur nemen deel: M.J. van den Berg en C. Poppe; namens het Europese parlement: C. van den Heuvel-de Blank en namens de Tweede Kamerfractie: D.A.Th. van Ooijen. De overige leden zijn: J. Bos, A.L. den Broeder, C.I. Dales, R. van Drimmelen, J. Goorhuis, C.J.M. Halkes, E. Herfkens (tot april 1981), A. v.d. Heuvel, P. van Hoof, C. Huijsen, J. ter Laak, L. Mesman, F. Oudejans, B. de Ronden, C.J. de Ronde, B. Schennink, A. Schipper, R. Tielman, B. ter Veer, A.A. in 't Veld, G.J.M. Wentholt, Joh. S. Wijne en W.R. van der Zee.

TWEEDE KAMERFRAKTIE PARTIJ VAN DE ARBEID

Samenstelling fraktiekommissies, respectievelijk kamerkommissies

- = geen lid vaste kamerkommissie
- x = vast lid vaste kamerkommissie
- o = plv. lid vaste kamerkommissie
- v = voorzitter fraktiekommissie
- vk = voorzitter vaste kamerkommissie
- ovk = ondervoorzitter vaste kamerkommissie

De financiële en sociaal-ekonomische groep

Voorzitter: Van der Hek

Financiën

- o Ter Beek
- o Duinker
- x Epema
- x Van der Hek
- o Herfkens
- x Van Nieuwenhoven
- x Rienks
- o Salomons
- x Tazelaar
- o De Visser
- x De Vries
- x Wöltgens V
- o Zijlstra

- o Toussaint
- o De Vries
- o De Waart
- x Wallage
- x Wöltgens
- x Zijlstra

Landbouw (1) en Visserij (2)

Ekonomische Zaken

- Van den Bergh
- o Castricum
- Duinker
- x Epema VK V2
- x Van der Hek V
- Knol
- x Moor
- o Rienks
- Patijn
- o Salomons
- x Spieker
- o Tazelaar

- o1 Van den Anker
- x1 De Boois
- x2 Broekhuis
- x2 Castricum
- o2 De Cloe
- x1x2 Duinker
- x1 Van der Hek
- o1 Knol
- o2 Konings
- Poppe
- o1 De Pree
- o1 Salomons
- o1o2 Spieker
- x1x2 Tazelaar V
- x1 Toussaint
- x2 Veldhoen
- o1 De Waart
- x1 Wöltgens
- o2 Zijlstra

Sociale zaken en werkgelegenheid

- x Buurmeijer V2
- o Castricum
- o Epema
- x Haas
- Van der Hek
- o Knol
- x Moor
- x Poppe OVK V
- Roethof
- o Salomons
- o Schaapman
- x Spieker
- x Toussaint
- x Ter Veld
- De Vries
- Wallage
- o Wöltgens
- o Worrell

Ambtenarenzaken en pensioenen

- x Van den Anker V
- x De Cloe
- o Konings
- x Knol V2
- x Moor
- o Muller
- x Poppe
- Roethof
- o Stoffelen
- x Ter Veld
- o De Vries
- o Wallage

(Kern)energie

- x Ter Beek
- o Van den Bergh
- o De Boois
- o Broekhuis
- o Duinker
- x Epema
- o Van der Hek V

- Konings
- x Patijn
- x Veldhoen
- x De Waart
- x Zijlstra

De welzijnsgroep

Voorzitter: Worrell

Onderwijs en wetenschappen (1) en Wetenschapsbeleid (2)

- x1x2 Van den Anker
- x2 De Boois
- o1 De Cloe
- x2 Epema
- o2 Van der Hek
- o1 Jabaaij
- x1x2 Konings V
- o1 Meijer
- Muller
- x1x2 Niessen
- x1x2 Van Ooijen V2
- o1o2 Poppe
- o2 De Pree
- o2 Salomons
- o1 Schaapman
- o1 Ter Veld
- x2 Veldhoen
- o2 De Waart
- x1 Wallage
- o2 Wöltgens
- x1 Worrell

Kultuur, recreatie en maatschappelijk werk

- o De Boois
- x Buurmeijer V2
- o Jabaaij
- x Kosto OVK
- o Muller
- o Van Nieuwenhoven
- x Niessen

o Van Ooijen
x De Pree
o Roethof
o Schaapman
x Ter Veld
x Worrell V

Volksgezondheid

o Van den Anker
x Buurmeijer
x Haas
o Jabaaij

o Van Ooijen
x Patijn
o Poppe
x Roethof VK
x Salomons
x Stoffelen
o De Vries
o Wallage

Binnenlandse zaken

o Van den Anker
x Buurmeijer
o Castricum
x De Cloe
o Duinker
- Muller
- Moor
- Niessen
x Van Nieuwenhoven
o Van Ooijen
x Patijn OVK V2
x Rienks
o Roethof
o Schaapman
x Stoffelen V
x De Visser

Minderhedenbeleid

o Van den Bergh
x Buurmeijer
x Haas
x Herfkens
x Jabaaij
x Knol
o Kosto
x Muller
o Van Nieuwenhoven
x Van Ooijen V
x Roethof
o Salomons
o Stoffelen
o Worrell
o Moor
x Muller V
o Van Ooijen
x De Pree
- Schaapman
x Toussaint
o Spieker
o Konings
x Wöltgens

Emancipatie

o De Boois
o Niessen
x Haas
o Van der Hek
x Jabaaij
x Van Nieuwenhoven V
o Muller
o Herfkens
o Salomons
x Schaapman
x Stoffelen
x Worrell

Ombudsteam

De Cloe
Muller V

Niessen
Van Nieuwenhoven
Patijn
Ter Veld
De Visser

De groep binnenlands bestuur

Voorzitter: Roethof

Justitie

o Van den Bergh
o De Boois
x Haas
x Kosto V

Abortus

x Haas VK V
x Jabaaij
x Kosto
o Moor
o Muller
x Van Nieuwenhoven
x Van Ooijen
x Patijn
- Roethof
x Salomons
o Schaapman
o Stoffelen
o Ter Veld
o De Vries
o Worrell

De groep ruimtelijk beleid

Voorzitter: Duinker

Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

x Duinker V
x Muller
o Van Ooijen
x De Pree
o Rienks
x Salomons
o Spieker
o Stoffelen
o Toussaint
x Veldhoen
o De Vries
x De Waart

Verkeer en waterstaat

o De Boois
x Broekhuis
x Castricum V
x De Cloe
o Epema
o Konings
o Kosto
x Rienks
- Schaapman
o Spieker
o Veldhoen
x De Visser
x Zijlstra

Milieuhygiëne

x De Boois VK
x Duinker
x Epema V
o Konings
o Moor
o Niessen
o Rienks
x Salomons

o Schaapman
x Veldhoen
o De Vries
x De Waart
- Wallage
- Wöltgens

De groep buitenlands beleid

Voorzitter: Ter Beek

*Nederlandse Antillen (1),
Ontwikkelingssamenwerking (2)
en Handelspolitiek (3)*

-2 Van den Anker
o1o2x3 Van den Bergh
o1x2o3 Ter Beek
o1x2x3 Herfkens V2
x2x3 Van der Hek V3
x1x2 Jabaaij OVK1
x1x2x3 Knol V
x1-2 Kosto
o1-2-3 Meijer
x1o2 Van Ooijen
x1o2-3 Patijn
o1-2-3 Poppe
-2 Rienks
x1 Salomons
o2o3 Tazelaar
x2 De Visser
o2 De Waart
o2o3 Wöltgens
-1 Zijlstra

Buitenlandse zaken

x Ter Beek OVK V
x Van den Bergh
x Broekhuis
- Van der Hek
x Herfkens
o Knol
- Meijer
x Patijn

o Poppe
x Roethof
o Stoffelen
o Tazelaar
- Ter Veld
- De Visser
o De Vries
x De Waart
o Wallage
o Zijlstra

Defensie

x Ter Beek
x Van den Bergh
x Broekhuis
o Castricum
- Herfkens
x Jabaaij
o Moor
o Van Nieuwenhoven
o Knol
o Patijn
o Toussaint
x De Vries
x De Waart

Samenstelling van de fractie

Doordat er halverwege het verslagjaar - op 26 mei 1981 - verkiezingen voor de Tweede Kamer werden gehouden, ten gevolge waarvan het aantal leden met negen verminderde, week de samenstelling van de fractie aan het einde van de verslagperiode belangrijk af van die aan het begin.

Overigens vonden er in deze verslagperiode geen tussentijdse wisselingen plaats. Bij de beëdiging van de nieuwe kamer op 10 juni 1981 keerden de volgende dertien leden niet terug in de fractie: Piet Dankert, Arie de Graaf, Henk de Hamer, Henk Hartmeijer, Heine Keuning, Kees Kolthoff, Siepie Langedijk-de Jong, Peter Roels, Bonno Spieker, Henk Veldhoen, Joop Voogd, Arend Voortman en Marijke Wüthrich. Er traden vier nieuwe leden toe, te weten: Wilfried de Pree, Rob Tazelaar, Jules de Waart en Jacques Wallage.

Drie maanden later, na de formatie, verlieten de leden Van Dam, Van der Doef, Van Kemenade, Kombrink, Stemerding, Van der Stoel, Van Thijn en Den Uyl de fractie om tot het kabinet toe te treden. Zij werden opgevolgd door respectievelijk: Elske ter Veld, Bert Broekhuis, Eveline Herfkens, Piet de Visser, Dick de Cloe, Henk Veldhoen, Jeltje van Nieuwenhoven en Bonno Spieker, zodat aan het einde van de verslagperiode de fractie als volgt was samengesteld:

Kees van den Anker, Relus ter Beek, Harry van den Bergh, Rie de Boois, Bert Broekhuis, Flip Buurmeijer, Frits Castricum, Dick de Cloe, Dick Dolman, Dirk Duinker, Meiny Epema, Ineke Haas, Arie van der Hek, Eveline Herfkens, Wijnie Jabaaij, Henk Knol, Martin Konings, Aad Kosto, Wim Meijer, Frans Moor, Ina Muller, Frits Niessen, Jeltje van Nieuwenhoven, David van Ooijen, Schelto Patijn, Stan Poppe, Wilfried de Pree, Hessel Rienks, Hein Roethof, Nora Salomons, Gé Schaapman, Bonno Spieker, Piet Stoffelen, Rob Tazelaar, René Toussaint, Elske ter Veld, Henk Veldhoen, Piet de Visser, Klaas de Vries, Jules de Waart, Jacques Wallage, Thijs Wöltgens, Joop Worrell en Kees Zijlstra.

Het fractiebureau

Het dagelijks bestuur van de fractie wordt gevormd door het zogenaamde kleine fractiebureau. Hierin komen vooral huishoudelijke, organisatorische aangelegenheden aan de orde, zoals de planning van de werkzaamheden van de fractie, de taakverdelingen binnen de fractie en het personeelsbeleid en de bewaking daarvan. Het kleine bureau bestaat uit voorzitter Wim Meijer, tweede voorzitter Arie van der Hek, derde voorzitter Meiny Epema, sekretaris Klaas de Vries en tweede sekretaris, tevens penningmeester, Frits Castricum. Deze laatste twee zijn samen verantwoordelijk voor de dagelijkse, organi-

satorische leiding van de fractie. Ze worden daarin bijgestaan door de ambtelijk sekretaris.

De dagelijkse politieke leiding is in handen van de voorzitter van de fractie Wim Meijer. Hij verzorgt ook de kontakten met het partijbestuur, waarvan hij q. q. lid is, en met onze ministers en staatssekretarissen.

Arie van der Hek is als tweede voorzitter met name verantwoordelijk voor de beleidskoördinatie en treedt op als voorzitter van het sociaal-economisch beraad.

De derde voorzitter heeft als speciale taak het voorzitterschap van het zogenaamde aktualiteitenoverleg. Dat is een wekelijkse bijeenkomst van het kleine bureau met alle daarin geïnteresseerde fractieleden, waarin tal van actuele politieke zaken de revue passeren en waarbij afspraken worden gemaakt hoe daarop moet worden gereageerd. Dat kan zijn door het stellen van schriftelijke of mondelinge vragen, door het aanvragen van interpellaties, etc. Het kleine bureau vergadert iedere donderdag om de twee weken.

Het fractiebureau vergadert op de andere donderdagen en bestaat, naast de vijf reeds genoemde leden, uit: Relus ter Beek, Ineke Haas, David van Ooijen, Stan Poppe, Piet Stoffelen en Thijs Wöltgens. Dick Dolman is als partijgenoot-kamervoorzitter adviserend lid van het fractiebureau. Het bureau is, met uitzondering van de eerste voorzitter, jaarlijks in zijn geheel aftredend en terstond herkiesbaar.

Dick Dolman is als kamervoorzitter tevens voorzitter van het presidium van de kamer. De organisatorische en huishoudelijke leiding van de kamer is in handen van dit orgaan. Sekretaris Klaas de Vries is ons tweede lid van het presidium, terwijl tweede sekretaris Frits Castricum daar als plaatsvervangend lid optreedt.

De fractie in internationaal verband

Enkele fractieleden zijn in verband met hun deskundigheden en de daarmee samenhangende taken regelmatig in het buitenland te vinden. Niet alleen als leden van de vaste internationale en bovennationale organen, maar ook door deelneming aan parlementaire bezoeken aan het buitenland.

Zo is een jaarlijks terugkerende bijeenkomst de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, die in het najaar in New York wordt gehouden. In deze verslagperiode zijn de fractieleden Duinker en Salomons ieder voor de helft van de vergaderperiode daar als waarnemer aanwezig geweest.

Voorts brachten delegaties uit de Eerste en Tweede Kamer in wisselende samenstelling een aantal bezoeken aan het buitenland.

Onze fractie streeft ernaar om steeds andere leden in die delegaties

zitting te laten nemen, opdat zoveel als mogelijk allen in staat worden gesteld buitenlandse parlementaire ervaring op te doen.

Doordat Piet Dankert zich niet opnieuw kandidaat heeft gesteld voor de kamerverkiezingen in mei 1981, heeft het laatste fractielid dat tegelijkertijd lid was van het Europese parlement, de fractie verlaten. De contacten tussen beide fracties worden nu onderhouden door een medewerker van de PvdA-leden in het Europese parlement, die in Den Haag is gestationeerd, terwijl namens de Tweede Kamerfractie vice-voorzitter Arie van der Hek als kontaktpersoon optreedt.

Groepsleider Ien van den Heuvel bezoekt samen met haar kollega-Europarlementariër Wim Albers vergaderingen van het bureau van de Tweede Kamerfractie. Voorts besteedt de Tweede Kamerfractie, in aanwezigheid van de PvdA-Europarlementariërs, regelmatig aandacht aan politieke vraagstukken met een Europese politieke dimensie.

In de Raad van Europa/Westeuropese Unie wordt de fractie vertegenwoordigd door Van den Bergh, Stoffelen en Worrell.

De leden van de NAVO-assemblée zijn Ter Beek, Patijn, De Waart en De Vries.

Van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad zijn lid: Haas, Konings, Van Ooijen en Worrell. Plaatsvervangende leden zijn: Broekhuis, Wöltgens, Toussaint en Muller.

Kosto en De Vries (hij is tevens vice-voorzitter) zijn lid van de Nederlandse delegatie naar de Inter-parlementaire Unie (de IPU).

Het fractiepersoneel

Hoewel het tegenvallende verkiezingsresultaat tot gevolg heeft gehad dat het subsidiebedrag voor 1982 is verminderd van fl 2.550.000,-- tot fl 2.200.000,-- is het niet nodig geweest om door gedwongen ontslag het personeelsbestand in te krimpen. Dit kon worden voorkomen door voor een deel gebruik te maken van het natuurlijk verloop onder het personeel en doordat in 1982 de vierde fase van het in vorige verslagjaren eveneens genoemde vijfjarenplan (waardoor het personeelsbestand tussen 1979 en 1983 - bij ongewijzigd zeteltal - met 50% mag toenemen) in werking trad.

In deze verslagperiode - en kort daarna - hebben vijf personeelsleden de fractie verlaten. Bij het afsluiten van dat verslag bestond het personeel uit de volgende 35 personen, waarvan een aantal in deeltijd. Omgerekend gaat het daarbij om 29 volledige arbeidsplaatsen, terwijl er in totaal drie volledige arbeidsplaatsen vakant waren bij het afsluiten van dit verslag.

De volgende personen maken momenteel deel uit van het personeelsbestand:

In algemene dienst

Henk Bakker (ambtelijk sekretaris)
Carla Caro (sekretaresse van de voorzitter)
Kees Stapper (assistent van de voorzitter)
Laurens Slot (1e voorlichter - per 1 mei 1982)
Liesbeth Rensman (2e voorlichter, tevens dokumentaliste)
Dineke Schuts (sekretaresse van het fraktiebureau)
Ingrid Steenvoorden (administratief medewerkster in algemene dienst)
Maarten Visser (chauffeur)
Fred van Witsen (ambtelijk koördinator, tevens medewerker van de fraktiecommissie onderwijs)

De financieel- en sociaal-ekonomische groep

Herman Bakker (ekonomische zaken)
Aukje Boonstra (administratief medewerkster)
An Klein Meuleman (administratief medewerkster)
Lenie Kootstra (inkomensbeleid)
Corrie Lieverse (administratief medewerkster)
vakature (financiën)
vakature (ekonomische en sociale zaken)
vakature (landbouw en midden- en kleinbedrijf)

De welzijnsgroep

Marjan van der A (emancipatie)
Peter Gemmeke (ombudswerk)
Jan Hamel (volksgezondheid)
Joyce Oudesluijs (administratief medewerkster)
Wicher Pattje (CRM)
Stella Spiro (administratief medewerkster)
Serv Vinders (CRM)
Altie Wieringa (administratief medewerkster)
vakature (ombudswerk - dienstweigeraar)

De groep binnenlands bestuur

Bert Kandel (binnenlandse zaken)
Riet Kronenberg (justitie en sociale zaken)
Nanke Pancras (administratief medewerkster)
Adri Uyen (administratief medewerkster)

De groep ruimtelijk beleid

Piet Dofferhoff (milieu)

Auke Douma (verkeer en waterstaat)

Peter van Heemst (volkshuisvesting en ruimtelijke ordening)

Claudia Regoor (administratief medewerkster)

Franny Strang (administratief medewerkster, tevens koördinatrice administratief apparaat)

De groep buitenlands beleid

Marion Baris (administratief medewerkster)

Berend-Jan van den Boomen (buitenlandse zaken en ontwikkelings-samenwerking)

Jan Marinus Wiersma (defensie)

Hoewel de fractie daartoe wettelijk niet verplicht is, beschikt zij sinds enige tijd over een ondernemingsraad. Deze bestaat uit: Jan Marinus Wiersma (voorzitter), Auke Douma (sekretaris) en de leden Aukje Boonstra, Peter Gemmeke en Adri Uyen. De in het verleden in de nota Personeelsbeleid vastgelegde verstrekkende bevoegdheden op het gebied van zelfbestuur en medezeggenschap krijgen in dit orgaan en in de zogenoemde overlegvergadering gestalte.

NEDERLANDSE LEDEN VAN DE SOCIALISTISCHE FRAKTIE IN HET EUROPESE PARLEMENT

Inleiding

In het vorige verslag moest melding gemaakt worden van de dood van Anne Vondeling, waardoor de taakverdeling in de Nederlandse groep enige wijzigingen onderging. Op het ogenblik dat dit verslag wordt samengesteld zijn opnieuw, maar nu om een geheel andere reden, aanpassingen nodig. De verkiezing van Piet Dankert tot voorzitter van het parlement is van grote betekenis voor de Nederlandse groep en voor de socialistische fractie als geheel. Piet Dankert verwierf voldoende steun bij politieke tegenstanders om verkozen te worden, omdat van hem wordt verwacht dat hij op twee fronten het Europese parlement zal helpen versterken. Als vice-voorzitter en lid van het bureau heeft Piet Dankert altijd gepleit voor een betere organisatie en daardoor efficiency van de werkzaamheden van het parlement. De organisatie en administratie moeten worden aangepast aan de werkelijke behoeften en mogelijkheden. Ten tweede moet de parlementaire controle op Europese commissie en raad worden versterkt op zodanige wijze, dat het voor het publiek, de kiezers die door middel van het parlement invloed op de richting van het EG-beleid moeten kunnen uitoefenen, zichtbaarder wordt wat niet, maar ook wat wel van het parlement verwacht mag worden. De nieuwe voorzitter heeft op beide terreinen grote verwachtingen gewekt. Ook voor de positie van de PvdA bij de volgende rechtstreekse verkiezingen in 1984 is het van groot belang dat Piet Dankert erin slaagt werkwijze en effectiviteit van het parlement te vergroten. Van de steun van de overige PvdA-ers en socialisten hiervoor is hij in ieder geval verzekerd.

De taakverdeling in het verslagjaar, dus voor de voorzittersverkiezing, was als volgt:

Wim Albers: lid van de commissie vervoer en fractiecoördinator voor die commissie, plaatsvervangend lid van de economische en monetaire commissie en lid van de delegatie voor Joegoslavië.

Bob Cohen: lid van de commissie voor ontwikkeling en samenwerking en fractiecoördinator voor die commissie, plaatsvervangend lid van de commissie buitenlandse economische betrekkingen en lid van de delegatie voor de ACP-landen.

Piet Dankert: was een van de vice-voorzitters van het Europese parlement, lid van de begrotingscommissie, lid van de begrotingscontrolecommissie en lid van de delegatie voor Spanje.

Ien van den Heuvel: is een van de vice-voorzitters van de socialistische fractie en coördinator van fractie-activiteiten op het gebied van buitenlandse zaken en mensenrechten, lid van de politieke commissie, lid van de commissie-ad hoc voor de rechten van de vrouw, plaatsver-

vangend lid van de juridische commissie, lid van de delegatie voor Portugal en voorzitter van de PvdA-groep in de socialistische fractie.

Annie Krouwel-Vlam: lid van de commissie voor milieu, volksgezondheid en konsumentenbelangen, lid van de commissie voor de reglementen en verzoekschriften, plaatsvervangend lid van de commissie-ad hoc voor de rechten van de vrouw en was vice-voorzitter van de delegatie voor Israël.

Johan van Minnen: lid van de commissie voor sociale zaken, lid van de commissie voor de reglementen en verzoekschriften, plaatsvervangend lid van de politieke commissie, lid van de delegatie voor Latijns-Amerika en lid van de fractiekommissie voor mediabeleid.

Hemmo Muntingh: lid van de commissie voor milieu, volksgezondheid en konsumentenbelangen, plaatsvervangend lid van de commissie voor regionaal beleid en ruimtelijke ordening en voorzitter van de delegatie voor Australië en Nieuw-Zeeland.

Phili Viehoff: lid van de commissie voor jeugdzaken, cultuur, onderwijs, voorlichting en sport, plaatsvervangend lid van de commissie voor energie en onderzoek en lid van de delegatie voor Japan.

Eisso Woltjer: lid van de commissie voor landbouw, plaatsvervangend lid van de commissie voor ontwikkeling en samenwerking, plaatsvervangend lid van de begrotingscommissie en lid van de delegatie voor de Asean-landen.

Het Europese parlement

Het Europese parlement werd met de toetreding van Griekenland tot de gemeenschap per 1 januari 1981 uitgebreid met 24 Griekse leden, waarvan de PASOK-leden deel gingen uitmaken van de socialistische fractie.

De verhoudingen in het parlement van 434 zetels waren eind 1982:

Socialisten 123 (9 PvdA)

Christen-demokraten 116 (10 CDA)

Conservatieven 63

Kommunisten 48

Liberalen 39 (4 VVD)

Gaullisten 22

Overigen 23 (2 D'66)

Drie zaken waren voor het parlement als zodanig van groot belang in het verslagjaar: de zetelkwestie, het gevecht om meer bevoegdheden in het bijzonder ten opzichte van de raad en de interne organisatie.

Zoals bekend werkt het parlement niet alleen in zeven talen, maar ook in drie plaatsen, tot groot ongenoegen van de meeste parlementariërs en ambtenaren. In het verslag van de Italiaanse socialist Zagari werd de raad gevraagd eindelijk een definitief besluit te nemen over

de zetel van de instellingen. Blijf dit besluit uit, dan zou het parlement zijn eigen "arbeidsplaats" vaststellen en dan het liefst Brussel. Na de bevestiging van de status quo door de Europese raad op de top in Maastricht werd het rapport-Zagari wegens onenigheid over de vestigingsplaats zodanig door het parlement zelf afgezwakt, dat een oplossing van de zetelkwestie nog steeds niet in zicht is. De enige verbetering is dat er geen plenaire zittingen meer in Luxemburg worden belegd.

Verder kreeg Piet Dankert de opdracht voorstellen te doen voor de verbetering van de communicatie tussen Luxemburg, Brussel en Straatsburg.

Mede in verband met de complexe problematiek van de moderne informatica is bij de nadere uitwerking van deze voorstellen een extern adviesbureau ingeschakeld. Het ziet er naar uit dat de voorstellen uiteindelijk zullen leiden tot rationalisatie van de bestaande organisatie, betere werkomstandigheden voor het personeel en grotere kosteneffektiviteit.

Er bestaat binnen het parlement vrij grote overeenstemming over de noodzaak te komen tot een versterking van de positie van het parlement ten opzichte van commissie en raad. De parlementaire controle op de raad is bijzonder zwak omdat nationale parlementen slechts één van de tien ministers aan de tand voelen en in feite weinig zicht hebben op de onderhandelingen die tot raadsbesluiten leiden, terwijl het Europese parlement slechts een adviserende functie naar de raad toe heeft.

De verslagen van de socialisten Hänsch en Van Miert, die door het parlement werden aangenomen met de steun van de PvdA-leden, bevatten uitgebreide en concrete voorstellen om tot een vergroting van de rol van het parlement te komen. De raad werd uitgenodigd zijn goede voornemens en reeds gedane toezeggingen in gemeenschappelijke verklaringen met commissie en parlement vast te leggen. Eind 1981 zou de raad antwoord moeten geven op deze verlangens. Probleem blijft, dat het parlement nauwelijks machtsmiddelen heeft en daarom afhankelijk is van de goedgunstigheid van zijn tegenspeler. Op het enige terrein waar dit niet helemaal het geval is, namelijk de begroting, blijkt het parlement graag zijn tanden te laten zien; de laatste drie begrotingen gingen gepaard met hooglopende conflicten tussen raad en parlement.

De socialistische fractie

De problemen met betrekking tot de samenhang van de fractie, die in een vorig jaarverslag werden gesignaleerd, zijn helaas gedurende deze verslagperiode allerm minst opgelost. Wie de politieke ontwikkelingen heeft gevolgd, kan zich daarover niet verbazen.

In de eerste plaats beïnvloedt het besluit van het Labourkongres om zodra Labour weer regeringspartij zal zijn, de Europese gemeenschap te verlaten, de opstelling van een aantal Labour-afgevaardigden in het Europese parlement. Men kan eigenlijk slechts verbaasd zijn dat zij nog redelijk normaal blijven functioneren. De overgrote meerderheid van de Labourleden staat op het standpunt, dat óók de anti-marketeers hun werk in het Europese parlement loyaal moeten blijven doen. De andere leden van de socialistische fractie stellen zich daarentegen zeer tolerant op en blijven hen als volwaardige fractiegenoten aksepterén. Toch levert deze politieke situatie natuurlijk bij tijd en wijle - vooral als het gaat om vraagstukken die de bevoegdheden van de verschillende instellingen betreffen - moeilijkheden op.

Voor de PASOK-leden die inmiddels tot de socialistische fractie zijn toegetreden geldt hetzelfde. Hoezeer men ook verheugd kan zijn over de grote verkiezingsoverwinning van de Griekse socialistén, de situatie is er slechts moeilijker door geworden, omdat men nog meer dan vroeger geneigd is zich strikt langs de door de partijleiding uitgezette lijnen te bewegen. Daarenboven bestaan ook tussen de andere (groepen van) fractieleden nog wel enkele verschillen van opvatting, zodat het ook in de achter ons liggende verslagperiode nogal eens is voorgekomen dat de fractie bij belangrijke stemmingen verdeeld was.

Een snelle ontwikkeling naar meer homogeniteit is niet te verwachten, daarvoor blijven de leden van de fractie te sterk gebonden aan nationale partijprogramma's. Ook voor de PvdA-leden van de fractie blijft het eigen verkiezingsprogramma de basis voor het politiek handelen. Dat neemt natuurlijk niet weg dat soms een meer Europees kompromis geaksepteerd wordt, vooral wanneer het uiteindelijke effect hiervan naar hun inschatting het nagestreefde doel beter dient dan het roemloos ondergaan met het eigen standpunt.

Dat aan deze kompromisbereidheid grenzen gesteld moeten worden spreekt vanzelf. Een voorbeeld hiervan voor de PvdA-leden is de kwestie van de kernenergie, waar nou eenmaal tussen wel en niet bevorderen niet te middelen valt.

Wie denkt dat als gevolg hiervan het leven binnen deze fractie slechts kommer en kwel is, vergist zich. Ondanks onderlinge meningsverschillen blijkt het socialisme een zodanig bindmiddel te zijn, dat de onderlinge verstandhouding goed blijft. Een duidelijk bewijs daarvan bleek tijdens de - buiten de verslagperiode vallende - verkiezing van Piet Dankert tot parlamentsvoorzitter. Een op dit punt eensgezinde fractie wist door verstandig manoeuvreren tot dit fantastische resultaat te komen.

De PvdA-groep

De negen PvdA-leden van het parlement hebben een in verhouding

tot hun aantal grote bijdrage geleverd, zowel in de socialistische fractie als in het parlement. Hiervoor zijn in het bijzonder twee redenen. De politieke en organisatorische samenhang van de groep en de aanwezigheid op de belangrijkste plaatsen en momenten. De groep is in staat gebleken op alle belangrijke politieke punten tot een eensgezind optreden te komen. Deze punten, waarop elders uitvoeriger wordt ingegaan, waren de begroting, de hervorming van het landbouwbeleid, de zetel en bevoegdheden van het parlement en de herstructurering van EG-beleid en begroting. Ook op andere terreinen - ontwikkelingssamenwerking, milieubeleid, vervoerspolitiek, emancipatie, kernenergie, consumentenbeleid - kan het direkt betrokken groepslid op steun van haar of zijn kollega's rekenen. Het veelvuldige onderlinge contact, zowel in als buiten de formele groepsvergadering, heeft dit mede mogelijk gemaakt.

De PvdA is in alle commissies van het parlement vertegenwoordigd, alsook in het dagelijks bestuur van fractie en parlement. Belangrijker is de aanwezigheid en inbreng bij alle belangrijke debatten en in het bijzonder stemmingen. De PvdA-ers wisten, waarschijnlijk meer dan welke andere delegatie ook, hun overeenstemming om te zetten in stemmen.

Minder bevredigend verliep het contact van de groep met de partij. Naast de moeilijkheden, die inherent zijn aan het feit dat vier weken per maand gewerkt moet worden buiten Nederland (een week parlements zitting in Straatsburg, een week fractie in Brussel en twee weken commissievergaderingen in Brussel), speelt de geringe kennis van en belangstelling voor de EG-politiek zowel bij de partij en haar vertegenwoordigers in Nederland als bij het overige publiek hierin een grote rol.

Officieel verloopt het contact tussen de leden van het Europese parlement en de verschillende geledingen van de partij via de STEP (Stuurgroep Europese politiek), die na de direkte verkiezingen in 1979 door een besluit van de partijraad in het leven is geroepen. De Europarlementariërs, de gewestelijke vertegenwoordigers en enkele geledingen waren in ieder geval altijd op de vergaderingen aanwezig, andere geledingen (waaronder partijbestuur en Tweede Kamerfractie) lieten te vaak verstek gaan. Hierdoor bleef de STEP te lang steken in een soort oprichtingsfase, waarin de voornaamste aandacht werd gericht op procedures en organisatie.

Tegen het einde van de verslagperiode is in deze situatie belangrijke verbetering gekomen door afspraken die tot een betere opkomst leiden en door de agenda zo veel mogelijk op goed voorbereide inhoudelijke onderwerpen te richten.

De vooruitgang die bij de STEP te bespeuren valt en de ruime aandacht voor de Europese politiek in de BKB (Brede Kommissie Buitenland) zijn ook te danken geweest aan de medewerker, die sinds ja-

nuari 1981 mede voor dit doel op het internationale sekretariaat in dienst is gekomen. Zijn indiensttreding heeft ertoe geleid dat de leden van het Europese parlement zowel op het partijbureau als bij de Tweede Kamerfractie een kontaktpersoon hebben, die voor structurele en incidentele contacten met partij en fractie zorg draagt.

Zo goed en zo kwaad als het ging hebben de Europarlementariërs overleg gevoerd met de hun toegewezen gewesten. De genoemde problemen van aanwezigheid in Nederland en belangstelling binnen de gewesten waren ook hier factoren van betekenis.

De geschetste moeilijkheden hebben onder andere tot twee initiatieven geleid voor 1982. Ten eerste bereiden de Europarlementariërs een informele kampanje voor, een periode waarin met zoveel mogelijk groeperingen binnen de partij spreekbeurten en discussies zullen worden georganiseerd over het werken in het Europese parlement. Ten tweede wordt een discussienota over de PvdA en de Europese gemeenschap opgesteld, die eind 1982/begin 1983 uitgebreid in de partij bediscussieerd kan worden als voorbereiding op de besluitvorming over het Europese verkiezingsprogramma voor de verkiezingen van juni 1984.

Kommissies van het Europese parlement

1. Economisch en sociaal beleid

a. Begroting

Door de groei van de werkzaamheden van Piet Dankert in het bureau van het parlement was het moeilijk de activiteiten in de begrotingskommissie op het peil van de voorgaande jaren te handhaven. Hij bleef koördinator van de fractie voor begrotingszaken en had met name een flink aandeel in de debatten over de herstructurering van beleid en begroting (mandaat van 30 mei). Daarnaast fungeerde hij in hoofdzaak als tweede woordvoerder voor de begroting 1982. Over de noodzakelijke herstructurering van beleid en begroting is regelmatig overleg gevoerd, in het bijzonder met de Tweede Kamerfractie. Hoewel de raad pas in de loop van 1982 besluiten zal nemen over de voorstellen van de kommissie, zijn verschillende elementen al volop in discussie. Voor de PvdA zijn van belang de landbouwvoorstellen, omdat die direkt de huidige voordelige positie van Nederland raken, de uitbouw van het regionale en sociale beleid die nodig is om te verhinderen dat lidstaten die minder baat vinden bij het landbouwbeleid maatregelen nemen die tot een verzwakking van de gemeenschappelijke markt leiden en de vraag onder welke voorwaarden tot een doorbreking van het 1%-plafond mag worden besloten. (De EG-begroting wordt uit eigen middelen gefinancierd, waaronder de in alle lidstaten

geheven BTW tot een maximum van 1% van de totale BTW-opbrengst.)

In 1982 zal 0,92% van de BTW-opbrengst worden benut. Voor nieuw te ontwikkelen beleid blijft weinig ruimte, zelfs al wordt het mogelijke gedaan om tot besparingen in de landbouwsector te komen.

Met de toetreding van Spanje en Portugal tot de gemeenschap (de bedoeling is per 1 januari 1984) worden de problemen helemaal nijpend. Aan de ene kant wordt het BTW-plafond gezien als een goede hefboom om het landbouwbeleid te hervormen, aan de andere kant vormt de stagnatie, mede door gebrek aan middelen, op andere beleidsterreinen een bedreiging voor zowel het principe van een gemeenschappelijk landbouwbeleid als voor de gemeenschappelijke markt. Hoewel de PvdA-Tweede Kamerfractie en de PvdA-leden in het Europese parlement het eens werden over de voorwaarden die aan een uitbreiding van de middelen van de EG moeten worden gesteld, blijft het een politiek-strategische vraag die naarmate de tijd verstrijkt moeilijker zal zijn te beantwoorden.

Ook dit jaar leidde de begrotingsbehandeling tot een konflikt tussen raad en parlement, waarin met name de beslissing van het parlement de voedselhulp van de gemeenschap te vergroten centraal stond. Naast aspecten van ontwikkelingshulp is hier vooral een institutioneel probleem aan de orde, dat betrekking heeft op de bevoegdheid van het parlement zèlf te beslissen welke uitgaven van de gemeenschap een niet-verplicht karakter hebben en waarover het parlement dan het laatste woord heeft. Dank zij een amendement-Fich/Dankert werd de EEG-hulp aan Turkije op basis van het vierde financieel protocol uit de begroting gehaald.

Belangrijk was ook dat de raad het streven van het parlement om een deel van de sociale kosten van de herstructurering van de staalindustrie uit de EEG-begroting te betalen na twee jaar strijd akcepteerde en circa 150 miljoen gulden in de aanvullende begroting 1981 opnam.

In de begrotingskontrolekommissie bereidde Dankert een rapport voor over de kosten van de gesubsidieerde uitvoer van graan uit de gemeenschap. Het ziet er naar uit dat daarbij belangrijke besparingen mogelijk zijn.

Voorts werd op basis van informatie uit Nederland bereikt dat kommissaris Davignon de veel te royale kontrakten voor de inspekteurs, die de uitvoering van de gemeenschapsmaatregelen met betrekking tot de staalindustrie in de bedrijven moeten controleren, in de tweede controleperiode aanzienlijk minder royaal werden.

b. Sociale zaken en werkgelegenheid

In deze commissie van het parlement heeft Johan van Minnen gepleit voor arbeidstijdverkortung en deeltijdbanen, niet als panacee tegen

de werkloosheid als geheel, maar als het onder de omstandigheden meest direkte en effectieve middel om het verval van arbeidsplaatsen tegen te gaan.

In alle nationale parlementen wordt betoogd, dat er nauwelijks een nationale aanpak van de werkloosheid mogelijk is, omdat het zo'n internationaal verschijnsel betreft. Als je dan de logische konsekwentie uit deze verontschuldiging trekt en het probleem te lijf wilt gaan in het dientengevolge meest voor de hand liggende lichaam, zijnde het Europese parlement, krijg je onmiddellijk van alle nationale regeringen nul op het request zodra het om de benodigde gelden gaat.

Op een begroting van zestig miljard gulden wordt het Europese sociaal fonds in schamele miljoenen gemeten. Het meest concrete antwoord van de ministerraad was aanvankelijk een kille "pro memoriepost". Pas nadat het parlement zijn sociale staalpost andermaal opvoerde bij monde van commissiewoordvoerder Van Minnen, deed de raad een concessie en fournerde het voor 1982 gevraagde bedrag van ruim 300 miljoen gulden. Opnieuw in feite geen begrotingsrecht van het parlement, maar een begrotingsgunst van de raad. En bovendien een minimaal bedrag in plaats van een sociale vernieuwing in de richting van ook andere industrietakken, waar minstens even hevige structuurveranderingen aan de gang zijn als in de staalsektor het geval is. (Ford-Amsterdam bij voorbeeld viste uiteindelijk volledig achter het Europese net. De inschakeling van de socialistische fractie, geïnspireerd door de fractievergadering van maart 1981 in Amsterdam, resulteerde in het inschakelen van het Europese parlement, inclusief debat, motie, vastpinnen commissie. Helaas, zo werden meteen de grenzen getrokken. De commissie zag geen heil in overleg met de Europese industriebonden, de Nederlandse regering liet na het Europese sociaal fonds in deze richting open te breken.) Dit is inderdaad alleen mogelijk wanneer een nationale regering ook zelf wat onderneemt, wat weer inhoudt dat het de nationale overheid ook wat kost.

Al heeft de regering-Mitterrand inmiddels de PvdA-term "Europese sociale ruimte" overgenomen, toetssteen zal zijn in hoeverre van die machtskant nu ook de materiële doorbraak in de raad komt.

c. Economisch-monetaire politiek

Het meerjarenprogramma van de commissie voor de totstandbrenging van de douane-unie was aanleiding voor het Europese parlement om aan te dringen op de verlegging van de controles die bij de binnengrenzen plaatsvinden, ten einde het oponthoud aan de grenzen te verminderen.

Ook werd gesteld, dat hoogste prioriteit aan de opheffing van technische handelsbelemmeringen binnen de EG moet worden toegekend.

Met betrekking tot de boekenprijzen verwachtte het Europese parlement een duidelijke uitspraak van de commissie over de toepasselijkheid van de mededingingsvoorschriften op boeken. Bij de bepaling van boekenprijzen dient rekening te worden gehouden met de bijzondere rol van het boek voor onderwijs en cultuur. De lidstaten moeten de mogelijkheid behouden om publikaties van minderheden te steunen.

Gevraagd werd om een gemeenschappelijke aanpak voor de auto-industrie, zoals maatregelen ter stimulering van een doeltreffende buitenlandse handelspolitiek, verbetering van de mededinging op de interne markt, meer onderzoek en een passende herstructurering van de industrietak, waarbij volledig rekening wordt gehouden met de sociale gevolgen van een dergelijke aanpak, met name door de werknemersvertegenwoordigers hierbij te betrekken.

In verband met de voorgenomen sluiting van de Fordfabriek in Amsterdam werd een resolutie-Albers aangenomen, die aandrang op overleg met de Europese Metaalbewerkersfederatie en inschakeling van het sociaal fonds. De Europese commissie heeft het echter volgens mededeling van de commissaris Ivor Richard (Labour Party) niet geëigend geoordeeld formele contacten met de EMF over het specifieke Fordprobleem Amsterdam te openen en de Nederlandse regering heeft het blijkbaar niet wenselijk geacht een beroep op het sociaal fonds te doen. In verband met de handelwijze van de Forddirectie was het van belang dat het verslag Caborn (Labour Party) werd afgerond met een resolutie waarin het Europese parlement erkent dat internationale ondernemingen een bijdrage kunnen leveren aan de economische groei, maar dat hun eventuele negatieve effecten moeten worden beperkt. Daartoe moeten de mededingingsregels strikt worden toegepast om misbruik te voorkomen en bindende regelingen of mondiale overeenkomsten worden uitgewerkt, die er borg voor staan dat de multinationals in de ontwikkelingslanden krachtiger tot de ontwikkeling van deze landen zelf bijdragen. Grondregels moeten worden vastgesteld voor buitenlandse investeringen en met klem wordt gewezen op de noodzaak van overleg met de werknemers in zowel nationale als multinationale ondernemingen.

De debatten over het vijfde programma voor middellange economische politiek worden beheerst door de vraag hoe door inflatiebestrijding en door loonmatiging, alsmede door kostenvermindering voor sociale zekerheid het concurrentievermogen van de industrie in de EG kan worden hersteld. Van socialistische zijde is daarentegen geëist, dat bij aanpassing van de loonprijsindex de lagere inkomens moeten worden beschermd ter handhaving van de koopkracht. Tevens zal de sociaal-economische politiek in de EG moeten worden getoetst aan de uitbreiding van de werknemersrechten inzake investeringsbeslissingen. De behandeling van de vijfde richtlijn betreffende

de medezeggenschap van de werknemers en de structuur van naamloze vennootschappen, alsmede de Vredeling/Davignon-richtlijn inzake de voorlichting en raadpleging van werknemers in ondernemingen met een ingewikkelde en in het bijzonder een transnationale structuur is een toetssteen voor het te voeren beleid, maar ook voor de toekomstkansen van de Europese gemeenschap.

d. Vervoerspolitiek

In de verslagperiode is de behandeling van een aanzienlijk aantal vervoersvraagstukken op gang gekomen. Het Europese parlement heeft zich uitgesproken voor een kompromis inzake de harmonisering van de laadgewichten van vrachtwagens tot een maximum van 40 ton, hetgeen door de Europese commissie is overgenomen.

Gezien het toenemend aantal ongevallen op zee waarbij mensenlevens verloren gaan en zeeën en kusten worden verontreinigd, legde het Europese parlement de nadruk op de noodzaak van onmiddellijke en uniforme toepassing - nog voor de officiële ratifikatie - van de diverse internationale overeenkomsten inzake de veiligheid van de scheepvaart en de voorkoming van verontreiniging.

Het rapport-Albers betreffende energiebesparing in het vervoer werd vastgesteld met de nadruk op de grotere rol van het openbaar vervoer, in het bijzonder de spoorwegen. De overheid moet niet aarzelen door middel van belastingmaatregelen en een vergunningensysteem verschuivingen in het vervoer van personen en goederen te bewerkstelligen, hetgeen ertoe moet leiden dat de energiebesparende vervoermiddelen en -technieken de voorkeur verkrijgen.

Ook zal de EG de investeringen moeten ondersteunen ter opheffing van knelpunten in het verkeer in het bijzonder aan de binnen- en buitengrenzen van de gemeenschap. In een resolutie naar aanleiding van een memorandum van de commissie over de ontwikkeling van de luchtvaart sprak het Europese parlement zich uit voor een gematigde liberalisering van de luchtvaarttarieven zonder dat de sociale voorwaarden, de arbeidsomstandigheden, de veiligheid en de dienstverlening daarvan nadelige gevolgen ondervinden. Voor wat de beveiliging en de afwikkeling van het luchtverkeer betreft, kiest het Europese parlement voor taakuitbreiding van Eurocontrol en handhaving van het centrum Beek bij Maastricht.

Een voorstel van de commissie om het aantal gemeenschapsvergunningen voor het goederenvervoer over de weg uit te breiden werd ondersteund onder verzet van de afgevaardigden uit de BRD, die van mening zijn dat iedere uitbreiding van het wegtransport moet worden voorkomen. In de praktijk betekent dit het handhaven van het stelsel van ritvergunningen voor het gebied van de BRD en Frankrijk, hetgeen strijdig is met de verdragsbepalingen inzake de vrijmaking van

het goederenvervoer.

Namens de socialistische fractie werd aandacht gevraagd voor de geringe vorderingen met de sociale harmonisatie in de binnenscheepvaart en werd bezorgdheid uitgesproken over de slechte naleving van de bestaande verordening voor het wegtransport.

Met socialistische afgevaardigden uit Oostenrijk en Zwitserland werd overleg gevoerd over de toenemende transitproblemen in die landen, mede ten gevolge van de toetreding van Griekenland tot de EG.

Bij de raad werd aangedrongen op de goedkeuring van de verordening betreffende het verlenen van bijstand voor projecten van gemeenschappelijk belang op het gebied van de vervoersinfrastructuur, zodat het mogelijk wordt om financiële steun te verlenen bij de aanleg van een doorgaande autoweg door Oostenrijk.

e. Energie en onderzoek

Op dit terrein is nog steeds geen gemeenschappelijk beleid verwezenlijkt. De laatste mededeling van de commissie aan de raad bevat de volgende punten:

- voldoende investeringen, zowel in andere energiebronnen dan olie als in energiebesparing;

- uitwerking van een gemeenschappelijk beleid voor de aanpak van prijsvaststelling en belastingheffing, alsmede ten aanzien van onderzoek en ontwikkeling op energiegebied.

Het zullen wel weer vrome wensen blijven, gezien de begroting en de houding van de raad. Vijfenzeventig tachtig procent van de totale begroting voor energie en onderzoek gaat naar posten voor kernenergie en kernfusie. Phil Viuhoff, het PvdA-lid van de desbetreffende commissie, besteedt het grootste deel van haar tijd aan pogingen om de meerderheid in de commissie ervan te overtuigen dat men af moet van het idee dat kernenergie de oplossing voor de energievoorziening van de toekomst is. Het bevorderen van onderzoek naar alternatieve energiebronnen moet mogelijk worden gemaakt door geld over te hevelen van de kernenergiesektor. Over een "evenwichtiger" verdeling van de gelden bestaat geen verschil van mening bij de socialisten, wèl over het al of niet toepassen van kernenergie. De socialistische fractie heeft prioriteiten vastgesteld in de volgende volgorde:

1. energiebesparing;

2. ontwikkeling alternatieve energiebronnen;

3. meer gebruik van kolen

en als deze drie zaken niet voldoende blijken om de energievoorziening op peil te houden:

4. kernenergie, mits de veiligheid is verzekerd en het afvalprobleem is opgelost.

Het laatste punt wordt door de Nederlandse socialisten bestreden.

Omdat er geen "serieuze" bedragen voor de eerste drie zaken beschikbaar worden gesteld volgt al snel de konklusie dat kernenergie moet.

Het parlement is een veel groter probleem dan de fractie zoals bleek uit de goedkeuring door een grote meerderheid van het rapport-Seligman (Engelse konservatief) met een warm pleidooi voor kernenergie. Hoewel het voorstel van Phili Viehoff voor een moratorium op de bouw van kerncentrales totdat de veiligheids- en afvalproblemen zijn opgelost geen kans maakte, werd wel een uitspraak gedaan voor meer inspraak over de grenzen heen bij de bouw van kerncentrales in grensgebieden. Verder was Phili Viehoff mede-indienster van resoluties waarin gevraagd werd zonne- en windenergie te bevorderen.

f. Milieubeleid

Hemmo Muntingh heeft zijn activiteiten ten aanzien van het milieubeleid van de gemeenschap gericht op de begroting aan de ene kant en direkt werkende verordeningen en andere wettelijke maatregelen aan de andere kant.

Een belangrijk sukses was het op de begroting 1982 opgevoerd krijgen van een "milieufonds" nadat dit in de twee voorgaande jaren niet was gelukt. Eveneens van principieel belang was de, weliswaar pro memorie, post voor beleid ten aanzien van ecologische aspecten van het ontwikkelingsbeleid. Ten slotte is vermeldenswaard dat de milieukommissie met in haar kielzog het parlement het streven, verwoord in een rapport-Muntingh, om het milieubeleid niet langer als een sektorbelang te zien maar als iets dat in alle beleidssectoren moet worden meegenomen en budgettair vertaald, heeft overgenomen.

Toen het direkt gekozen parlement in 1979 aantrad was er op het gebied van natuurbescherming slechts één wetgevende tekst, de vogelrichtlijn. In de verslagperiode zijn daar bijgekomen teksten betreffende de bescherming van walvisachtigen en de bescherming van bedreigende planten en dieren en hun natuurlijk milieu. Beide rapporten werden door Hemmo Muntingh voorbereid.

Wat het inwerkingtreden van de Conventie van Washington over de import van bedreigde dier- en plantesoorten betreft zijn de moeilijkheden met het Nederlandse parlement, dat het recht wilde behouden op verdergaande maatregelen, opgelost maar in de ministerraad ligt Denemarken nog steeds dwars omdat dit land de bevoegdheden van de EG op dit terrein niet wil erkennen.

Ten aanzien van de Rijnproblematiek en in het bijzonder het zoutverdrag lijkt een oplossing nog ver weg. Een nieuwe mogelijkheid om de Fransen tot medewerking te dwingen wordt door de kommissie onderzocht naar aanleiding van vragen van Hemmo Muntingh over aspecten van concurrentievervalsing.

Het milieubeleid in de EG wordt uitgevoerd in het kader van "milieuactieprogramma's". Het derde programma zal in 1982 in werking moeten treden. Door een impasse bij de raad bleef een groot aantal uitvoeringsbeslissingen tussen 1976 en eind 1981 liggen, hoewel er kant en klare wetsteksten waren. Eind 1981 is eindelijk een compromisoplossing bereikt, waardoor verwacht mag worden dat de situatie in de nabije toekomst met name waar het gaat om wetgeving op het gebied van de waterverontreiniging zal verbeteren.

In het nieuwe milieuactieprogramma staat voor het eerst een apart hoofdstuk over ecologie en ontwikkeling, hetgeen de weg opent voor meer communautaire hulp aan ontwikkelingslanden volgens de doelstellingen van de "World Conservation Strategy (WCS)".

Ook op milieugebied liggen de grootste problemen in de Derde Wereld. Problemen, die op den duur de ontwikkelings- en zelfs overlevingskansen van grote bevolkingsgroepen sterk kunnen verminderen. Vandaar de grote prioriteit die deze problematiek in de verslagperiode heeft gekregen. Resultaten waren in het kort de aanvaarding door het parlement van een resolutie over de "World Conservation Strategy", de opneming in het rapport-Albers van een hoofdstuk "Ecologie en ontwikkeling" en de opneming in de begroting van de al genoemde pro memorie-post. De door Hemmo Muntingh opgerichte partijwerkgroep "Ecologie en ontwikkeling" zal in de PvdA aandacht blijven vragen voor deze problematiek, terwijl ook naar mogelijkheden voor maatregelen op nationaal en EG-niveau wordt gezocht.

g. Landbouw en visserij

Hoewel het huidige landbouwbeleid nog steeds een groot deel van de begroting opeist (afhankelijk van de prijzen op de wereldmarkt 60 tot 70%) is in de afgelopen periode de noodzaak het beleid te hervormen door parlement, commissie en raad aanvaard. Dit natuurlijk mede vanwege de begrotingsproblemen, maar ook de toenemende sociaaleconomische ongelijkheden tussen armere en rijkere regio's hebben geleid tot bezinning over het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Aan de structurele overschotproductie van melk, graan, suiker, vlees en wijn zal na de toetreding van Spanje en Portugal ook een enorme hoeveelheid olijfolie worden toegevoegd.

Binnen de socialistische fractie is hard gewerkt aan een gezamenlijke visie voor hervorming van het landbouwbeleid. Een drietal principes zijn hierbij algemeen aanvaard:

- een eerlijker inkomensverdeling tussen de landbouwers;
- grotere sociaal-economische gelijkwaardigheid tussen de regio's;
- verbetering van de afzetmogelijkheden van verwerkte landbouwproducten voor ontwikkelingslanden op de Europese markt.

De discussie is blijven steken bij de vraag welke beleidsinstrumenten

noodzakelijk zijn voor deze hervorming. Twee meningen stonden in de socialistische fractie tegenover elkaar, namelijk:

1. de budgettaire benadering: via prijsverlaging moet het marktevenwicht worden hersteld terwijl sociale problemen in de landbouw door middel van gereguleerde en beperkte inkomstenstoelagen uit de nationale begrotingen worden gefinancierd. Alleen armere regio's worden uit de Europese begroting geholpen;

2. de sociaal-ekonomische benadering: via produktieregulatie en produktieverdeling per bedrijf worden de overschotten afgebouwd en de schaalvergroting en industrialisatie tegengegaan. Het prijsbeleid dient het gezinsbedrijf een redelijk inkomen te garanderen, terwijl degressieve prijsgaranties ervoor zorgen dat grote bedrijven minder worden bevoordeeld. Armere regio's krijgen een speciale regeling van inkomstenstoelagen. Voor oudere landbouwers wordt de bedrijfsbeëindigingsregeling verbeterd, zodat jonge boeren de kans krijgen hun produktiekwota over te nemen.

De Engelse en Duitse leden van de socialistische fractie voelen meer voor de eerste, budgettaire benadering. In het rapport-Castle zijn hun ideeën nader uitgewerkt. In samenwerking met de Franse, Belgische en Deense kollega's heeft Eisso Woltjer namens de PvdA-leden de uitwerking van de tweede lijn in de fractie verdedigd (rapport Woltjer/Pisani).

Het Europese parlement heeft zich in juni 1981 in hoofdlijnen achter de produktiebeheersing geschaard. Door een meerderheid, die bestond uit Engelse konservatieven, socialisten en Italiaanse kommunisten, is een "akseptabel" initiatiefrapport over de hervorming van het landbouwbeleid aanvaard. Veel van de door Eisso Woltjer ingebrachte amendementen zijn in dat rapport opgenomen. Op haar beurt heeft de Europese kommissie veel van het rapport in haar voorstellen overgenomen. De afwijzende houding van de Nederlandse regering op deze voorstellen is dan ook voor de PvdA-groep teleurstellend. Het afwijzen van elk sociaal element (geen heffingen voor kleinere producenten) en van elk milieu-aspekt (beperking van de intensiviteit) staat haaks op het door de PvdA verdedigde beleid.

De toetreding van Spanje en Portugal zal ook voor het landbouwbeleid de nodige problemen met zich brengen. In een in opdracht van de socialistische fractie door Eisso Woltjer opgesteld rapport wordt de houding van de fractie ten aanzien van de toetreding van Spanje en Portugal nog eens duidelijk geformuleerd:

- de toetreding mag niet vertraagd worden door landbouwkundige problemen en de onderhandelingen moeten vóór januari 1984 positief worden afgesloten;

- de problemen samenhangend met de toetreding dienen in solidariteit met de armere gebieden opgelost te worden. De financiële consequenties hiervan dienen door de rijkere lidstaten, ondanks hun eigen

sociaal-ekonomische problemen, gedragen te worden.

De PvdA is de enige groep vanuit Nederland die actief deelneemt aan de subkommissie visserij. Eisso Woltjer heeft een rapport opgesteld over de sociale aspecten van de visserij en is bezig met een initiatief-rapport over de visserij in de Middellandse zee.

h. Volksgezondheid en konsumentenbeleid

Door haar overwegend op landbouw en gemeenschappelijke markt gericht beleid neigt de Europese gemeenschap te veel een producenten- en te weinig een konsumentengemeenschap te zijn. Vandaar het belang van de kommissie, die ook volksgezondheid en konsumentenbeleid behandelt. Voor de PvdA is Annie Krouwel de eerst verantwoordelijke voor deze onderwerpen. In het verslagjaar was Annie Krouwel woordvoerder namens de socialistische fraktie voor de Europese gezondheidskaart en het opheffen van handelsbelemmeringen voor farmaceutische produkten (parallel import) en indienster van ontwerp-resoluties over een Europees handvest voor de rechten van de patiënt, produktie en gebruik van farmaceutische produkten, controle op de veiligheid van medische apparatuur en orgaantransplantaties en orgaanbanken.

In de kommissie-ad hoc voor de rechten van de vrouw bleek het in de resolutie op te nemen hoofdstuk over "Vrouw en gezondheid", waarvoor Annie Krouwel een belangrijke bijdrage leverde, controversieel vooral vanwege de abortusparagraaf. Andere belangrijke punten van haar hand in dit hoofdstuk waren de aanbevolen stimuleringsmaatregelen om de opleidings- en bijscholingsmogelijkheden van vrouwen in de gezondheidszorg te verbeteren, onderzoek naar het "huisvrouwensyndroom" en scholings- en vormingskursussen om de vrouw mondiger en beter geïnformeerd te maken voor wat betreft haar lichamelijk functioneren en gezondheid. Ten slotte werd bijzondere aandacht gevraagd voor de positie van buitenlandse vrouwen.

Voor het advies over het tweede konsumentenactieprogramma heeft de socialistische fraktie, bij monde van Annie Krouwel, vele amendementen ingediend ter versterking van de positie van de konsument. Gevraagd werd onder andere om een verhoging van de financiële middelen ten bate van de positie van konsumentenorganisaties, zodat zij meer tegenwicht aan de machtige producentenorganisaties kunnen bieden en een uitbreiding van de diensten van de Europese kommissie die zich met de konsumentenbescherming bezig houden. Helaas is een groot aantal amendementen verworpen omdat dit rechtse parlement nog altijd de kant kiest van de producent.

Voor de verbetering van verpakking, etikettering en kwaliteitsbewaking, in het bijzonder van levensmiddelen, zijn gemeenschappelijke verordeningen van direkt belang omdat alleen deze niet konkurren-

tievervalsend en dus marktverstoring werken.

Annie Krouwel was rapporteur voor de gezondheidsaspecten bij het handelsverkeer in vers vlees en woordvoerder voor de fractie bij voorstellen over schadelijke stoffen in voedingsmiddelen, levensmiddelenetikettering en drankverpakkingen.

i. Emancipatiebeleid

De ad hoc commissie Rechten van de vrouw sloot haar werkzaamheden af met het presenteren aan het parlement van een uitvoerige resolutie. In de februarizitting van 1981 vond het debat over deze resolutie plaats. De resolutie bevatte naast een aantal maatregelen ter bevordering van het naleven van de richtlijnen gelijke beloning en gelijke behandeling enkele voorstellen tot uitbreiding van deze richtlijnen (onder andere met betrekking tot pensioenen en belastingen).

Vanzelfsprekend werd ook aandacht besteed aan de richtlijn gelijke behandeling op het gebied van de sociale zekerheid die per 1 januari 1984 in de wetgeving van de tien Europese lidstaten moet zijn verankerd. Gelukkig bestaat niet in alle Europese lidstaten de neiging om (zoals in Nederland) het met de uitwerking van deze richtlijn niet zo nauw te nemen en in de praktijk hieraan te ontkomen door min of meer slim bedachte kostwinnersuitkeringen te introduceren. Toch moet worden vastgesteld, dat Nederland ook weer niet het enige land is waar zo iets dreigt te gebeuren.

Voorstellen werden verder gedaan op het gebied van onderwijsbeleid, gezondheidszorg en er werd veel aandacht besteed aan speciale maatregelen ten bate van vrouwen uit ontwikkelingslanden en aan bijzondere groepen zoals migrantenvrouwen en meewerkende vrouwen in gezinsbedrijven. Het debat spitste zich vooral toe op de paragraaf gezondheidszorg, waarin enkele voorzichtige formuleringen over vrijheid voor abortus waren opgenomen. De Nederlandse christen-democratische rapporteur werd door enkele van haar fractiegenoten zelfs van kindermoord beschuldigd.

Inmiddels heeft het parlement een onderzoekskommissie ingesteld, die de uitvoering van de resolutie moet bewaken en die deze resolutie onder andere kan toetsen aan een door de Europese commissie uitgebracht actieprogramma. Ien van den Heuvel en Annie Krouwel zijn lid van deze commissie.

j. Onderwijs en vorming

Phili Viehoff is lid van de commissie jeugd, cultuur, onderwijs, voorlichting en sport. Het zal duidelijk zijn dat het meest acute probleem dat mede in deze commissie wordt behandeld de jeugdwerkloosheid is. De socialistische coördinator van de sociale commissie en Phili

Viehoff als koördinator van de jeugdkommissie onderhouden nauw kontakt. Rapporten die in beide kommissies aan de orde kwamen waren: Betere beroepsopleiding met speciale aandacht voor meisjes, Overgang van school naar werk, Onderwijs aan gehandicapten en aan kinderen van migrerende ouders (rapport-Viehoff).

Wat de cultuur betreft hield de kommissie zich in het bijzonder bezig met de positie van regionale talen en kulturen en de rechten van etnische minderheden. Verder sprak de kommissie zich uit voor handhaving van de vaste boekenprijzen zoals die in het Nederlandse taalgebied bestaan. Veel van de initiatieven van deze kommissie, aanvaard door parlement en kommissie, zijn moeilijk uitvoerbaar vanwege de voortdurende beknipting van de raad op diverse posten in de begroting. Er moest zelfs in het geheel worden afgezien van zaken als: maatregelen betreffende gelijke kansen voor meisjes bij schoolonderwijs en beroepsopleiding en een modelproject voor onderwijs aan kinderen van migrerende werknemers. Op de raad van ministers van onderwijs, die in juni 1981 eindelijk weer bijeen kwam, werden besproken de erkenning van academische diploma's, de invloed van demografische wijzigingen op het onderwijs in de lidstaten en het verband tussen onderwijs en werkgelegenheid.

2. Buitenlands beleid

a. Europa als faktor voor de ontspanning

Bij verschillende gelegenheden heeft het parlement zich over belangrijke buitenlandse gebeurtenissen uitgesproken. Daaraan is ook van de kant van de Nederlandse socialisten, in het bijzonder Ien van den Heuvel als lid van de politieke kommissie, regelmatig een bijdrage geleverd. Herhaaldelijk als woordvoerder in het plenaire debat, altijd in de discussie in de fractie. Daarbij is uiteraard de doelstelling de in het Europese verkiezingsprogramma en in Weerwerk vastgelegde uitgangspunten, zo goed mogelijk in konkreet beleid te vertalen.

Dat heeft er in de verslagperiode onder andere toe geleid, dat we ons hard hebben uitgesproken, zowel over de gebeurtenissen in Afghanistan, als over Turkije. Het is in dit door rechts gedomineerde parlement gemakkelijker daarvoor steun te krijgen in het eerste dan in het tweede geval. Toch is het bijvoorbeeld ten aanzien van Turkije gelukt om met het kleinst mogelijke aantal stemmen het bevrozen van de voor het vierde financiële protokol uitgetrokken gelden erdoor te krijgen.

De verandering in opstelling van de ministers van buitenlandse zaken ten aanzien van het Midden-Oosten (verklaring-Venetië), waarbij eindelijk ook over de rechten van het Palestijnse volk werd gesproken, is door ons positief beoordeeld.

De socialistische fractie nam samen met de christen-demokratische fractie deel aan een delegatie naar El Salvador, die leidde tot een gezamenlijke resolutie waarin op onderhandelingen tussen de regerende junta en de bevrijdingsbeweging FDR werd aangedrongen. Een resolutie, die vooral de christen-demokraten door hun broeders in de Salvadoriaanse regering niet in dank is afgenomen, maar waar Max van der Stoep zich in de algemene vergadering van de VN namens de Nederlandse regering bij kon aansluiten, aldus het inmiddels gelanceerde Frans-Mexicaanse initiatief ondersteunend.

Opgemerkt moet worden, dat de eensgezindheid van de socialistische fractie in bovengenoemde zaken en in het mensenrechtenbeleid meestal vrij groot is.

Anders ligt het wanneer er van be/ontwapening sprake is. Dan moeten de Nederlandse socialisten opereren op de ene uiterste vleugel, met de Franse kameraden op de andere uiterste. Daartussen liggen vele schakeringen. Over het algemeen is het beleid: veiligheidsbeleid kan alleen aan de orde komen voor zover het de verantwoordelijkheid van de minister van buitenlandse zaken is.

Terwille van een eensluidend standpunt van de fractie proberen wij ons steeds zo koöperatief mogelijk op te stellen, wat van onze Franse vrienden eveneens gezegd kan worden. Juist omdat het in het Europese parlement niet om gedetailleerde uitspraken over de toegepaste middelen gaat, lukt het af en toe elkaar te vinden met behoud van ieders principes.

Het zogenaamde Genscher-plan, dat in het bijzonder is gericht op een versterking van de Europese Politieke Samenwerking (EPS: het "buitenlands beleid" van de gemeenschap) is door de socialistische fractie en de PvdA-leden met terughoudendheid begroet. Een beter functionerende EPS, waarin ook over veiligheidszaken wordt overlegd, biedt aan Nederland en de PvdA zeker de mogelijkheid meer invloed uit te oefenen dan wanneer Nederland alleen een stelling inneemt. Voorwaarden zijn echter wel, dat de lidstaten het recht behouden om na overleg eventueel hun eigen beleid dat afwijkt van dat van de andere toch door te zetten en versterking van de parlementaire controle, zowel nationaal als op het niveau van het Europese parlement, van wat in EPS-verband wordt besloten.

b. Mensenrechten

Het voorstel van Ien van den Heuvel, die van oktober 1980 tot november 1981 het roulerend voorzitterschap van de werkgroep mensenrechten van de politieke commissie vervulde, om de discussie over mensenrechten in het Europese parlement beter te structureren, heeft nog niet tot concrete resultaten geleid. Vermeld moet in dit verband wel worden dat op grond van het nieuwe reglement de ingevoer-

de procedure met betrekking tot urgente resoluties weliswaar nog vele vragen open laat, maar in ieder geval de chaotische werking van de urgentiedebatten heeft verkleind. Toch moet de discussie over de manier waarop het Europese parlement hier opereren moet, worden voortgezet.

De door Ien van den Heuvel ingediende resoluties over Guatemala en Uruguay werden met niet al te storende afzwakkingen aanvaard.

c. Ontwikkelingssamenwerking en handelspolitiek

Zoals in de vorige periode werd in de commissie ontwikkeling en samenwerking ook dit jaar weer grote aandacht besteed aan de begrotingspolitiek en aan de voorstellen van de commissie ter vaststelling van de prijzen van de landbouwprodukten. Als "spending-committee" heeft de commissie ontwikkeling en samenwerking uiteraard groot belang bij de behandeling van begrotingsvraagstukken en het streven was erop gericht voor ontwikkelingssamenwerking voldoende gelden op de begroting te krijgen. Geheel geslaagd zijn deze pogingen niet.

In de commissie zelf werden alle socialistische voorstellen (verhoging van de posten: hulp aan de niet-geassocieerde landen, mede-financiering voor niet-goevernementele organisaties, samenwerking op energiegebied met ontwikkelingslanden, voedselhulp) zonder meer geaksepteerd, maar het plenum dacht er anders over. Een combinatie van liberalen en Engelse konservatieven heeft er voor gezorgd dat niet al onze voorstellen de vereiste meerderheid behaalden.

Ook de vaststelling van de landbouwprijzen is elk jaar een gevecht tussen de groene lobby en diegenen die menen dat ook andere belangen moeten meetellen. Met nadruk werd er weer vanuit deze commissie voor gepleit dat de gemeenschap toetreedt tot het Internationale Suiker Akkoord en dat zonodig daarvoor onze eigen suikerproductie wordt afgeremd, dat onze grenzen open blijven voor de invoer van landbouwprodukten uit ontwikkelingslanden en met name van de armsten onder hen, en dat de voedselhulp politiek niet gezien mag worden als het verlengstuk van de door de landbouwpolitiek zelf gecreëerde overschotten maar een zelfstandig beleid dient te zijn, afgestemd op de behoeften van de ontwikkelingslanden zelf en ingepast in het kader van een veel ruimere voedselstrategie.

Die meer algemene aspecten van het landbouwbeleid ten aanzien van ontwikkelingslanden werden nog eens extra onderstreept ten tijde van de behandeling van de resolutie over De honger in de wereld. Deze resolutie, die een zelfstandig initiatief van het parlement was, is met vrijwel algemene stemmen door het parlement aangenomen en vormt sindsdien een soort bijbel voor die leden van het parlement, die zich met ontwikkelingssamenwerking bezig houden. Nog nooit eerder

heeft een politiek orgaan zich zo intensief bezig gehouden met het probleem van de honger in de wereld en bij elke beslissing die thans genomen wordt en die direkt of indirekt van belang is voor de ontwikkelings samenwerking wordt naar deze resolutie terug verwezen. Zij dient thans als ruggesteun in de begrotingsbehandeling voor de opvoering van de financiële middelen, om te pleiten voor het geven van een andere richting aan het voedselhulpbeleid en in het algemeen om kracht bij te zetten aan elk initiatief dat de ontwikkelingslanden ten goede komt.

Verschillende rapporten van Bob Cohen zijn in de afgelopen periode aangenomen: over het stelsel van algemene preferenties voor 1982; over de VN-konferentie betreffende de minst ontwikkelde landen en over de follow-up van die konferentie; over de verlening van voedselhulp aan de minst ontwikkelde landen en over de reis van een parlementaire delegatie naar Cambodja.

Met het toenemende protektionisme is het geen gemakkelijke taak op de bres te staan voor de belangen van de ontwikkelingslanden voor zover het de handelspolitiek betreft. Duidelijk bleek dat bij de behandeling van het rapport-Cohen over de algemene preferenties. Hoewel daarin gepleit werd voor een ruimhartiger houding van de gemeenschap op dat gebied, werden er toch verschillende amendementen ingediend die alle in protektionistische richting gingen en die door de meerderheid van het parlement ook werden aanvaard.

Gemakkelijker was de behandeling van de konferentie over de minst ontwikkelde landen. De konferentie zelf is een relatief succes geworden - niemand wilde het odium op zich laden tegen de armsten te zijn - en in het parlement werden het verslag en de aanbevelingen van Bob Cohen zonder veel strubbelingen aangenomen. In de komende jaren zullen wij nauwlettend blijven volgen wat er van de op de konferentie gedane beloften in de praktijk terecht komt en de nodige verdere aanbevelingen doen zo dat nodig mocht zijn.

In tussen heeft de Europese kommissie al een eerste initiatief genomen op speciaal iets voor de armste ontwikkelingslanden te doen.

Het voorstel om voor een bedrag van 40 miljoen rekeneenheden (112 miljoen gulden) voedselhulp te leveren aan die landen - voorstel waarover het parlement goedgunstig advies heeft uitgebracht - kan als eerste stap op een lange weg worden beschouwd. In de nabije toekomst zullen andere voorstellen volgen, met name om de voedselproductie in die landen op te voeren.

Het verslag van Bob Cohen over Cambodja werd eveneens zonder problemen goedgekeurd. In het begin van dit jaar is een kleine parlementaire delegatie van drie man, onder wie Bob Cohen, naar Cambodja gereisd om de voedselsituatie ter plaatse te bestuderen en na te gaan of de voedselhulpleveranties van de gemeenschap goed wer-

den gebruikt. In het verslag is er op aangedrongen verdere hulp te verlenen als dat noodzakelijk mocht zijn en als er om gevraagd wordt, terwijl er in het debat op is aangedrongen eventueel ook voedselhulpveranties aan Vietnam te hervatten.

In het kader van het debat over de Europese politieke samenwerking heeft Bob Cohen de resolutie van de socialistische fractie over de follow-up van het Cancunoverleg toegelicht. Het ging ons er vooral om in het politieke debat niet alleen over Oost/West-zaken te spreken, maar daarbij ook de Noord/Zuid-problematiek te betrekken. Wij verwachten dat met name de Europese gemeenschap zich zal inzetten om de globale Noord/Zuid-onderhandelingen weer op gang te brengen.

De activiteiten in de commissie buitenlandse economische betrekkingen zijn over het algemeen minder concreet. Behalve een initiatief van die commissie om de resultaten van het overleg in Genève over de afsluiting van het multivezelakkoord te beïnvloeden, is het overige werk van heel lange adem. De oorspronkelijke tekst over het multivezelakkoord - opgesteld door een Britse konservatief - was van zeer protektionistische aard en de socialistische amendementen, die alle in de richting gingen van een betere behandeling van met name de armste ontwikkelingslanden, werden helaas voor het merendeel verworpen.

Een rapport over de handelsbetrekkingen met de Comecon is door de commissie aanvaard, maar nog niet in het plenum behandeld; andere rapporten over de invloed van de landbouwpolitiek van de gemeenschap op de internationale handel, over de betrekkingen met Latijns- Amerika en over dumpingpraktijken in het internationale handelsverkeer zijn zelfs nog in behandeling binnen de commissie zelf.

Wel worden in deze commissie belangrijke initiatieven genomen met betrekking tot de positie van het parlement zelf en met name om de positie van het parlement te versterken bij de onderhandelingen die de gemeenschap voert met Derde Wereldlanden. Sommigen gaan zo ver dat ze het recht opeisen van ratifikatie door het parlement voordat een gesloten verdrag in werking kan treden, anderen eisen slechts een betere raadpleging en controle. Dit gehele complex van vraagstukken gaat overigens ver uit boven de exclusieve kompetentie van de commissie voor externe economische betrekkingen en heeft te maken met de toekomstige plaats van het parlement in het institutionele systeem van de gemeenschap.

VERSLAG PENNINGMEESTER

Dit is een kort verslag. Daarvoor zijn twee redenen aan te voeren. In de eerste plaats ligt het niet op de weg van een nieuwe penningmeester om een oordeel uit te spreken over het financiële beleid van een partijbestuur waarvan hij geen deel heeft uitgemaakt. Daarnaast is één van de belangrijkste punten van het verslag "het tekort van fl 322.000,--" reeds uitvoerig toegelicht in de brief van 26 maart 1982. Voor de volledigheid is deze brief - die deel uitmaakt van dit verslag - aan het eind van dit verslag afgedrukt.

Ik volsta daarom met een korte zakelijke opsomming van een tweetal kernpunten uit de jaarrekening 1980/1981.

1) In zijn rapport van 5 februari 1982 merkt de accountant op, dat de financiële positie van de partij per 30 september 1981 uitstekend te noemen was. Het gaat hier om een momentopname waarbij - gezien de ontwikkeling daarna - een kanttekening past. Dalende rente-opbrengsten, dalend ledental, dalende FBA-inkomsten leiden tot tekorten die het partijvermogen gaan aantasten. Het tekort van 1980/1981 ten bedrage van fl 322.000,-- kan wat dat betreft als de eerste aantasting worden beschouwd. Dat betekent dus structureel minder rente-inkomsten. Mede om die reden is in het kader van de begroting 1982/1983 en bij het meerjarenperspektief gezocht naar structurele bezuinigingen. Bij de begroting wordt daar verslag van gedaan.

2) Het ledental daalde in het verslagjaar met 3.370 leden of 3% en bedroeg per 30 september 1981 109.599. Niettemin bleven de totale inkomsten uit contributies op hetzelfde peil, doordat het dalend ledental gekompenseerd werd door de verhoogde contributies. Het betaalgedrag van de leden begint zorgen te baren: het percentage leden dat geen contributie betaalde nam toe van rond 5% tot bijna 6% van het ledental. Ook de termijnen van betaalachterstand zijn in vergelijking met vorig jaar opgelopen.

De in dit verslag gesignaleerde punten komen uitvoeriger terug bij de beleidsvoornemens in het kader van de begroting 1982/1983 en de meerjarenramingen.

WILLEM VERMEEND, penningmeester

Brief aan de leden van de partijraad (t.k.v. de leden van het partijbestuur en de gewestelijke besturen), letter PR-1, nummer C.44 d.d. 26 maart 1982.

Partijgenoten,

Tijdens de partijraad van 18 en 19 juni 1982 zal, zoals bekend, onder meer de jaarrekening 1980/1981 behandeld worden. Daarop vooruitlopend laten wij u nu reeds weten, dat deze rekening gekenmerkt zal worden door enerzijds meevallers, anderzijds forse tegenvallers. Dat laatste is de directe aanleiding voor dit schrijven.

In het kader van haar taakuitoefening heeft de financiële commissie (fiko) ernstig bezwaar gemaakt tegen de extra uitgave die vooral blijkt bij het verkiezingsbudget en met name bij het advertentiebudget daarin.

De fiko heeft het partijbestuur erop gewezen, dat zij niet om advies is gevraagd bij de extra uitgaven, hoewel op het moment van de beslissingen bekend was dat zij zouden leiden tot een overschrijding van het verkiezingsbudget.

Het partijbestuur is het met de fiko eens, dat dergelijke beslissingen overlegd behoren te worden met de fiko en heeft afspraken gemaakt die herhaling moeten voorkomen. Die afspraken behelzen ondermeer centrale aanmelding van voorgenomen uitgaven bij de sekretaris vóórdat daarvoor verplichtingen zijn aangegaan. Momenteel vindt er op dat punt een wekelijks rapportage plaats.

De fiko is van mening, dat de partijraadsleden reeds nu op de hoogte moeten worden gesteld van de overschrijdingen. Het partijbestuur is het daarmee eens, zoals moge blijken uit deze brief.

Zonder iets te willen afdingen op de terechte verontwaardiging van de fiko, willen wij kort verslag doen van de gang van zaken rond de overschrijdingen.

Verkiezingskongres

Op voorstel van het partijbestuur heeft de junipartijraad in 1979 besloten het verkiezingskongres van februari 1981 te laten voorbereiden in twee rondes: een meningsvormende en een besluitvormende ronde.

Voor de meningsvormende ronde zijn vier diskussienota's de partij ingestuurd over de onderwerpen economie, vrede en veiligheid, maatschappelijke strategie en emancipatie. Deze procedure heeft extra kosten met zich gebracht (fl 358.500,-), die zijn toeberekend aan het verkiezingskongres.

Verkiezingsbudget

Het vorige partijbestuur of, nauwkeuriger, de Polka (Politieke kampanjekommissie) heeft in de laatste tien dagen van de verkiezingskampanje extra advertenties laten plaatsen, hoewel het budget reeds besteed was. Op het moment dat de Polka deze beslissingen nam wist zij, dat er sprake zou zijn van een overschrijding van het budget. Zij achtte een overschrijding echter gerechtvaardigd, omdat de politieke situatie daartoe aanleiding gaf. Uit opiniepeilingen bleek, dat de partij slecht scoorde en dat vele PvdA-stemmers op kleine linkse partijen dreigden te gaan stemmen. Vooral de laatste week voor de verkiezingen kwamen daarbij nog enkele hetze-achtige tegenkampanjes, die nog werden versterkt door uitlatingen van vooraanstaande partijgenoten die het verkiezingsprogram in diskrediet brachten.

De overschrijding van het verkiezingsbudget is vooral veroorzaakt door het plaatsen van extra advertenties en het maken van meer folders dan oorspronkelijk in de bedoeling lag. Opiniecijfers hebben later aangetoond, dat de partij in die laatste week nog weer veel kiezers naar zich toe heeft weten te halen. Het is onze indruk dat de extra financiële inspanning dan ook niet voor niets is geweest.

Het valt te betreuren, dat vooraf geen overleg met de fiko heeft plaatsgevonden. Zonder dit goed te willen praten willen wij er toch op wijzen, dat de beslissingen soms binnen enkele uren moesten worden genomen.

De meeruitgave van het verkiezingskongres bedraagt samen met de overschrijding van het door de fiko vastgestelde budget voor de verkiezingskampanje: (fl 385.000,-- plus fl 546.500,--) is: fl 932.000,--.

Een gedeelte van deze meeruitgaven kon worden gedekt door fl 200.000,-- extra uit het verkiezingsfonds te gebruiken en het vrijvallen van een niet noodzakelijk gebleken extra reservering voor het tweejaarlijks kongres van fl 115.000,--. Samen met meevallers in de normale begroting kon hierdoor het uiteindelijke nadelig saldo over het boekjaar 1980/1981 nog worden beperkt tot fl 322.000,--.

Doordat de interestbaten (fl 770.000,--) overeenkomstig vroegere afspraken in hun geheel werden toegevoegd aan het kapitaal, steeg het kapitaal toch nog met fl 395.000,--.

Wij menen u hiermee naar behoren te hebben ingelicht. Het spreekt vanzelf, dat deze overschrijdingen tijdens de junpartijraad van 1982 besproken kunnen worden bij de behandeling van de jaarrekening 1980/1981.

(w.g.) MAX VANDEN BERG

(w.g.) WIM VAN VELZEN

(w.g.) WILLEM VERMEEND

64154.50

Hilversum, 5 februari 1982

Aan de Partijraad van de
Partij van de Arbeid
Nicolaas Witsenkade 30
1017 ZT AMSTERDAM

Mijne heren,

Hierbij bieden wij u aan ons rapport omtrent de jaarrekening
1980/1981 van de vereniging Partij van de Arbeid.

Evenals voorgaande jaren beslaat dit rapport uitsluitend het
landelijk bureau van de Partij.

De gewesten en de afdelingen, die in juridische zin onderdelen van
de vereniging zijn, worden daarin niet opgenomen.

De afzonderlijke jaarrekeningen van de gewesten en de afdelingen
zijn niet in onze controle begrepen.

Hetzelfde is het geval ten aanzien van de medewerkers bij de
Tweede Kamerfractie.

VERKLARING

Wij hebben de jaarrekening over het boekjaar 1 oktober 1980 tot en
met 30 september 1981 van het landelijk bureau van de vereniging
Partij van de Arbeid gecontroleerd.

Op grond van ons onderzoek zijn wij van oordeel dat de in dit rapport
opgenomen jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de
samenstelling van het vermogen op 30 september 1981 en van het
resultaat over het op die datum geëindigde boekjaar.

De financiële administratie funktioneert naar behoren.

De bewaking van de feitelijke inkomsten en uitgaven geschiedt door maandelijks kostenoverzichten, welke tijdig tot stand komen.

Eventuele afwijkingen van de goedgekeurde begroting kunnen zodoende regelmatig worden gesignaleerd en geanalyseerd.

Deze bewaking is doelmatig voor zover het betreft min of meer periodieke inkomsten en uitgaven.

Voor grotere incidentele bestedingen is deze registratie achteraf onvoldoende.

Om deze reden vindt dan ook voor verkiezingsuitgaven een aparte registratie van de aangegane verplichtingen plaats, zodat de afwijking met het vastgestelde budget in principe van dag tot dag is vast te stellen.

Om deze registratie zinvol te laten zijn dienen de aangegane verplichtingen wel vooraf vastgelegd te worden.

Voor het verkiezingskongres en in de periode direkt voor de verkiezingen zijn een aantal verplichtingen aangegaan, welke het beschikbare budget ver te boven gingen.

Ten laste van de exploitatie over het verslagjaar moest een bedrag van f 932.000 extra worden gedoteerd aan het Verkiezingsfonds als gevolg van deze overschrijding.

RESULTAAT

Vergelijking van de staten van baten en lasten over de jaren 1980/1981 en 1979/1980 geeft het volgende beeld (in duizenden guldens):

<u>Baten</u>	1980/1981	1979/1980	Meer/ (Minder)
Kontributies, netto	6.137	6.125	12
FBA en SGGP	1.136	1.030	106
Huuropbrengst	330	300	30
	<u>7.603</u>	<u>7.455</u>	<u>148</u>
<u>Lasten</u>			
Bestuur	976	837	139
Service-apparaat	2.134	2.041	93
Exploitatiekosten pand	173	-	173
Voorlichting en publiciteit	632	650	(18)
Kongres en partijraden	150	161	(11)
Sekretariaat buitenland	366	344	22
Rooie Vrouwen	493	429	64
Gewesten	23	22	1
Opbouwwerk zuidelijke gewesten	48	53	(5)
Fonds Internationale Solidariteit	34	70	(36)
Verkiezingsfonds	1.372	350	1.022
Aktie-sekretariaat	139	41	98
WBS, inclusief SGGP	860	794	66
Vormingswerk	215	214	1
Jongerenwerk	74	68	6
Evert Vermeer Stichting	53	44	9
Voorzieningen	294	195	99
Diversen	(111)	547	(658)
	<u>7.925</u>	<u>6.860</u>	<u>1.065</u>
<u>(Nadelig saldo) / Overschot</u>	<u>(322)</u>	<u>595</u>	<u>(917)</u>

Ten aanzien van het resultaat willen wij nog het volgende opmerken:

1. De bestemming van het overschot 1979/1980 werd door de Partijraad van 20 juni 1981 als volgt vastgesteld:

Verkiezingsfonds	f 150.000,-
Bijzondere verplichtingen personeel (effekt loonmaatregel voor 1981/1982)	70.000,-
Garantie verkiezingskosten jongeren	9.000,-
Kapitaal	<u>366.063,79</u>
Overschot 1979/1980	f <u>595.063,79</u> =====

De verdeling van dit overschot werd in de vergelijkende cijfers bij de jaarrekening reeds verwerkt.

2. Het tekort van het verslagjaar 1980/1981 ad f 321.706,55 werd in mindering gebracht op het kapitaal.

3. De inkomsten uit kontributies bleven vrijwel op hetzelfde peil. De verhoging van de kontributies per lid werden vrijwel geheel gekompenseerd door het dalend aantal leden.

Het ledental van de Partij over de laatste jaren is als volgt:

- 30 september 1977	109.659
- 30 september 1978	121.274
- 30 september 1979	118.522
- 30 september 1980	112.929
- 30 september 1981	109.559

Het ledental daalde in het verslagjaar met 3.370 leden of 3 %. De gemiddelde kontributie-ontvangst per lid steeg van f 74,48 naar f 77.67 of met 4,3 %.

Per betalend lid waren deze bedragen f 76,99 respectievelijk f 82,34. Het percentage leden dat geen kontributie betaalde nam enigszins toe van rond 5 % tot bijna 6 % van het ledental.

De totale ontvangst aan kontributies ontwikkelde zich ten opzichte van het voorgaande jaar als volgt:

- Bruto kontributies	daling	0,1 %
- Netto kontributies	stijging	0,2 %
- Kontributie-aandelen	daling	0,9 %

De kontributie-aandelen voor afdelingen en gewesten, uitgedrukt in een percentage van de bruto kontributies, vertoonden een geringe daling van 28,9 % in 1979/1980 naar 28,7 % in 1980/1981.

4. De intrestbete nam toe met rond f 92.000 tot f 770.000, hetgeen vooral werd veroorzaakt door het hogere rentepercentage.
De intrestbete wordt, dit jaar voor het laatst volledig, rechtstreeks toegevoegd aan het kapitaal.
5. In het verslagjaar werd aan salarissen en sociale kosten in totaal, exclusief de neveninstellingen, rond f 3.020.000 betaald tegenover rond f 2.630.000 in het voorafgaande jaar; een stijging van bijna 15 %.
Deze toename is enerzijds het gevolg van de algemene stijging van het salarispeil, anderzijds heeft de stijging betrekking op de toename van het aantal arbeidsplaatsen (o.a. actie-medewerker en conciërge/kantinebeheerder).
De salarissen en sociale kosten bleven in totaal rond f 15.000 binnen de begroting.
Daarbij dient te worden aangetekend dat naast de hiervoor vermelde salariskosten een bedrag van rond f 110.000 is gereserveerd als gevolg van het niet volledig uitbetalen van prijskompensaties en vakantietoelagen op grond van de loonmaatregelen.

6. De vergelijking tussen de begroting over 1980/1981 en de uitkomsten ,
geeft het volgende beeld (x f 1.000):

<u>Baten</u>	Begroot	Uit- komsten	Meer/ (Minder)
Kontributies, bruto	8.367	8.605	238
Kontributie-aandelen	2.474	2.468	(6)
Kontributies, netto	5.893	6.137	244
FBA en SGGP	891	1.136	245
Huren	330	330	-
	<u>7.114</u>	<u>7.603</u>	<u>489</u>
<u>Lasten</u>			
Bestuur	975	976	1
Service-apparaat	2.172	2.134	(38)
Exploitatiekosten pand	164	173	9
Voorlichting en publiciteit	721	632	(89)
Kongres en partijraden	147	150	3
Sekretariaat buitenland	358	366	8
Rooie Vrouwen	454	493	39
Gewesten	24	23	(1)
Opbouw zuidelijke gewesten	60	48	(12)
Fonds Internationale Solidariteit	70	34	(36)
Verkiezingsfonds	440	1.372	932
Aktie-sekretariaat	134	139	5
Dr. Wiardi Beckman Stichting en SGGP	860	860	-
Stichting Vormingswerk	202	215	13
Jongerenwerk	74	74	-
Evert Vermeer Stichting	53	53	-
Voorzieningen	183	294	111
Diversen	211	(111)	(322)
	<u>7.302</u>	<u>7.925</u>	<u>623</u>
<u>Tekort</u>	<u>(188)</u>	<u>(322)</u>	<u>134</u>

De begrote netto contributie-ontvangsten zijn volledig gerealiseerd (+ 4,1 %).

Deze meerinkomsten zijn als volgt te analyseren:

- gemiddeld betalend ledental 0,5 % lager dan begroot
- gemiddelde ontvangst per betalend lid 3,3 % hoger dan begroot
- contributie-aandelen in bruto contributie-ontvangsten 28,7 % tegenover 29,6 % begroot.

De ontvangen FBA-bijdragen (inclusief contributies SGGP) kwamen f 179.000 boven de begroting.

Daarnaast werd over voorgaande jaren nog f 66.000 meer ontvangen dan de f 75.000 die begroot waren.

De overschrijding van de lastenzijde met f 623.000 is als volgt samen te vatten:

Meeruitgaven verkiezingsfonds	f	932.000
Reservering niet uitbetaalde prijskompensatie 1980/1981		111.000
Diversen (o.a. nagekomen baten en vrijval reserve kongres)	(322.000)
Minder nadelig exploitatiesaldo 'Voorwaarts'	(105.000)
Overige posten per saldo		7.000
	f	<u>623.000</u>
		=====

FINANCIELE POSITIE

Uit onderstaand vergelijkend overzicht moge de ontwikkeling van de financiële positie blijken (x f 1.000):

	<u>30-9-1981</u>	<u>30-9-1980</u>
Dadelijk beschikbare middelen	5.842	7.639
Vorderingen op korte termijn	1.231	1.367
Beleggingen	1.963	-
	<u>9.036</u>	<u>9.006</u>
Schulden op korte termijn	1.912	1.871
Voorzieningen en bestemmings-reserves	1.468	1.283
Fondsen	1.851	2.442
	<u>5.231</u>	<u>5.596</u>
<u>Werkkapitaal</u>	<u>3.805</u>	<u>3.410</u>
	=====	=====
Kapitaal	6.805	6.410
Af: Vastgelegd in gebouw	3.000	3.000
<u>Werkkapitaal</u>	<u>3.805</u>	<u>3.410</u>
	=====	=====

In bovenstaande opstelling zijn de beleggingen in effecten gerekend bij de op korte termijn ter beschikking staande middelen.

Alhoewel zulks niet in de lijn der verwachtingen ligt zijn deze beleggingen zo nodig op korte termijn om te zetten in geldmiddelen.

Het werkkapitaal nam toe met f 395.000, hetgeen als volgt is te verklaren (x f 1.000):

Rentebaten ten gunste van het kapitaal	770
Af: Exploitatie-tekort over 1980/1981	321
Koersverlies effecten	54
	<u>375</u>
Toename werkkapitaal (per saldo)	<u>395</u>
	=====

Daar de rentebaten het nadelig exploitatiesaldo overtroffen kon het werkkapitaal nog toenemen.

Van de dadelijk beschikbare middelen is een gedeelte vastgelegd op middellange termijn.

Voor dat gedeelte is een rente-opbrengst van 12 % verzekerd voor de eerstkomende jaren.

Rekening houdende met deze belegde gelden kan gekonstateerd worden dat de liquiditeit, ondanks de hoge uitgaven voor de verkiezingen, op tenminste hetzelfde peil kon worden gehouden.

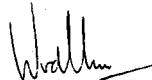
In het komende jaar dient het spaarfonds te worden uitbetaald aan de afdelingen, vinden twee verkiezingen plaats en zijn de rente-opbrengsten ten dele in de exploitatiebegroting opgenomen. Gezien het feit dat de begroting over 1981/1982 met name aan de inkomstenzijde aanzienlijk krupper is vastgesteld dan voorgaande jaren het geval was dient met een daling van de liquiditeit te worden gerekend.

De financiële positie van de Partij is op dit moment uitstekend te noemen.

Bij het bestaande uitgavenniveau is vooral de ontwikkeling van het ledental bepalend voor de vraag of deze positie op langere termijn kan worden gehandhaafd.

Gaarne zijn wij bereid nadere toelichtingen te verstrekken.

Hoogachtend,
Reyn, de Blaey en Co

drs. W. van der Meer
Registeraccountant

AKTIVA	30-9-1981	30-9-1980
DADELIJK BESCHIKBARE MIDDELEN		
Kas, bank- en girorekeningen	f 841.626,85	f 1.139.441,13
Depositorrekeningen	5.000.000,-	6.500.000,-
	<u>f 5.841.626,85</u>	<u>f 7.639.441,13</u>
VORDERINGEN EN VOORUITBETAALD		
Gewesten	f 26.368,87	f 30.105,02
Debiteuren	19.974,04	13.789,74
Rekeningen-courant instellingen	359.853,77	574.510,47
Diverse vorderingen en vooruitbetaald	824.985,78	748.412,05
	<u>f 1.231.182,46</u>	<u>f 1.366.817,28</u>
BELEGGINGEN		
Effekten	f 1.963.000,-	
VASTGELEGDE MIDDELEN		
Pand Nicolaas Witsenkade	f 3.000.000,-	f 3.000.000,-
Inventaris en apparatuur	p.m.	p.m.
	<u>f 3.000.000,-</u>	<u>f 3.000.000,-</u>
	<u><u>f 12.035.809,31</u></u>	<u><u>f 12.006.258,41</u></u>

N 30 SEPTEMBER 1980

PASSIVA	30-9-1981	30-9-1980
SCHULDEN EN VOORUITONTVANGEN		
Krediteuren	f 521.497,61	f 518.280,85
Afdelingen	231.295,70	229.816,60
Gewesten	139.036,50	136.907,27
Rekeningen-courant instellingen	538.189,60	474.473,99
Diverse schulden en vooruitontvangen	482.151,75	512.082,02
	<u>f 1.912.171,16</u>	<u>f 1.871.560,73</u>
VOORZIENINGEN EN BESTEMMINGSRESERVES		
Bijzondere verplichtingen personeel	f 1.105.050,12	f 758.348,13
Afdelingen en debiteuren	34.856,55	34.856,55
Aanschaf apparatuur en inventaris	97.328,48	215.000,-
Onderhoud pand	74.373,24	25.000,-
Kongressen	156.412,04	249.510,66
	<u>f 1.468.020,43</u>	<u>f 1.282.715,34</u>
FONDSSEN		
Spanje-aktie	f 47.404,58	f 47.404,58
Verkiezingsfonds	500.000,-	1.430.734,36
Spaarfonds afdelingen	1.293.684,98	949.467,73
Aktiefonds Rocio Vrouwen	10.004,34	14.273,95
	<u>f 1.851.093,90</u>	<u>f 2.441.880,62</u>
KAPITAAL		
	<u>f 6.804.523,82</u>	<u>f 6.410.101,72</u>
	<u><u>f 12.035.809,31</u></u>	<u><u>f 12.006.258,41</u></u>

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

=====

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

=====

	<u>1980/1981</u>	<u>1979/1980</u>
BATEN		
Kontributies, netto	<i>f</i> 6.137.434,17	<i>f</i> 6.124.525,64
FBA en SGGP	1.135.991,81	1.030.283,28
Huuropbrengst	330.000,-	300.000,-
	<u><i>f</i> 7.603.425,98</u>	<u><i>f</i> 7.454.808,92</u>
	=====	=====
LASTEN		
Bestuur	<i>f</i> 975.768,69	<i>f</i> 836.612,19
Service-apparaat	2.134.054,27	2.040.647,44
Exploitatiekosten pand	172.891,16	-,-
Voorlichting en publiciteit	631.692,36	649.890,94
Kongres en partijraden	149.833,80	161.444,89
Sekretariaat buitenland	366.331,70	343.974,96
Rooie Vrouwen	493.362,40	428.904,40
Gewesten	23.486,63	21.974,09
Opbouw zuidelijke gewesten	47.755,14	52.799,75
Fonds Internationale Solidariteit	34.226,58	70.471,95
Verkiezingsfonds	1.371.755,56	500.000,-
Aktie-sekretariaat	138.542,74	41.356,49
Dr. Wiardi Beckman Stichting, inklusief SGGP	859.900,-	794.081,67
Stichting Vormingswerk	214.997,-	214.169,27
Jongerenwerk	73.900,-	68.400,-
Evert Vermeer Stichting	53.000,-	43.600,-
Toevoeging voorzieningen en bestemmingsreserves	294.215,94	264.700,-
Diversen	/ 110.581,44	555.717,09
Onttrokken resp. toegevoegd aan kapitaal	/ 321.706,55	366.063,79
	<u><i>f</i> 7.603.425,98</u>	<u><i>f</i> 7.454.808,92</u>
	=====	=====

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

TOELICHTING BALANS

Kas-, bank- en girorekeningen

Kas		f	10.593,95
Postgiro	18218		421.040,64
Postgiro	130095		24.631,19
Postgiro	30624		25.884,68
Postgiro	3479700		3.256,40
Postgiro	230000		499,32
Postgiro	2590		3.855,89
Postgiro	315193		89,34
Postgiro	3934400		16,01
Postgiro	451963		1.026,09
Postgiro	2882		403,73
Gemeentegiro	4903230		195,95
Gemeentegiro	4910710		806,05
Hollandse Koopmansbank	63 50 11 778		333.222,38
Hollandse Koopmansbank	63 50 12 677		3.199,88
Algemene Spaarbank Nederland	2882		12.905,35
		f	841.626,85

Depositorekeningen

Hollandse Koopmansbank, tot 24 oktober 1981 (13 $\frac{1}{2}$ %)	f	2.200.000,-
Hollandse Koopmansbank, tot 11 november 1981 (13 $\frac{1}{2}$ %)		2.000.000,-
Hollandse Koopmansbank, tot 22 november 1981 (12 5/8 %)		600.000,-
Algemene Spaarbank Nederland, fondsenbeleggingsrekening (11,86 %)		200.000,-
	f	5.000.000,-

Gewesten

Betreft diverse vorderingen op een aantal gewesten.

f 26.368,87

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

=====

TOELICHTING BALANS

=====

Debiteuren f 19.974,04
=====

Betreft voornamelijk vorderingen op grond van diverse verkopen.

Een voorziening voor mogelijk dubieuze vorderingen is opgenomen onder de post 'voorziening afdelingen en debiteuren'.

Rekeningen-courant instellingen (te vorderen)

Dr. Wiardi Beckman Stichting	f 262.165,90
Stichting Vormingswerk Partij van de Arbeid	92.251,77
Evert Vermeer Stichting	1.108,25
Stichting Het Thiele Wibautfonds	4.327,85
	<hr/>
	f 359.853,77
	=====

Diverse vorderingen en vooruitbetaald

Tweede Kamerfractie	f 236.577,22
GAK	60.474,96
Te vorderen couponrente staatsleningen	90.000,-
Te vorderen overige renten	88.763,25
Voorschotten en leningen	87.648,72
Te vorderen inzake Partijleiders-konferenties	68.171,62
Voorraad papier en andere materialen huisdrukkerij	62.028,-
Te vorderen schadeclaim inzake gestolen auto	34.859,50
Radio- en TV-uitzendingen	26.794,64
PTT, depotbedrag	20.000,-
Gewest Den Haag, salariskosten	20.797,23
PGGM	7.143,17
Te vorderen inzake kosten Buitengewoon Kongres	12.787,77
Diversen	8.939,70
	<hr/>
	f 824.985,78
	=====

=====

TOELICHTING BALANS

=====

Effekten

f 1.000.000	12 % lening Nederland 1981-87/91 à 97,9 %	f 979.000,-
f 1.000.000	12 % lening Nederland 1981-85/88 à 98,4 %	984.000,-
		<u>f 1.963.000,-</u>
		=====

Deze leningen worden gewaardeerd tegen de beurskoers op balansdatum, met als maximum de nominale waarde.

Aankoop vond plaats in de loop van dit boekjaar tegen de prijs van f 2.017.000.

Het koersverlies ad f 54.000 werd ten laste van het kapitaal gebracht. De leningen zijn ingeschreven in het Schuldregister van het Ministerie van Financiën.

Pand Nicolaas Witsenkade

f 3.000.000,-
=====

Het pand is gewaardeerd op de benaderde waarde in eigen gebruik.

Op deze boekwaarde wordt niet afgeschreven.

Inventaris en apparatuur

p.m.
=====

De aanwezige inventaris en apparatuur wordt pro memorie opgenomen.

Alle aanschaffingen worden ten laste van de voorziening aanschaf apparatuur en inventaris gebracht.

Krediteuren

f 521.497,61
=====

Betreft voornamelijk schulden wegens geleverde diensten en materialen.

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM
=====

TOELICHTING BALANS
=====

Afdelingen f 231.295,70
=====

Betreft de schulden in rekening-courant aan de afdelingen, voornamelijk uit hoofde van de aandelen in de kontributie-ontvangsten over het laatste kwartaal van het boekjaar.

Gewesten f 139.036,50
=====

Betreft het per saldo nog te betalen aandeel voor de gewesten in de kontributie-ontvangsten over het laatste kwartaal van het boekjaar.

Rekeningen-courant instellingen (verschuldigd)

Stichting Fonds Bijzondere Publikaties f 485.603,50

Stichting Politiek Jongerenwerk in de Partij van de Arbeid 52.586,10

f 538.189,60
=====

Diverse schulden en vooruitontvangen

Loonbelasting, premie AOW/AWW f 337.404,63

Stuurgroep Europese Politiek 49.323,10

Accountantskosten 40.000,-

Diverse garanties 11.000,-

Salariskosten 8.953,92

Overheidssubsidie emancipatiemedewerkster Rooie Vrouwen 6.300,90

Gewestelijk Arbeidsbureau, Amsterdam 4.101,08

Onroerend-goedbelastingen 1981 3.000,-

Kosten blad Rooie Vrouwen 2.500,-

Opnamekosten film 'Dag tegen doendenken' 2.897,20

Kosten dienstweigeraar 2.257,50

Komputerkosten 1.247,40

Rioolbelasting 1.000,-

Diverse kosten 12.166,02

f 482.151,75
=====

=====

TOELICHTING BALANS

=====

Voorziening bijzondere verplichtingen personeel

Voorziening op 1 oktober 1980		f	688.348,13	
Bij: Toegevoegd ten laste van exploitatierekening 1980/1981			183.300,-	
		f	<u>871.648,13</u>	
Af: Kosten aanpassing pensioenen				
gepensioneerden	f	28.359,85		
Aanvulling WAO-uitkeringen en diversen		6.753,63		
Personeelskosten ontslagen medewerker		6.174,37		
	f	<u>41.287,85</u>		
Af: Doorberekend aan derden		4.417,94		
			<u>36.869,91</u>	
	a	f	<u>834.778,22</u>	

Deze voorziening is onder meer bestemd voor:

- Aanpassing pensioenen
- Verplichtingen uit de CAO ten aanzien van degenen die een WAO-uitkering genieten of genoten hebben.

Sinds het derde kwartaal 1980 wordt een deel van de prijs-kompensatie en vakantietoeslag gereserveerd, te weten dat gedeelte dat als gevolg van de loonmaatregelen niet mag worden betaald. Omtrent de bestemming van deze gelden vindt nog overleg plaats tussen de Partij als werkgever, de medewerkers en de vakbond.

De opbouw van deze reservering is als volgt:

Gereserveerd in het boekjaar 1979/1980		f	16.000,-	
Uit verdeeld overschot 1979/1980 inzake het begrotingsjaar 1981/1982			70.000,-	
Gereserveerd in het boekjaar 1980/1981:				
- Partij	f	110.915,94		
- Neveninstellingen		73.355,96		
			<u>184.271,90</u>	
Stand reservering op 30 september 1981	b	f	<u>270.271,90</u>	

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

=====

TOELICHTING BALANS

=====

De totale voorziening bijzondere verplichtingen
 personeel bedraagt op 30 september 1981 a + b f 1.105.050,12
 =====

Voorziening afdelingen en debiteuren

Stand op 30 september 1981 (ongewijzigd) f 34.856,55
 =====

Deze voorziening is bestemd om sanering van afdelingsfinanciën mogelijk te maken.

Tevens kunnen dubieuze vorderingen ten laste van deze voorziening worden gebracht.

Voorziening aanschaf apparatuur en inventaris

Voorziening op 1 oktober 1980	f	215.000,-
Bij: Doorberekend in de bureau- en huisvestingskosten 1980/1981		197.400,-
	f	412.400,-
Af: Onttrokken in verband met diverse aanschaffingen volgens onderstaande specificaties		315.071,52
Voorziening op 30 september 1981	f	97.328,48

=====

De reservering is bestemd voor de aanschaf van diverse apparatuur en inventaris in de komende jaren.

Aanschaffingen apparatuur 1980/1981

Zetapparatuur	f	197.647,50
Airconditioning zetterij		8.360,77
Kopieerapparatuur		23.629,50
Repro-kamera	f	16.938,90
Af: Ingeruilde kamera		3.245,-
		13.693,90
- transporteren -	f	243.331,67

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

TOELICHTING BALANS

- transport -	f	243.331,67
Kontaktkast repro-afdeling		5.628,60
Schrijfmachines		11.407,53
Geluidsinstallatie		4.027,-
Snelweger postkamer		3.455,93
Gedeelte kosten discussie-installatie vergaderzaal		3.068,-
Enveloppensluitmachine		3.589,56
Spoelapparaat repro-afdeling		2.331,09
Bandrecorder		2.186,75
Leesapparatuur micro-fiches		1.072,80
Diverse rekenapparatuur		1.014,80
Diversen		1.298,-
	a	f 282.411,73
<u>Aanschaffingen inventaris 1980/1981</u>		
Diverse aanschaffingen kantine	f	10.132,74
Interne bewegwijzering		4.987,84
Meubilair		9.388,41
Stoffering		2.011,11
Jalouzieën		1.780,62
Afzuiginstallatie		1.538,72
Diversen		2.820,35
	b	f 32.659,79
<u>Totaal aanschaffingen 1980/1981</u>		
	a + b	f 315.071,52

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

=====

TOELICHTING BALANS

=====

Voorziening onderhoud pand Nicolaas Witsenkade

Voorziening op 1 oktober 1980	f	25.000,-	
Bij: Bijdrage Stichting Vormingswerk in de Partij			
van de Arbeid	f	10.000,-	
Gereserveerd in het boekjaar 1980/1981		150.000,-	
		<hr/>	160.000,-
	f		185.000,-
Af: Kosten onderhoud 1980/1981 volgens onderstaande			
specificatie			110.626,76
Stand op 30 september 1981	f		74.373,24
			=====

Deze voorziening is gevormd om de periodieke onderhoudskosten van het pand gelijkelijk te verdelen over de verschillende jaren.

Onderhoudskosten pand Nicolaas Witsenkade

Nagekomen kosten aannemer inzake verbouwing	f	21.200,25	
Schilderwerk		21.891,01	
Onderhoud zonneschermen		18.840,35	
Centrale Verwarmingsinstallatie		17.170,46	
Scheidingswanden		10.620,-	
Elektrische installatie		10.008,36	
Werkzaamheden loodgieter		2.445,90	
Onderhoud lift		1.954,38	
Nagekomen kosten architect		1.865,04	
Diversen		4.631,01	
	f	<hr/>	110.626,76
			=====

Voorziening kongressen

Deze voorziening is bestemd voor een aantal kongressen, te weten:

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

=====

TOELICHTING BALANS

=====

a. Partijkongres

Gereserveerd op 1 oktober 1980		f	255.000,-
Bij: Toegevoegd ten laste van exploitatie 1980/1981			125.000,-
		f	380.000,-
Af: Vrijval reservering uit boekjaar 1978/1979 ten gunste van de exploitatie 1980/1981			115.000,-
		f	265.000,-
Vooruitbetaalde kosten in 1980/1981:			
- Rapport bedrijfsdemokratisering	f		21.087,43
- 'Voorwaarts' nr. 14			34.256,29
- Zaalhuur kongrescentrum Den Haag			24.733,-
- Diverse portikosten			14.032,23
- Kosten beschrijvingsbrief			11.701,12
- Diverse kongresstukken			6.413,68
- Doorberekende bureaunkosten			3.814,23
- Diverse kosten			349,98
			116.387,96
Stand op 30 september 1981	a	f	148.612,04

b. Verkiezingskongres 1981

Gereserveerd uit verdeeld overschot 1978/1979		f	250.000,-
Af: Kosten verkiezingskongres volgens onderstaande specificatie			608.487,46
		f	358.487,46
Gebracht ten laste van verkiezingsfonds			358.487,46
		f	-, -
Specificatie kosten verkiezingskongres:			
- Diskussiestukken	f		108.004,12
- Beginselprogramma			116.053,80
- transporteren -	f		224.057,92

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

=====

TOELICHTING BALANS

=====

- transport -	f	224.057,92
- Beschrijvingsbrief		137.329,81
- Kodeboeken		21.034,20
- Zaalhuur		39.124,91
- Doorberekende bureaunkosten		28.578,38
- Reis- en verblijfkosten, inclusief konsumpties		113.299,64
- Salariskosten		26.360,40
- Kosten tolken		3.363,-
- Diverse kosten		15.339,20
	f	<u>608.487,46</u>

c. Kongres Rooie Vrouwen september 1981

Voorziening op 30 september 1980	f	8.000,-
Af: Kosten Rooie Vrouwenkongres (zie onderstaande specificatie)		<u>45.977,52</u>
	f/	37.977,52
Gebracht ten laste van exploitatierekening 1980/1981		<u>37.977,52</u>
	f	-,-
Gereserveerd voor Vrouwendag ten laste van exploitatie- rekening 1980/1981		<u>7.800,-</u>
Stand op 30 september 1981	c f	<u>7.800,-</u>

Specificatie kosten Rooie Vrouwenkongres:

- Konsumpties	f	18.476,55
- Kosten beschrijvingsbrief		8.738,60
- Reis- en verblijfkosten		8.980,42
- Zaalhuur	f	6.761,54
- Artiesten		1.492,83
- Dekoratiemateriaal		<u>1.377,20</u>
- transporteren -	f	45.827,14

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

TOELICHTING BALANS

- transport -	f	45.827,14	
- Diverse kosten		150,38	
	f	45.977,52	
		=====	
Totaal voorzieningen kongressen	a + b + c	f	156.412,04
			=====
 <u>Verkiezingsfonds</u>			
Stand op 1 oktober 1980		f	1.280.734,36
Bij: Uit verdeeld overschot 1979/1980			150.000,-
Bijdrage Partij van de Arbeid 1980/1981			440.000,-
Bijdrage uit SGGP 1980/1981			135.000,-
Inzamelingsakties			716.983,49
Individuele bijdragen			34.032,02
Opbrengst verkiezingsmaterialen			46.412,35
Opbrengst folder 'Weerwerk'			3.611,90
		f	2.806.774,12
			=====
Af: Kosten Tweede Kamer-verkiezingen			
(volgens onderstaande specificatie)	f	2.715.230,83	
Verkiezingskongres (volgens vorenstaande specificatie)		358.487,46	
Partijleiders-konferenties			
28 en 29 april	f	86.264,27	
Doorberekend aan Intern. organisaties		68.171,62	
Saldo kosten konferenties		18.092,65	
Kosten 2 mei-feest (vlgs. onderstaande spec.)	f	155.968,49	
Ontvangsten 2 mei-feest		27.315,35	
Saldo kosten 2 mei-feest		128.653,14	
		=====	
- transporteren -	f	3.220.464,08	f 2.806.774,12
			=====

=====

TOELICHTING BALANS

=====

- transport -	f 3.220.464,08	f 2.806.774,12
Onderzoekkosten	15.834,-	
Diverse kosten	2.231,60	
		3.238.529,68
Tekort		f/ 431.755,56
Gebracht ten laste van exploitatierekening 1980/1981		931.755,56
Stand op 30 september 1981 van het fonds		f 500.000,-
		=====
<u>Kosten Tweede Kamer-verkiezingen</u>		
Advertenties, inclusief voorkampagne		f 1.122.851,13
Drukwerk, inclusief voorkampagne		438.909,45
Bijeenkomsten		196.353,53
Salarissen en sociale lasten		164.504,99
Verkiezingsmateriaal		119.666,98
Onderzoekkosten		94.671,75
Produktiekosten		117.271,87
Affiches		91.625,82
Bureaunkosten		80.013,87
Reis-, verblijf- en transportkosten		62.812,82
Extra kosten ledenblad		39.476,06
Bijdrage aan Rooie Vrouwen		34.550,84
Bijdrage aan Jonge Socialisten		27.010,20
Technische voorzieningen		24.736,19
Uitslagen-avond		24.075,28
Kampagnenet		10.592,01
Radio- en T.V.-uitzendingen		12.023,87
Organisatie laatste dag		4.198,22
Diverse kosten		49.885,95
		f 2.715.230,83

=====

TOELICHTING BALANS

=====

Kosten 2 mei-feest

Artiesten	f	79.103,61
Zaalhuur		40.443,88
Dekoratiemateriaal		13.116,90
Geluidsinstallatie		6.165,50
Foldermateriaal		5.924,78
Advertentiekosten		2.745,60
Salariskosten		1.426,01
Diverse kosten		7.042,21
		<hr/>
	f	155.968,49
		=====

Spaarfonds afdelingen

Stand op 1 oktober 1980	f	949.467,73
Bij: Gereserveerd uit kontributie-ontvangsten, 4 %		344.217,25
		<hr/>
Stand op 30 september 1981	f	1.293.684,98
		=====

Het fonds is bestemd voor de afdelingen ter financiering van de verkiezingen van de gemeenteraden in 1982.

Aktiefonds Rooie Vrouwen

Stand op 1 oktober 1980	f	14.273,95
Bij: Rente spaarrekening		729,93
Giften		1.200,-
Overige bijdragen		63,90
		<hr/>
	f	16.267,78
Af: Kosten tournees	f	2.263,40
Affiches		2.099,54
Begeleidingskosten		1.143,05
Diverse kosten		757,45
		<hr/>
		6.263,44
Stand op 30 september 1981	f	10.004,34
		=====

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

=====

TOELICHTING BALANS

=====

Kapitaal

Vermogen op 1 oktober 1980		f	6.044.037,93
Uit verdeeld overschot 1979/1980			<u>366.063,79</u>
		f	6.410.101,72
Rentebaten 1980/1981			<u>770.128,65</u>
		f	7.180.230,37
Af: Koersverlies effecten	f	54.000,-	
Exploitatie-tekort 1980/1981		<u>321.706,55</u>	<u>375.706,55</u>
Stand op 30 september 1981		f	<u>6.804.523,82</u>

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Kontributies

Kontributies, bruto		f 8.605.431,13
Kontributie-aandelen:		
- Afdelingen	f 904.587,-	
- Gewesten	674.588,20	
- Steunpunten gewesten	268.800,-	
- Aktiviteitenpot afdelingen	261.109,80	
- Bijdrage agglomeraties en openbare lichamen	14.694,71	
- Spaarfonds afdelingen	344.217,25	
	<hr/>	2.467.996,96
Kontributies, netto		f 6.137.434,17

FBA en SGGP

Betreft de in het boekjaar ontvangen bijdragen.

Deze zijn als volgt te specificeren, naar jaren waarover verschuldigd:

Bijdragen vorige jaren (inklusief kontributies SGGP)	f 140.868,75
Bijdragen 1980/1981 (inklusief kontributies SGGP)	995.123,06
	<hr/>
	f 1.135.991,81

Rentebaten

Rente deposito's	f 714.597,65
Af: Rentevergoeding Fonds Bijzondere Publikaties	45.312,50
	<hr/>
	f 669.285,15
Rente staatsleningen	89.000,-
Rente bank en giro's	10.777,15
Overige renten	1.066,35
	<hr/>
	f 770.128,65

Deze rentebaten worden vanaf het boekjaar 1974/1975 rechtstreeks ten gunste van het kapitaal gebracht.

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Huuropbrengst f 330.000,-

Betreft de aan de Partij en neveninstellingen berekende huur van
het pand Nicolaas Witsenkade 30.

Bestuur

Salarissen en sociale lasten	f 601.313,52
Onkosten voorzitter en sekretaris	24.240,-
Kostenvergoeding PB en DB	45.654,20
Vergaderingen	13.895,69
Autokosten	14.739,09
Autokostenvergoeding assistent sekretaris	11.300,04
Diverse commissies	10.300,40
Bureaunkosten	130.895,52
Huisvesting	61.937,56
Accountantskosten	40.251,60
Diverse kosten	21.241,07
	f 975.768,69

Service-apparaat

Salariskosten en sociale lasten f 1.536.331,04

Af: Doorberekende kosten afdeling administratie:

- Tweede Kamerfractie	f 43.200,-
- Stichting Vormingswerk	41.300,-
- Dr. Wiardi Beckman Stichting en SGGP	47.000,-
- 'Voorwaarts'	20.000,-
	f 151.500,-

Doorberekende kosten afdeling repro:

- Dr. Wiardi Beckman			
Stichting en SGGP	f 31.300,-		
- Stichting Vormingswerk	12.500,-		
	f 43.800,-		
- transporteren -	f 43.800,-	f 151.500,-	f 1.536.331,04

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

- transport -	f	43.800,-	f	151.500,-	f	1.536.331,04
- Jonge Socialisten		6.000,-		49.800,-		
Totaal doorberekende kosten						201.300,-
					f	1.335.031,04
Huisvestingskosten						268.715,65
Bureaunkosten						162.281,33
Komputerkosten						355.014,90
Overige kosten						13.011,35
					f	2.134.054,27
<u>Exploitatielasten pand</u>						
Toevoeging voorziening onderhoud pand	f					150.000,-
Verzekeringen						8.968,48
Belastingen onroerend goed						6.820,13
Water						399,21
Diverse exploitatiekosten						6.703,34
					f	172.891,16
<u>Voorlichting en publiciteit</u>						
<u>Blad 'Voorwaarts'</u>						
Salarissen en sociale lasten	f					134.965,81
Drukkosten						427.020,64
Verzendklaar maken						133.021,13
Porti						232.032,35
Honoraria derden						43.832,18
Foto- en tekenkosten						15.575,68
Administratiekosten						20.000,-
Komputer- en inningskosten						17.415,06
Huisvestingskosten						19.301,78
Abonneewerving						13.562,48
- transporteren -	f					1.056.727,11

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

=====

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

=====

- transport -		f	1.056.727,11
Bureaukosten			9.222,54
Reis- en verblijfkosten			4.856,80
Diverse kosten			5.689,72
		f	1.076.496,17
Af: Abonnementen, losse verkoop	f	669.924,62	
Doorberekende kosten verkiezingen		70.915,02	
Advertentiekosten		40.830,25	
			781.669,89
Nadelig exploitatiesaldo	a	f	294.826,28

<u>Voorlichting</u>			
Salarissen en sociale lasten		f	180.081,67
Bureaukosten			34.768,43
Huisvesting			19.301,78
Ledenwinakties:			
- Advertentiekosten 'De PvdA wil regeren'	f	40.797,94	
- Advertentiekosten 'Het borrelt'		37.406,89	
- Diverse kosten		1.337,07	
			79.541,90
Kosten radio- en T.V.-uitzendingen			16.737,64
Reis- en verblijfkosten			8.483,75
Diverse kosten			7.465,37
		f	346.380,54
Af: Opbrengst diverse brochures			9.514,46
	b	f	336.866,08

	a + b	f	631.692,36
			=====

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

=====

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

=====

Kongressen partijraden

Reservering partijkongres 1981/1982		f	125.000,-
Partijraadsvergaderingen			13.088,05
Buitengewoon kongres 9 september 1981	f	24.533,52	
Af: Doorberekend aan afdelingen		<u>12.787,77</u>	<u>11.745,75</u>
			f 149.833,80
			=====

Sekretariaat buitenland

Salarissen en sociale lasten		f	160.151,04
Buitenlandse vertegenwoordigingen			66.514,27
Socialistische Internationale			61.266,23
Huisvestingskosten			22.144,16
Bureaunkosten			15.063,44
Konferenties			13.564,51
Kostenvergoedingen sekretaris			12.120,-
Overige lidmaatschappen			6.083,75
Reis- en verblijfkosten			2.779,40
Diverse kosten			<u>6.644,90</u>
		f	<u>366.331,70</u>
			=====

Rooie Vrouwen

Salarissen en sociale lasten		f	269.715,81
Emancipatiemedewerksters:			
- Salarissen en sociale lasten	f	85.469,87	
- Diverse kosten		<u>4.143,20</u>	
	f	89.613,07	
Af: Subsidie CRM (voorlopige vaststelling)		<u>89.613,07</u>	-,-
Kosten bestuur			39.696,70
Bureaunkosten			52.166,89
Huisvestingskosten			<u>44.090,02</u>
- transporteren -	f		405.669,42

0482941.rh

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

- transport -	f	405.669,42
Kommissiewerk		12.651,40
Internationaal kontakt		10.016,11
Kosten Rooie Vrouwendagen		13.771,66
Kosten Rooie Vrouwenkongres		37.977,52
Kosten 'Rosa'	f	73.978,50
Af: Abonnementen en losse verkoop		61.487,96
		<hr/>
Komputerkosten		3.221,95
Diverse kosten		7.994,69
	f	<hr/> 503.793,29
Af: Opbrengst verkoop brochures	f	30.914,95
Kosten brochures		20.484,06
		<hr/>
Netto opbrengst brochures		10.430,89
	f	<hr/> <hr/> 493.362,40
<u>Gewesten</u>		
Aandeel salariskosten gewest Den Haag	f	22.600,-
Ongevallenverzekering gewestelijke sekretarissen		886,63
	f	<hr/> 23.486,63
<u>Fonds Internationale Solidariteit</u>		
Personeelskosten	f	8.060,92
Telefoonkosten		1.013,32
Bijdrage SWAPO		5.000,-
Gift socialistische partij Uruguay		5.000,-
Gift El Salvador		5.010,80
Diverse advertentiekosten		4.622,54
Gift Afude-Uruguay-Brazilië		2.000,-
Kongres Stichting Vrijheid Chili		1.250,-
Gift ziekenhuis Vietnam		1.000,-
		<hr/>
- transporteren -	f	32.957,58

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

=====

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

=====

- transport -	f	32.957,58
Diverse bijdragen instellingen		1.550,-
Diverse kosten		94,-

f 34.601,58

Af: Diverse giften

375,-

f 34.226,58

=====

Verkiezingsfonds

Dotatie fonds 1980/1981

f 440.000,-

Aanvullende bijdrage in verband met tekort van het fonds

931.755,56

f 1.371.755,56

=====

Aktie-sekretariaat

Salarissen en sociale lasten

f 64.155,39

Sociale werkvoorziening dienstweigeraars

9.757,50

Bureaustkosten

9.649,81

Huisvesting

12.162,76

Rooie Zaterdag

14.004,62

Werkgroep Milieu en Energie

3.444,20

Werkgroep Onderwijs

8.404,-

Manifestatie Zuid-Limburg

2.009,12

Dodewaard-week

2.271,62

Diverse subsidies en bijdragen

12.683,72

f 138.542,74

=====

Toevoeging voorzieningen en bestemmingsreserves

Bijzondere verplichtingen personeel

f 183.300,-

Reservering prijskompensatie 1980/1981

110.915,94

f 294.215,94

=====

=====

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

=====

- transport -		f	405.669,42
Kommissiewerk			12.651,40
Internationaal kontakt			10.016,11
Kosten Rooie Vrouwendagen			13.771,66
Kosten Rooie Vrouwenkongres			37.977,52
Kosten 'Rosa'	f	73.978,50	
Af: Abonnementen en losse verkoop		61.487,96	
			12.490,54
Komputerkosten			3.221,95
Diverse kosten			7.994,69
			<u>503.793,29</u>
Af: Opbrengst verkoop brochures	f	30.914,95	
Kosten brochures		20.484,06	
Netto opbrengst brochures			10.430,89
			<u>f 493.362,40</u>
			=====
<u>Gewesten</u>			
Aandeel salariskosten gewest Den Haag		f	22.600,-
Ongevallenverzekering gewestelijke sekretarissen			886,63
			<u>f 23.486,63</u>
			=====
<u>Fonds Internationale Solidariteit</u>			
Personeelskosten		f	8.060,92
Telefoonkosten			1.013,32
Bijdrage SWAPO			5.000,-
Gift socialistische partij Uruguay			5.000,-
Gift El Salvador			5.010,80
Diverse advertentiekosten			4.622,54
Gift Afude-Uruguay-Brazilië			2.000,-
Kongres Stichting Vrijheid Chili			1.250,-
Gift ziekenhuis Vietnam			1.000,-
			<u>32.957,58</u>
- transporteren -		f	32.957,58

=====

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

=====

- transport -	f	32.957,58
Diverse bijdragen instellingen		1.550,-
Diverse kosten		94,-
		<hr/>
	f	34.601,58
Af: Diverse giften		375,-
		<hr/>
	f	34.226,58
		=====

Verkiezingsfonds

Dotatie fonds 1980/1981	f	440.000,-
Aanvullende bijdrage in verband met tekort van het fonds		931.755,56
		<hr/>
	f	1.371.755,56
		=====

Aktie-sekretariaat

Salarissen en sociale lasten	f	64.155,39
Sociale werkvoorziening dienstweigeraars		9.757,50
Bureaunkosten		9.649,81
Huisvesting		12.162,76
Rooie Zaterdagen		14.004,62
Werkgroep Milieu en Energie		3.444,20
Werkgroep Onderwijs		8.404,-
Manifestatie Zuid-Limburg		2.009,12
Dodewaard-week		2.271,62
Diverse subsidies en bijdragen		12.683,72
		<hr/>
	f	138.542,74
		=====

Toevoeging voorzieningen en bestemmingsreserves

Bijzondere verplichtingen personeel	f	183.300,-
Reservering prijsskcompensatie 1980/1981		110.915,94
		<hr/>
	f	294.215,94
		=====

=====

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

=====

DiversenBaten

Vrijval voorziening partijkongres	f	115.000,-	
Teveel gereserveerde bijdrage Dr. Wiardi Beckman			
Stichting 1980		91.292,88	
Bijdragen 1979 en 1980 Stuurgroep Europese Politiek inzake dienstverlening door de Partij van de Arbeid		33.346,67	
Terugontvangen afwerkingskosten 1980		10.400,-	
Huuropbrengst diversen		6.770,77	
Diverse opbrengsten		2.823,50	
	f	<u>259.633,82</u>	

Lasten

Bijdrage Stichting Fonds Bijzondere Publikaties 1980	f	45.000,-	
Kosten gebruik rechten vignet Partij		17.125,-	
Medische keuringen personeel		17.600,91	
Advertenties		12.383,22	
Diverse personeelskosten		17.762,53	
Kollektieve abonnementen 'Voorwaarts'		16.800,-	
Subsidies en bijdragen		8.677,-	
Honorarium onderzoek collegevorming		4.000,-	
Nagekomen kosten vorige boekjaren		6.765,30	
Diversen		2.938,42	
		<u>149.052,38</u>	
Per saldo baten	f	<u>110.581,44</u>	

=====